

ΒΙΟΣ

ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ

του ΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ*

Ἦν τις ἄνθρωπος ἐν χώρα τῶν Παφλαγόνων τοῦνομα Φιλάρετος καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦν εὐγενῆς τῶν ἀπὸ Πόντου καὶ Γαλατικῆς χώρας, υἱὸς ὑπάρχων Γεωργίου τοῦ Φερωνύμου. Ἦν δὲ πλούσιος σφόδρα· καὶ ἦν αὐτῷ κτήνη πολλά· βόες ἑξακόσιοι, ζεύγη βοῶν ἑκατόν, ἵπποι νομάδες ὀκτακόσιοι, ἵπποι καὶ ἡμίονοι τῆς προμοσέλας αὐτοῦ ὀγδοήκοντα, πρόβατα χιλιάδες δώδεκα, προάστια δὲ πολλῆς γῆς πεπληρωμένα τετταράκοντα ὀκτώ, μονώτατα πάντα, ὠραῖα πάνυ καὶ πολλῆς τιμῆς ἄξια· κατέναντι γὰρ αὐτῶν ἑκάστη πηγὴ ἦν βλύζουσα ἀπὸ κορυφῆς δυναμένα ἀρδεῦσαι πάντα τὰ χρήζοντα ἀρύεσθαι ἐξ αὐτῆς κατὰ περισσεῖαν· καὶ οἰκέται πολλοὶ ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ κτήματα πολλὰ σφόδρα.

Εἶχε δὲ καὶ σύμβιον τοῦνομα Θεοσεβοῦν καὶ αὐτὴ ὑπῆρχεν εὐγενῆς καὶ φοβουμένη τὸν κύριον. Ὑπῆρχον δὲ αὐτοῖς καὶ τέκνα, παιδάριον ἐν πάνυ ὠραῖον τοῦνομα Ἰωάννης, καὶ θυγατέρες δύο, ὄνομα τῇ μιᾷ Ὑπατία καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Εὐανθία, ὠραῖαι δὲ καὶ αὐταὶ πάνυ.

Ἦν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐλεήμων σφόδρα καὶ ὅτε ἦρχετο πρὸς αὐτὸν προσαίτης, εἴ τι ἂν αἰτεῖτο, ἐδίδου αὐτῷ μετὰ χαρᾶς εἰς πλησμονήν, πρότερον ἐκ τῆς τραπέζης αὐτοῦ εἴ τι ἂν ἐπεθύμει, καὶ εἴθ' οὕτως παρεῖχεν αὐτῷ τὸ ζητούμενον προπέμπων αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἀφωμοιωμένος ἀληθῶς τῷ φιλοξένῳ Ἀβραὰμ καὶ Ἰακώβ. Ἐποίει δὲ οὕτως ἐπὶ χρόνους πολλούς, ἐξάκουστον δὲ ἐγένετο ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ περιχώρῳ ἐκείνῃ ἢ τούτου ἐλεημοσύνη· καὶ εἴ τις βοῦς ἐστόχησεν ἢ ἵππος ἢ ἄλλο τι τῶν τετραπόδων, ἐπορεύετο πρὸς τὸν μακάριον ἄνδρα μετὰ θάρσους ὡς εἰς ἰδίαν ἀγέλην ἀπερχόμενος, καὶ ἐλάμβανεν ἕκαστος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Στὴν χώρα τῶν Παφλαγόνων ζοῦσε ἓνας ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄνομα Φιλάρετος. Ἦταν ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γαλατίας, γιὸς Γεωργίου τοῦ Φερωνύμου. Ἦταν ἐξαιρετικὰ πλούσιος. Στὴν ἰδιοκτησίᾳ του εἶχε πολλὰ ζῶα, ἑξακόσια βόδια καὶ ἄλλα ἑκατὸ γιὰ ὄργωμα, ὀκτακόσια ἄλογα ἐλεύθερα καὶ ὀγδόντα σελωμένα μούλαρια καὶ ἄλογα καὶ δώδεκα χιλιάδες πρόβατα. Εἶχε ἀκόμη σαρανταοκτὼ τεράστια κτήματα ὀριοθετημένα, εὐφορα καὶ μεγάλης ἀξίας, γιατί ἀπέναντι στὸ κάθε ἓνα ὑπῆρχε πηγὴ ποὺ ἀνέβλυζε ἀπὸ ὕψωμα καὶ μπορούσε νὰ ποτίσει ὅλες τὶς καλλιέργειες καὶ νὰ περισσεύσει. Εἶχε ἀκόμη πολλοὺς ὑπηρέτες καὶ μεγάλη πειρουσία. Τὴν γυναῖκα του τὴν ἔλεγαν Θεοσεβὼ καὶ ἦταν καὶ ἐκείνη ἀπὸ εὐγενικὴ γενιὰ καὶ θεοφοβούμενη. Εἶχαν καὶ παιδιά, ἓναν πολὺ ὄμορφο γιὸ μὲ τὸ ὄνομα Ἰωάννης καὶ δυὸ κόρες. Τὴν μία τὴν ἔλεγαν Ὑπατία καὶ τὸ ὄνομα τῆς δεύτερης ἦταν Εὐανθία, ἐξαιρετικὰ ὄμορφες καὶ οἱ δύο.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν πολὺ ἐλεήμων. Ὅταν ἐρχόταν κάποιος φτωχός, ὅ,τι κι ἂν ἤθελε, τοῦ τὸ προσέφερε μὲ χαρὰ καὶ ἐπλοχεριά. Πρῶτα τὸν ἔβαζε στὸ τραπέζι του καὶ ἔτρωγε ὅ,τι τοῦ ἄρεσε καὶ μετὰ, ἀφοῦ τοῦ ἔδινε αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε, τὸν ξεπροβόδιζε μὲ εἰρήνη, ἀληθινὰ ὅμοιος μὲ τὸν φιλόξενο Ἀβραὰμ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἔτσι φερόταν γιὰ πολλὰ χρόνια καὶ ἡ ἐλεημοσύνη του ἔγινε ξακουστὴ στὴν περιοχὴ ἐκείνη καὶ σὲ ὅλη τὴν Ἀνατολή. Καὶ ἐὰν κάποιος ἔχανε τὸ βόδι, ἢ τὸ ἄλογό του, ἢ κάποιο ἄλλο ζῶο, πήγαινε στὸν εὐλογημένο αὐτὸν ἄνθρωπο μὲ θάρρος, σὰ νὰ πήγαινε στὸ δικό του κοπάδι, καὶ ἔπαιρνε καθένας ὅ,τι εἶχε ἀνάγκη. Καὶ κάθε τί ποὺ ἔχανε κανεῖς ἀπὸ τὸ κοπάδι του, πήγαινε καὶ τὸ διάλεγε ἀπὸ τὸ κοπάδι τοῦ Φιλαρέτου. Καὶ ὅσο ἐκεῖνος ἔδινε, τόσο ἐπλήθαιναν τὰ ἀγαθὰ του.

Βλέποντας ὁ διάβολος τὴν ἐνάρετη ζωὴ αὐτοῦ τοῦ

εἴ τι ἂν χρεῖαν εἶχεν, καὶ οἶον ἕκαστος ἐκ τῆς ἀγέλης αὐτοῦ ἀπώλεσεν, ἀπερχόμενος ἐλάμβανεν οἶον ἂν ἤθελεν. Καὶ ὅσον ἐδίδου, τοσοῦτον ἐπληθύνετο.

Ἴδὼν δὲ ὁ διάβολος τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐνάρετον πολιτείαν, ἐζήλωσεν αὐτὸν ὥς ποτε τὸν Ἰώβ, καὶ ἐξαιτεῖται τοῦτον πτωχεῦσαι καὶ τότε ἰδεῖν αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἐπλωτήτητα. Οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν ἔφησεν ὁ διάβολος ποιήσῃν τὸν ἄνδρα, ἐκ τῶν περισσευμάτων αὐτοῦ παρέχων τοῖς πένησιν. Εἶτα λαβὼν τὴν ἐξουσίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ - ἀδύνατον γὰρ αὐτὸν τοῦτο ποιῆσαι χωρὶς Θεοῦ, κύριος γὰρ πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ, ἀνιστᾶ ἀπὸ γῆς πένητα καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, κατὰ τὴν τῆς προφήτιδος Ἄννης φωνήν - εἶτα ἀδιαλήπτως τοῦ ἀνδρὸς διανέμοντος τοῖς πτωχοῖς τὰ τε κτήνη καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἂν ἐξεπόρει, τοῦ Θεοῦ παυσαμένου τῷ ἀποδιδόναι τὰ ἑκατονταπλασίονα, τέλος πάντων διὰ τε τῆς δόσεως, διὰ τε αἰχμαλωσίας τῶν Ἰσμηλιτῶν, διὰ τε ἐτέρων πολλῶν προφάσεων διασπείρας ἤλασε τοῦτον εἰς ἄκραν πενίας ὥστε καταλειφθῆναι αὐτῷ ἓν ζεῦγος βοῶν καὶ ἓνα ἵππον καὶ ἓνα ὄνον καὶ μίαν βουθηλίαν μετὰ τοῦ μόσχου αὐτῆς, καὶ ἓνα δοῦλον καὶ μίαν παιδίσκη· τὰ προάστια αὐτοῦ πάντα ἀρπαγῆναι ὑπὸ τῶν γειτονευόντων δυναστῶν καὶ γεωργῶν· ὡς γὰρ εἶδον αὐτὸν πτωχεύοντα καὶ μὴ δυνάμενον αὐτὰ κατέχειν καὶ ἐργάζεσθαι τὴν ἑαυτοῦ γῆν, οἱ μὲν τυραννικῶς, οἱ δὲ παρακλητικῶς διεμερίσαντο τὴν γῆν αὐτοῦ, ἔασαντες αὐτῷ τὸ χωρίον ἐν ᾧ κατέμενε καὶ τὸν πατρῶον οἶκον αὐτοῦ.

Εἶτα, ταῦτα πάντα παθὼν, οὐδέποτε ἐλυπήθη ἢ ἐβλασφήμησεν ἢ ἐγανάκτησεν, ἀλλ' ὥσπερ ὅτε ἐξαπίνης πλουτίσει ἄνθρωπος, χαρᾶς ἀνάπλεως γίνεται, οὕτως ἐκεῖνος πτωχεύσας ἔχαιρε, ὡς μέγα φορτίον ἀποβαλλόμενος τὸν πλοῦτον, μάλιστα κατὰ νοῦν ἔχων τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου λεχθέν, τό· Δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσον

άνθρώπου τὸν ἐζήλεψε, ὅπως ἄλλοτε τὸν Ἰώβ, καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ ἐπιτρέψει νὰ γίνει φτωχὸς καὶ τότε νὰ ἰδεῖ, ἐὰν θὰ ἔχει τὴν ἴδια ἐπλοχεριά. «Τίποτε τὸ ἀξιοθαύμαστο δὲν κάνει ὁ ἄνθρωπος» εἶπε ὁ διάβολος, «ἀπὸ τὰ περισσεύματά του δίνει στοὺς φτωχοὺς». Πῆρε λοιπὸν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Θεό. Ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ κάνει χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ Θεοῦ, γιατί «ὁ Κύριος πλουτίζει, ταπεινώνει καὶ δοξάζει, ἀνυψώνει ἀπὸ τὸ χῶμα τὸν ζητιάνο καὶ σηκώνει ἀπὸ τὴν κοπριά τὸν φτωχό, σύμφωνα μὲ τὴν φωνὴ τῆς προφήτιδος Ἄννης. Ἐνῶ, λοιπὸν, ἀδιάκοπα συνέχιζε ὁ ἄνθρωπος νὰ μοιράζει στοὺς φτωχοὺς καὶ τὰ ζῶα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ εἶχε, ὁ Θεὸς σταμάτησε νὰ τοῦ ἀποδίδει τὰ ἑκατονταπλάσια. Στὸ τέλος, μὲ τὴν γενναιοδωρία, μὲ τὶς ἐρπαγές τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ μὲ ἄλλες πολλὰς αἰτίες διεσκόρπισε τὸ βίος του καὶ ὁδηγήθηκε σὲ μεγάλη φτώχεια, ὥστε νὰ τοῦ μείνουν μόνον ἓνα ζευγάρι βόδια, ἓνα ἄλογο καὶ ἓνα μουλάρι, μιὰ γελάδα μὲ τὸ μοσχάρι τῆς, ἓνας ὑπηρέτης καὶ μιὰ ὑπηρέτρια. Τὰ κτήματά του τὰ ἄρπαξαν ὅλα τσιφλικάδες γείτονές του καὶ γεωργοί, πού, ἐπειδὴ τὸν εἶδαν νὰ φτωχαίνει καὶ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ τὰ κρατήσῃ καὶ νὰ τὰ καλλιεργήσῃ, ἄλλοι μὲ τὴν βία καὶ ἄλλοι παρακαλῶντας μοιραστήκανε τὴν γῆ του, ἀφήνοντας σ' αὐτὸν μόνον τὴν περιοχὴ ποὺ ἔμενε καὶ τὸ πατρικὸ του σπίτι.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπόμεινε χωρὶς ποτὲ νὰ λυπηθεῖ, ἢ νὰ βλαστημίσει, ἢ νὰ ἀγανακτήσῃ, ἀλλά, ὅπως, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος πλουτίσει ξαφνικά, πλημμυρίζει ἀπὸ χαρά, ἔτσι καὶ ἐκεῖνος χαιρόταν ποὺ ἔγινε φτωχός, γιατί ξεφορτώθηκε ἓνα μεγάλο φορτίο, τὸν πλοῦτο του. Εἶχε μάλιστα στὸ νοῦ του τὰ λόγια τοῦ Κυρίου: «Δύσκολα ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὰ χρήματα θὰ μποῦν στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ», καὶ τὸ ἄλλο: «Εἶναι εὐκολώτερο νὰ περάσει ἓνα καραβόσχοινο ἀπὸ τὴν τρύπα μιᾶς βελόνας, παρὰ νὰ μπεῖ πλού

ται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ πάλιν· Εὐκοπώτερον ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· ἐν τούτῳ καὶ ὁ ἀπαθὴς ἀνεύθυνος πλοῦτος φαίνεται ἐὰν παρόντος τοῦ πλούτου καλῶς τούτῳ χρησώμεθα καὶ ἐὰν ἀπόντος ἀλύπως τοῦτο ἐνέγκωμεν, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Καλὸς ὁ πλοῦτος τοῖς καλῶς διοικοῦσιν, καὶ καλὴ ἢ πενία τοῖς ὑπομένουσιν.

Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐσπέρας, τὸ ζευγάριον αὐτοῦ ἑαυτὸς σὺν τῷ ἀρότρῳ λαβὼν, ἐπορεύθη εἰς τὸ χωράφιον αὐτοῦ ἀροτριᾶν. Ἀροτριῶντος δὲ αὐτοῦ καὶ εὐχαριστοῦντος τῷ Θεῷ ὅτι κατηξιώθη τοῦ πρώτου ἐπιτιμίου ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ φυλάξαι ὅτι· Μετὰ κόπου καὶ ἰδρώτος φάγει τὸν ἄρτον σου, καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου ὅτι· Οὕτως δεῖ κοπιῶντας ἀναλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, καὶ πάλιν· Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω, αἰδεσθεῖς τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν, καὶ πάσης χαρᾶς ἀνάπλεως γενόμενος, ἤλαυνε τὸ ζεῦγος ὑπὲρ τὸ μέτρον, αὐτὸς μὴδ' ὅλως κοπιάσας ἐκ τῆς πολλῆς χαρᾶς. Ὡς δὲ εἶδεν τὸ ζεῦγος ἀτονήσαντα, μνησθεῖς πάλιν τὸ γεγραμμένον ὅτι· Μακάριος ὁ οἰκτῆρων ψυχᾶς κτηνῶν αὐτοῦ, στήσας τὸ ζεῦγος προσήχετο, εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πενία.

Τινὸς δὲ γεωργοῦ πτωχοῦ ἀροτριῶντος καὶ αὐτοῦ τὴν ἰδίαν χώραν, ἔπεσεν ἄφνω ὁ βοῦς αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν. Μὴ φέρων δὲ τὴν ζημίαν, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ κλαίειν μετὰ οἴκτου πολλοῦ ὀδυρόμενος καὶ λέγων πρὸς τὸν Θεόν· «Κύριε, ἄλλο τί ποτε οὐχ ὑπῆρχέν μοι εἰ μὴ τὸ ζεῦγος τοῦτο, καὶ ὑστερήσάς μοι καὶ αὐτό· πόθεν θρέψω τὴν γυναῖκα μου καὶ τὰ ἐννέα μου τέκνα τὰ νήπια; πῶς δὲ καὶ φόρους τῷ βασιλεῖ τελέσω; πόθεν τὰ δάνη μου ἀποπληρώσω; Σὺ γὰρ ἐπίστασαι, κύριε, ὅτι ὁ βοῦς ὁ ἀποθανὼν ἀπὸ χρέους ὑπῆρχεν· καὶ τί πρᾶξαι οὐκ ἐπίσταμαι· καταλείψω λοιπὸν τὸν οἶκόν μου καὶ ἀποδράσω εἰς χῶ

σιος στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ». Μ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπο ξεχωρίζει ὁ πλοῦτος ποὺ δὲν δημιουργεῖ πάθη καὶ εὐθύνες, ὅταν δηλαδή, ἐνῶ ὑπάρχει, τὸν χρησιμοποιοῦμε καλὰ καὶ τὴν ἔλλειψή του πάλι τὴν ὑποφέρουμε χωρὶς λύπη, ὅπως εἶναι γραμμένο: «Καλὸς ὁ πλοῦτος γι' αὐτοὺς ποὺ καλὰ τὸν κυβερνοῦν καὶ καλὴ ἢ φτώχεια γι' αὐτοὺς ποὺ τὴν ὑπομένουν».

Κάποιο ἀπόγευμα, πῆρε τὸ ζευγάρι τὰ βόδια καὶ τὸ ἄροτρο καὶ πῆγε στὸ χωράφι του νὰ ὀργώσει. Ἐνῶ ὀργωνε, εὐχαριστοῦσε τὸν Θεὸ ποὺ τὸν ἀξίωσε νὰ τηρήσει τὸ ἐπιτίμιο τῆς πρώτης του ἐντολῆς: «Μὲ κόπο καὶ ἰδρώτα νὰ φᾶς τὸ ψωμί σου», καὶ τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου: «Μὲ τὸν κόπο τῆς ἐργασίας σας πρέπει νὰ βοηθᾶτε τοὺς ἀδυνάτους», καθὼς ἐπίσης τό: «Ἐὰν δὲν θέλει κανεὶς νὰ ἐργάζεται, δὲν πρέπει οὔτε καὶ νὰ τρώγει». Σεβόμενος τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ καὶ γεμᾶτος ἀπὸ κάθε εἶδους χαρὰ ὀργωνε τραβῶντας τὰ βόδια ὑπερβολικά, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ νοιώσει ἰδιαίτερη κούραση, ἐξ αἰτίας τῆς πολλῆς του χαρᾶς. Ὄταν εἶδε ὅμως τὸ ζευγάρι ἐξαντλημένο, θυμήθηκε πάλι ἐκεῖνο ποὺ εἶναι γραμμένο, ὅτι: «Μακάριος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ λυπᾶται τὶς ζωὲς τῶν ζώων του». Σταμάτησε τότε καὶ προσευχόταν, εὐχαριστῶντας τὸν Θεὸ γιὰ τὴν τόση φτώχεια του.

Ἐνὸς ἄλλου φτωχοῦ γεωργοῦ, ποὺ ὀργωνε καὶ αὐτὸς τὸ χωράφι του, ξαφνικὰ ἔπεσε τὸ ἓνα βόδι του καὶ πέθανε. Μὴν ὑποφέροντας τὴν ζημιὰ ἄρχισε νὰ λυπᾶται, νὰ κλαίει καὶ νὰ ὀδύρεται λέγοντας πρὸς τὸν Θεόν: «Κύριε, δὲν εἶχα τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ ζευγάρι καὶ μοῦ τὸ στέρησες. Πῶς θὰ θρέψω τὴν γυναῖκα μου καὶ τὰ ἐννιά παιδιὰ μου ποὺ εἶναι νήπια; Πῶς θὰ πληρώσω τοὺς βασιλικοὺς φόρους; Πῶς θὰ ξεπληρώσω τὰ χρέη μου; Ἐσὺ γνωρίζεις, Κύριε, ὅτι τὸ βόδι μου, ποὺ πέθανε, χρεωμένο τὸ εἶχα καὶ δὲν ξέρω πλέον τί νὰ κάνω. Θὰ ἐγκατα

ραν μακρὰν πρὶν ἢ γνῶσουσιν οἱ χρεωφειλέται μου καὶ ἐπιπέσουσίν μοι ὥσπερ θῆρες ἄγριοι. ὦ Κύριε, εἶθε μὴ ἐπτώχευσας οὕτως τὸν φιλόπτωχον Φιλάρετον τὸν Ἀμνιάτην, ἐπορεύθη ἄν πρὸς αὐτὸν μετὰ παρρησίας καὶ λαβῶν ἕτερον βοῦν, ὑπέζευξα τῷ ζυγῷ μου, ἐπιθέμενος τοῦ βοός μου τὸν θάνατον· ἀλλὰ νῦν κἀκεῖνος ἄλλων ἐνδεῆς γέγονεν».

Ταῦτα αὐτοῦ λογιζομένου, εἶπεν πρὸς ἑαυτόν· «Ὅμως ἀπέλθω πρὸς αὐτὸν καὶ κἂν ἀφηγήσομαι τὴν ἐμὴν συμφορὰν τῷ ποτε τροφεῖ τῶν ξένων, ἵνα κἂν συνθρηνήσῃ μοι καὶ λάβω τινὰν παραμυθίαν τῆς λύπης. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἐκπορεῖ δοῦναί μοι τι, ἐπεὶ τὴν ἀρχαίαν ἐλεημοσύνην οὐκ ἐπελάθετο». Ἔθος γὰρ ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις ὅτε ὀρώσιν τοὺς ἑαυτῶν φίλους συνθρηνοῦντας αὐτοῖς ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν, παρηγορίαν τι λαμβάνειν καὶ ἐν τῇ εὐπραγίᾳ αὐτῶν τοὺς συγχαιρομένους αὐτοῖς πλείονα χαρὰν ἔχουσιν καὶ πλεόν τὴν ἀγάπην εἰς αὐτοὺς ἀνάπτουσιν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων, τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπτόμενοι, τοῦτ' ἐστὶ τοῖς πτωχεύουσι συμπτωχεῦσαι, τοῖς κλαίουσι συγκλαίειν, τῶν ἀδυνάτων συμβοηθεῖν, τοῖς ἀσθενοῦσιν ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ μὴ ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτῳ ἀδήλῳ. Ἄρας δὲ τὸ βούκενδρον αὐτοῦ, ἀπῆλθεν πρὸς τὸν ποτε πλούσιον τὸν ἀληθῶς φιλάρετον καὶ μηδέπω τῶν ἀρετῶν ἐπιλαθόμενον.

Εἶτα ἀπελθόντος τοῦ γεωργοῦ καὶ εὐρόντος αὐτοῦ ἀροτριῶντα τὸν δίκαιον, ἤρξατο μετὰ δακρύων διηγείσθαι αὐτοῦ τὸν θάνατον τοῦ βοός. Ἄμα δὲ ἀκοῦσαι τὴν ἀρχὴν τὸν δίκαιον περὶ τοῦ βοός, εὐθέως μετὰ σπουδῆς ἐκ τοῦ ἰδίου ζυγοῦ ἔδωκεν τῷ γεωργῷ, κρεῖττον ἠγησάμενος ἢ παρ' αὐτῷ συκλαῦσαι, διὰ τοῦ δόματος παραμυθήσασθαι τὴν ζημίαν. Ὁ δὲ γεωργὸς διεκρίνετο λέγων· «Κυρίε μου,

λείψω τὸ σπίτι μου καὶ θὰ φύγω σὲ μακρινὴ χώρα, πρὶν μάθουν τὴν συμφορὰ μου οἱ δανειστὲς μου καὶ πέσουν ἐπάνω μου σὰν ἄγρια θηρία. Ἄ! Κύριε. Μακάρι νὰ μὴν εἶχες φέρει σὲ τόση φτώχεια τὸν φιλόπτωχο Φιλάρετο τὸν Ἀμνιάτη. Θὰ πήγαινα σ' αὐτὸν μὲ θάρρος καὶ παίρνοντας ἓνα ἄλλο βόδι θὰ τὸ ἔζευα καὶ θὰ ξέχναγα ἔτσι τὸν θάνατο τοῦ ζώου μου. Τώρα ὅμως καὶ ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἀνάγκη τῶν ἄλλων».

Ἐνῶ αὐτὰ συλλογιζόταν εἶπε: «Ἄς πάω ὅμως νὰ τοῦ διηγηθῶ τὴν συμφορὰ μου, σ' αὐτὸν ποὺ ἔτρεφε κάποτε τοὺς ξένους, γιὰ νὰ θρηνήσει μαζί μου καὶ νὰ βρῶ κάποια παρηγοριὰ στὴν λύπη μου. Ξέρω πὼς δὲν ἔχει νὰ μοῦ δώσει τίποτε κι ὡστόσο δὲν ξέχασε τὴν παλαιὰ του ἐλεημοσύνη». Γιατὶ συνήθως οἱ ἄνθρωποι, ὅταν βλέπουν τοὺς φίλους τους νὰ θρηνοῦν μαζί τους στὶς συμφορὲς τους, παρηγοριοῦνται κάπως καὶ γίνονται πιὸ ἀγαπητοὶ ἐκεῖνοι ποὺ χαίρονται μαζί τους στὴν ἐπιτυχία τους καὶ τοὺς μεγαλώνουν τὴν χαρὰ. Γι' αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος: «Νὰ χαίρετε μὲ ἐκείνους ποὺ χαίρουν καὶ νὰ κλαῖτε μὲ ἐκείνους ποὺ κλαῖνε, μεταξύ τους νὰ ἔχετε τὸ αὐτὸ φρόνημα, νὰ μὴν εἴσθε ὑψηλόφρονες, ἀλλὰ νὰ συναναστρέφεσθε τοὺς ταπεινοὺς». Αὐτὸ σημαίνει, νὰ πτωχεύεις μὲ τοὺς πτωχοὺς, νὰ κλαῖς μὲ αὐτοὺς ποὺ κλαῖνε, νὰ βοηθᾷς τοὺς ἀδυνάτους, νὰ φροντίζεις τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ μὴν ἐλπίζεις στὸν ἀβέβαιο πλοῦτο. Παίρνοντας λοιπὸν τὴν βουκέντρα του, πῆγε στὸν πρῶην πλούσιο, τὸν ἀληθινὰ Φιλάρετο ποὺ ποτὲ δὲν ξέχασε τὶς ἀρετὲς του.

Ὁ γεωργὸς βρῆκε τὸν δίκαιο νὰ ὀργῶνει καὶ ἄρχισε μὲ δάκρυα νὰ τοῦ διηγεῖται τὸν θάνατο τοῦ βοδιοῦ του. Μόλις ἄκουσε ὁ δίκαιος γιὰ τὸ βόδι, ἀμέσως ξέζεψε ἓνα ἀπὸ τὰ δικά του καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε, θεωρῶντας καλύτερο νὰ τὸν παρηγορήσει γιὰ τὴν ζημιὰ μὲ ἓνα δῶρο, παρὰ νὰ κλάψει μαζί του. Ὁ γεωργὸς ὅμως δὲν ἔπαυε νὰ τοῦ

ἐν οἶδα ὅτι ἕτερος βοῦς οὐχ ὑπάρχει σοι· καὶ πῶς ἔχεις ἀπαροτριᾶσαι τὴν ζώραν σου;» Ἔφη δὲ πρὸς αὐτόν· «Ἔστι μοι ἕτερος βοῦς ἐν τῷ οἴκῳ μου δυνατὸς καὶ μέγας σφόδρα, ὅστις ἰσχύει ὅλον τὸν οἶκόν μου διαθρέψαι. Λαβὼν μόνον τοῦτόν σοι ἀπότρεχε, μὴ ἐξαργῆ τὸ ἕτερόν σου βοΐδιν καὶ οἱ τοῦ οἴκου σου γνώσωνται καὶ ἡ συμβίος σου καὶ θρηνήσῃ πλέον σου». Λαβὼν δὲ ὁ γεωργὸς τὸν βοῦν ἐπορεύθη μετὰ χαρᾶς δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ εὐχόμενος τῷ Φιλαρέτῳ.

Ἄρας δὲ ὁ τίμιος καὶ δίκαιος ἀνὴρ τὸν μονώτατον βοῦν καὶ τὸν ζυγὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου, ἐπὶ τὸν ἴδιον οἶκον χαίρων ἀπήει· θεασαμένη δὲ ἡ σύμβιος αὐτοῦ τὸν ἕνα βοῦν καὶ τὸν ζυγὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ γέροντος, εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Κυρίέ μου, ποῦ ἐστὶν ὁ ἕτερος βοῦς;» Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· «Ὀλιγορήσας ἡμῖν ἐν τῷ καύματι τοῦ ἡλίου καὶ ἔλυσα τοὺς βόας ἵνα βόσκωνται, καὶ γὰρ μικρὸν ἀναπαυσάμενος ὑπνώ δὲ κατασχεθεὶς, ἐξηνιάσθην ὁ βοῦς καὶ ἀπέδρα ἐπὶ τὸν ἀγρόν».

Ἐξελθὼν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐγύρευεν τὸν βοῦν ἐπὶ τὸν ἀγρόν γυρεύοντος δὲ αὐτοῦ, εὔρε τὸν γεωργὸν ἀροτριῶντα μετὰ τοῦ βοῦς αὐτοῦ, καὶ πολλοῦ θυμοῦ πλησθεὶς, ἤρξατο ὑβρίζειν τὸν γεωργόν, λέγων ὅτι· «Πῶς ἐτόλμησας σὺ ἀλλότριον βοῦν τῷ σῷ ζυγῷ κατοχεῦσαι; ὡς ἀληθῶς ὅτι εἰς τοὺς νεκροὺς ἡμᾶς κατεψηφίσασθε τοὺς ἀπὸ τοσοῦτου πλούτου εἰς τοσαύτην πενίαν ἐλθόντας». Ὁ δὲ γεωργὸς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· «Τέκνον καλόν, ὁ πατήρ σου δέδωκέν μοι τὸν βοῦν». Καὶ ἐξηγήσατο αὐτῷ καὶ τὴν ἰδίαν συμφορὰν.

Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ὅτι ὁ πατήρ αὐτοῦ δέδωκε τὸν βοῦν, ἀνεχώρησεν μετὰ λύπης εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀνήγειλεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ τὰ τοῦ βοός. Ἡ δὲ ἀκούσασα, ῥίψασα τὸ φακιόλιον ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἤρξατο τίλλειν τὰς τρίχας αὐτῆς καὶ πορευθεῖσα πρὸς τὸν ἄνδρα,

λέει: «Κυρίε μου ξέρω ὅτι δὲν ἔχεις ἄλλο βόδι καὶ πῶς θὰ ὀργώσεις τὸ χωράφι σου;» Καὶ ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Ἔχω στὸ σπίτι μου ἓνα ἄλλο βόδι πολὺ μεγάλο καὶ δυνατό, ποὺ μπορεῖ νὰ θρέψει ὅλο μου τὸ σπιτικό. Μόνο πάρε αὐτὸ καὶ βιάσου, γιὰ νὰ μὴν ἀγριέψει τὸ ἄλλο σου βόδι καὶ τὸ μάθουν οἱ δικοί σου καὶ ἡ γυναῖκα σου καὶ θρηνήσουν περισσότερο ἀπὸ σένα». Πῆρε λοιπὸν ὁ γεωργὸς τὸ βόδι καὶ ἔφυγε γεμᾶτος χαρὰ, δοξάζοντας τὸν Θεὸ καὶ δίνοντας εὐχὲς στὸν Φιλάρετο.

Παίρνοντας καὶ ὁ τίμιος καὶ δίκαιος ἄνθρωπος τὸ μοναδικό του βόδι καὶ τὸν ζυγὸ στὸν ὦμο πῆγε χαρούμενος σπίτι του. Ὅταν εἶδε ἡ γυναῖκα του τὸ ἓνα βόδι καὶ τὸν ζυγὸ στὸν ὦμο τοῦ γέροντα τοῦ εἶπε: «Κυρίε μου, ποῦ εἶναι τὸ ἄλλο βόδι;» Ἐκεῖνος τῆς ἀπάντησε: «Ἦμουν κουρασμένος ἀπὸ τὴν κάψα τοῦ ἡλίου καὶ ξέξεψα τὰ βόδια νὰ βοσκήσουν καὶ ἐγὼ ἀναπαύθηκα γιὰ λίγο. Μόλις μὲ πῆρε ὁ ὕπνος, λύθηκε τὸ βόδι καὶ ἔφυγε στὰ χωράφια».

Τότε ὁ γιὸς του βγῆκε καὶ ἐγύρευε τὸ βόδι στοὺς ἀγρούς. Καί, ἐνῶ ἔψαχνε, βρῆκε τὸν γεωργὸ ποὺ ὀργωνε μὲ τὸ βόδι τους. Θύμωσε πολὺ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν βρίζει: «Πῶς τόλμησες νὰ βάλεις στὸ ζευγάρι σου ξένο βόδι; Ἀληθινὰ γιὰ ἐξοφλημένους μᾶς λογαριάζετε ἐμᾶς ποὺ βρεθήκαμε σὲ τέτοια φτώχεια μετὰ ἀπὸ τόσο πλοῦτο;» Ὁ γεωργὸς ὅμως τοῦ εἶπε: «Καλὸ μου παιδί, ὁ πατέρας σου μοῦ ἔδωσε τὸ βόδι». Καὶ τοῦ διηγήθηκε τὴν συμφορὰ του.

Ἀκούγοντας ὁ νεαρὸς ὅτι ὁ πατέρας του ἔδωσε τὸ βόδι, γύρισε λυπημένος στὸ σπίτι του καὶ τὰ διηγήθηκε ὅλα στὴν μητέρα του. Ὅταν τὸ ἀκουσε ἐκείνη, πέταξε τὸ μαντήλι ἀπὸ τὸ κεφάλι της καὶ ἄρχισε νὰ τραβᾷ τὰ μαλλιά της. Πηγαίνοντας πρὸς τὸν ἄνδρα της τὸν φώναζε λέγοντας: «Ἀσπλαγχνε, καλὰ ἐμένα δὲν μὲ λυπᾷσαι, ποὺ νὰ μὴν σὲ γνώριζα, ἀλλὰ λυπήσου τουλάχιστον τὰ παιδιὰ

ἐλοιδῶρει αὐτὸν λέγουσα· «Χαλκὸσπλαγχνε, ναὶ ἐμὲ οὐκ ἐλεεῖς τὴν κακῶς σε γνωρίσασαν, κἂν τὰ τέκνα σου ἐλέησον, τὸ πῶς ἔχουσι ζῆσαι ἐκτὸς ζευγαρίου; Ἄλλὰ σύ, ἀκαμάτα, περιεκάκησας ἐλαύνων τὸ ζευγάριν καὶ θέλων κοιμᾶσθαι εἰς τὸ σκίον, τούτου χάριν αὐτὸ δέδωκας, ἐπεὶ οὐχὶ διὰ τὸν Θεόν».

Ὁ δὲ πρῶτος φέρων τῆς γυναικὸς τὰς λοιδορίας ἐμειδί-
α μὲν τῷ προσώπῳ, μηδὲν ἀποκρινόμενος, ἵνα μὴ τῷ
θυμῷ συναρπαγεῖς τὴν πραχθεῖσαν ἐλεημοσύνην ἀφανί-
ση. Τοιοῦτος γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ θαυμαστός, ὅτι οὐ μόνον τῆς
ἐλεημοσύνης ἐπιμελεῖτο, ἀλλὰ καὶ διακρίσεως πλήρης
ὑπάρχων καὶ ταπεινώσεως, ταύτας τὰς ἀρετὰς συνεκίρ-
να τῇ ἐλεημοσύνῃ. Πολλὰ δὲ λοιδορησάσης αὐτῆς ἐν πι-
κρία ψυχῆς αὐτῆς, τοῦτο μόνον ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ
ἀνὴρ ὅτι· «Ὁ Θεὸς πλούσιός ἐστι πολὺ καὶ ἀκούω αὐτοῦ
λέγοντος· Ἀναβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ
σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οὔτε εἰς ἀποθήκην συνάγουσ-
σιν, καὶ ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· πολλῶ μᾶλλον
ἡμᾶς διαθρέψει, κρείττονας τῶν πετεινῶν ὑπάρχοντας.
Καὶ πάλιν· Μὴ μεριμνήσητε περὶ τῆς αὔριον, τί φάγητε ἢ
τί πίητε ἢ τί ἐνδύσησθε· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη ποιοῦ-
σι· ζητεῖτε δὲ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ταῦτα πάν-
τα προστεθήσεται ὑμῖν. Πλὴν δὲ λέγω· Ἐκατονταπλασί-
ονα ἐπηγγείλατο δοῦναι τοὺς ἕνεκεν αὐτοῦ καὶ τοῦ εὐαγ-
γελίου διαδόντας τὰ ἑαυτῶν χρήματα, καὶ ζωῆς αἰωνίου
κληρονόμους ποιήσει. Θλίβεσθε ἔαν εἰς τὸν ἕνα βοῦν ἀ-
πολάβωμεν ἑκατόν;» Ταῦτα δὲ ἔλεγεν οὐ τὰ ἑκατοντα-
πλασίονα ἀπολαβεῖν ἔνθεν ἐπιποθῶν, ἀλλὰ τῆς γυναικὸς
τὴν ὀλιγοψυχίαν παραμυθούμενος. Ἡ δὲ γυνὴ ἀκούσασα
ταῦτα ἐσιώπησεν.

Εἶτα, μετὰ πέντε ἡμέρας βοσκόμενος ὁ βοῦς τοῦ γεωρ-
γοῦ ὁ πρὶν ὑπάρχων αὐτῷ, μὴ δὲ φυγῶν τὴν βλάβην τοῦ
φαρμάκου τοῦ ἐπιλεγομένου λυκοβότανος καταπιὼν αὐ

σου. Πῶς θὰ ζήσουν χωρὶς τὸ ζευγάρι τὰ βόδια; Ἀλλὰ ἐσύ, ἀκαμάτη, βαρέθηκες νὰ ὀργώνεις καὶ τὸ ἔδωσες γιὰ νὰ κοιμᾶσαι στὴν σκιὰ καὶ ὄχι γιὰ χάρη τοῦ Θεοῦ».

Ἐκεῖνος ὑπέμεινε μὲ γαλήνη καὶ μὲ χαμογελαστὸ πρόσωπο τὶς βρισιῆς τῆς γυναίκας του καὶ δὲν τῆς ἀπάντησε τίποτε, γιὰ νὰ μὴν χάσει, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν θυμὸ, τὴν ἐλεημοσύνη πὺ ἐκανε. Τέτοιος θαυμαστὸς ἄνθρωπος ἦταν, πὺ ἐσιμγε τὴν διάκριση καὶ τὴν ταπείνωση μὲ τὴν ἐλεημοσύνη.

Ἐνῶ ἐκείνη πικραμένη συνέχισε νὰ τὸν βρίζει πολὺ, αὐτὸς μόνον ἐτοῦτο τῆς εἶπε: «Ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ πλούσιος καὶ τὸν ἀκούω νὰ λέει: Κυττάξετε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, οὔτε σπεύρουν, οὔτε θερίζουν, οὔτε ἀποθηκεύουν καὶ ὁ Πατέρας σας ὁ οὐράνιος τὰ τρέφει. Πολὺ περισσότερο θὰ θρέψει ἐμᾶς πὺ ἀξίζουμε περισσότερο ἀπὸ τὰ πετεινά». Καὶ πάλι λέει: «Μὴ μεριμνᾶτε λοιπὸν γιὰ τὸ αὔριο, τί θὰ φᾶτε, ἢ τί θὰ πιῆτε, ἢ τί θὰ ἐνδυθεῖτε, γιὰτὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιδιώκουν οἱ ἄθεοι. Ζητᾶτε πρῶτα τὴν Βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ ὅλα αὐτὰ θὰ σᾶς δοθοῦν. Ἀλλὰ ὅμως σᾶς λέγω, ὑποσχέθηκε νὰ δώσει ἑκατὸ φορὲς περισσότερα σ' αὐτοὺς πὺ μοιράζουν τὰ χρήματά τους γιὰ χάρη Του καὶ γιὰ χάρη τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ τοὺς κάνει κληρονόμους τῆς αἰωνιότητος. Λυπᾶστε ἐάν, ἀντί, γιὰ ἓνα βόδι πάρουμε πίσω ἑκατό;». Καὶ ἔλεγε αὐτά, ὄχι γιὰτὶ ποθοῦσε νὰ λάβει τὰ ἑκατονταπλάσια, ἀλλὰ γιὰ νὰ γλυκάνει τὴν πίκρα τῆς γυναίκας του. Ἐκείνη ἀκούγοντας αὐτὰ σῶπασε.

Μετὰ πέντε ἡμέρες, τὸ βόδι πὺ εἶχε ἀπὸ παλιὰ ὁ γεωργός, ἐνῶ ἔβοσκε, ἔφαγε τὸ βλαβερὸ δηλητήριο «λυκοβότανο», τὸ ἔπιασε ξαφνικὸ ρῖγος καὶ ἔπεσε στὴν γῆ νεκρό. Παίρνοντας λοιπὸν τὸ βόδι πὺ εἶχε παραλάβει ἀπὸ τὸν ἐλεήμονα, ἦλθε καὶ τοῦ εἶπε: «Ἀμάρτησα στὰ παιδιά σου πὺ πῆρα τὸ βόδι σου καὶ σὲ ἄφησα νὰ πεθάνεις ἀπὸ τὴν

τὸ ἄφνω τρομάξας κατέπεσεν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀπέθανεν. Ἐπάρας δὲ τὸν βοῦν ὃ παρέλαβεν παρὰ τοῦ ἐλεήμονος ἀνδρός, ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν· «Ἐπειδὴ ἡ ἔμαρτία ἦν ἐργασάμην εἰς τὰ παιδιά σου ἐπάρας τὸν βοῦν ἔκ σου καὶ ταύτη τῇ ἐμῇ προθέσει λιμοκτονήσας, τούτου χάριν οὐκ ἀνείχετο ὁ Θεὸς τὴν ἀδιακρισίαν μου καὶ ἀπέκτεινε καὶ τὸν ἕτερον βοῦν».

Ὁ δὲ φιλόθεος καὶ φιλάρετος ἀληθῶς ἀνὴρ εὐθέως ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ φέρας καὶ τὸν ἕτερον βοῦν τὸν μεμονωμένον, ἔδωκε τὸν γεωργὸν εἰπὼν πρὸς αὐτόν· «Λάβε καὶ τοῦτον καὶ πορεύου ἐργαζόμενος τὴν ἰδίαν γῆν· ἐγὼ γὰρ εἰς ὁδὸν μακρὰν βούλομαι ἀποδομῆσαι καὶ ὡσούτως ὁ βοῦς ἐξαργεῖν ἔχει». Τοῦτο δὲ ἔλεγεν ἵνα μὴ ὑποσταλῇ ὁ γεωργὸς ἐπᾶραι τὸν βοῦν. Λαβὼν δὲ καὶ τοῦτον ἐπορεύετο μετὰ χαρᾶς δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ θαυμάζων καὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπλότητα, ὅτι καὶ τοσοῦτον πτωχεύσας, τὴν ἐλεημοσύνην οὐκ ἐπελάθετο.

Ἦρξαντο δὲ τὰ τέκνα αὐτοῦ θρηνεῖν ἅμα τῇ μητρὶ αὐτῶν λέγοντας πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι· «Κακῶς ἐγνωρίσαμεν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον· εἰ γὰρ καὶ ἐπτωχεύσαμεν, εἵχαμεν παραμυθίαν τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν, ὅτι τῷ λιμῷ οὐ μὴ διαφθαρήμεν». Ὁ δὲ ἅγιος γέρων εἰδὼς τὸν ὀλολυγμὸν τῶν παίδων καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἤρξατο λέγειν μετὰ ὄρκου· «Τεκνία μου, μὴ λυπεῖσθαι· ἔχω γὰρ χρῆμα ἀποκεκρυμμένον εἰς τόπον τινά, πολὺ σφόδρα, ὅτι ἐὰν ζήσετε ἑκατὸν ἔτη καὶ μὴ ἀποθάνετε, ἐπαρκέσει ὑμῖν τοῦτο εἰς πᾶσαν διατροφήν καὶ σκεπάσματα. Τὰ γὰρ κτήνη ἃ γινώσκετε ὅτι ἐξεποροῦμεν, ταῦτα λάθρα ἐπώλουν, προγινώσκων ταύτην τὴν πενίαν καὶ τοὺς λιμοὺς τοὺς ἐσομένους, ἀκούων ἔκ τῶν γονέων μου ὅτι ὁ δερμάτινος βίος οὐδὲν ἐστι, εἴτε γὰρ διὰ χειμῶνος εἴτε δι' ἀσθενείας εἴτε ἀπὸ αἰχμαλωσίας ταχέως ἀφανίζεται· τοῦτο ἐγὼ ἀκούσας, κέκρικα μᾶλλον ταῦτα κατὰ μέρος πιπράσκειν, καὶ

πεινα. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν ἀνέχθηκε τὴν ἀδιακρισία μου καὶ σκότωσε καὶ τὸ ἄλλο βόδι».

Ὁ Φιλάρετος, ποὺ ἦταν πραγματικὰ καὶ φιλόθεος, σηκώθηκε ἀμέσως καὶ ἔφερε τὸ μοναδικό του βόδι καὶ τὸ ἔδωσε στὸν γεωργὸ καὶ τοῦ εἶπε: «Πάρε καὶ αὐτὸ καὶ πήγαινε νὰ καλλιεργήσεις τὴν γῆ σου, γιατί ἐγὼ θὰ φύγω σὲ μακρινὸ ταξίδι καὶ δὲν τὸ χρειάζομαι». Καὶ ἔλεγε ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν διστάσει ὁ γεωργὸς νὰ πάρει τὸ βόδι. Παίρνοντας λοιπὸν καὶ αὐτὸ ἔφυγε χαρούμενος, δοξάζοντας τὸν Θεὸ καὶ θαυμάζοντας τὴν ἐπλότητα τοῦ ἀνθρώπου πού, ἂν καὶ φτώχυνε τόσο, δὲν ξέχασε τὴν ἐλεημοσύνη.

Ἄρχισαν λοιπὸν τὰ παιδιὰ του νὰ κλαῖνε μαζί μὲ τὴν μητέρα τους καὶ νὰ λένε μεταξύ τους: «Κακῶς γνωρίσαμε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, γιατί, ἂν καὶ πτωχεύσαμε, εἴχαμε παρηγοριὰ ὅτι τὸ ζευγάρι τὰ βόδια δὲν θὰ μᾶς ἄφηναν νὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πείνα». Τότε ὁ ἅγιος γέροντας, βλέποντας τὸν ὄδυρμὸ τῶν παιδιῶν καὶ τῆς γυναίκας του, τοὺς λέει μὲ ὄρκο: «Παιδιὰ μου μὴν λυπᾶστε, γιατί ἔχω σὲ ἓναν τόπο πολὺ χρῆμα κρυμμένο, πού, κι ἂν ζήσετε ἑκατὸ χρόνια, θὰ σᾶς φθάσει γιὰ νὰ τρῶτε καὶ νὰ ντύνεσθε. Πρόβλεψα αὐτὴ τὴν φτώχεια καὶ τὴν πείνα ποὺ θὰ ἐρχόταν καὶ πωλοῦσα τὰ ζῶα ποὺ ἐσεῖς ξέρατε ὅτι χάσαμε, γιατί ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου ἄκουγα ὅτι αὐτὰ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ δὲν εἶναι τίποτε καὶ σύντομα χάνονται μὲ μιὰ βαρυχειμωνιά, ἢ μὲ ἀσθένεια, ἢ μὲ αἰχμαλωσία. Ἐκρίνα λοιπὸν καλύτερο νὰ τὰ πουλήσω ἓνα - ἓνα καὶ τὴν ἀξία τους τὴν ἔκρυβα σὲ ἄφθαρτο δοχεῖο καί, πολλές φορὲς ἂν καὶ δοκίμασα νὰ μετρήσω αὐτὸν τὸν θησαυρό, δὲν μπόρεσα».

Ἀκούγοντας αὐτὰ ἀπὸ τὸν πατέρα τους καί, περισσότερο, ὅσα μὲ ὄρκο τοὺς ἔλεγε, παρηγορήθηκαν. Ὁ γέροντας προέβλεπε μὲ τὸ πνεῦμα του τὸν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τοῦ Θεοῦ, πιστεύοντας ὅτι σ' αὐτὴ τὴν ζωὴ θὰ λάβει τὰ

τὴν τιμὴν αὐτῶν κατακρύψαι εἰς σκεῦος ἄσηπτον, καὶ προσιόντος μου πολλάκις καὶ δοκιμάσας μετρήσαι αὐτὸ οὐκ ἴσχυσα».

Ταῦτα ἀκούσαντες παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, μᾶλλον τὰ μετὰ ὄρκου λέγοντος, παρεμυθήθησαν. Προέβλεπεν γὰρ ὁ γέρων τῷ πνεύματι τὸν ἀδαπάνητον πλοῦτον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ ἑκατονταπλασίονα τοῦ νῦν αἰῶνος πιστεύων, οὕτως ἐλογίζετο ὅτι πάντα ἃ ἐσκόρπισε καὶ ἔδωκε τοῖς πένησιν, εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ βαστάζει, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν· τούτου χάριν καὶ ἀδιακρίτως ὤμνυεν.

Μετὰ δὲ χρόνον τινά, ἐλθούσης βασιλικῆς ἐπικουρίας πρὸς τὸ ἐκεῖσε στρατόπεδον, ἵνα στρατεύσωνται κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν, ἀδνουμιαζόντων τὸν χιλιάρχην καὶ ἑκατοντάρχην καὶ πεντηκοντάρχην ἐπιμελῶς τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτοῦντας αὐτῶν τὰ τε δικάβαλλα καὶ τὰ ἄρματα αὐτῶν ἐνελλιπῶς, εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ὀνόματι Μουσοῦλιος πτωχὸς πάνυ ὑπάρχων καὶ μὴ ἐκπορῶν ἄλλο τι εἰ μὴ ἓνα ἵππον καὶ τὸ ἄρμα αὐτοῦ, καὶ ἔτι τοῦ ἀδνουμίου ἐπισπουδοῦ γενομένου, στροφθεὶς ὁ ἵππος αὐτοῦ καὶ συντρομάξας, ἄφνω κατέπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀπέθανεν. Εἰς ἀπορίαν δὲ ἐλθὼν ὁ στρατιώτης καὶ μὴ ἔχων πόθεν ἕτερον ἀγοράσει καὶ μᾶλλον μὴ παραιόντος αὐτοῦ τοῦ ἑκατοντάρχου, ἀλλὰ καὶ ὀργὴν ἀπειλοῦντος, καὶ κίνδυνον οὐ μικρὸν ἀπορῶν ἐν ἑαυτῷ, δρομαίως ἐφίσταται ἐπὶ τὸν μέγαν Φιλάρετον, διηγούμενος αὐτῷ τὸ συμβεβηκός, παρακαλῶν αὐτὸν ἵνα τέως πρὸς ὥραν δώσῃ αὐτὸν τὸν ἵππον καὶ διαβῆ τὸ ἀδνουμιν καὶ τὸν κίνδυνον διαδράσῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος γέρων· «Εἶτα μετὰ τὸ διαβῆναί σε τὸ ἀδνουμιν καὶ ἀποστρέψαι ἡμῖν τὸν ἵππον, τί βούλεσαι διαπράξασθαι;» Ὁ δὲ ἔφησεν· «Τέως τὴν ἡμέραν ἄς διαβῶ ἵνα μὴ ὁ χιλιάρχος μαστιγώσῃ με· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποδιδράσκω καὶ ὅπως ἰσχύσω ἀπελθεῖν τοῖς ποσίν μου, πελάζομαι εἰς τὰ ξένα· ἐπεὶ τί πρᾶξιαι

ἐκατονταπλάσια, καὶ σκεπτόταν ὅτι, ὅλα ὅσα σκόρπισε καὶ ἔδωσε στοὺς φτωχοὺς, στήν ἀγκαλιά του τὰ κρατάει, καθὼς καὶ τὴν αἰωνιότητα, γι' αὐτὸ καὶ ὀρκιζόταν χωρὶς δισταγμό.

Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ἦλθε βασιλικὸ ἐπικουρικὸ σῶμα στὸ τοπικὸ στρατόπεδο, γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν ἐκστρατεία κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν. Ἐνῶ ὁ χιλίαρχος, ὁ ἐκατόνταρχος καὶ ὁ πεντηκόνταρχος κατέγραφαν μὲ ἐπιμέλεια τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν καὶ ὅλα τὰ ἄλογα καὶ τὸν ὀπλισμό τους, ἦταν κάποιος στρατιώτης, πάρα πολὺ φτωχός, ποὺ τὸν ἔλεγαν Μουσούλιο καὶ δὲν εἶχε παρὰ μόνο τὸ ἄλογο καὶ τὸ ὄπλο του. Καθὼς γινόταν ἡ καταγραφή, ξαφνικὰ τὸ ἄλογό του κτύπησε καὶ μὲ ρῖγος ἔπεσε στήν γῆ καὶ ψόφησε. Ὁ στρατιώτης βρέθηκε τότε σὲ μεγάλη δυσκολία, μὴ ἔχοντας ἀπὸ ποῦ νὰ ἀγοράσει ἄλλο. Ὁ ἐκατόνταρχος, ὄλο καὶ περισσότερο ὀργισμένος, τὸν ἀπειλοῦσε καί, νοιώθοντας τὸν κίνδυνο, πηγαίνει τρέχοντας στὸν μεγάλο Φιλάρετο, τοῦ διηγεῖται τί ἔγινε καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ δώσει προσωρινὰ τὸ ἄλογο γιὰ νὰ περάσει τὴν καταγραφή καὶ νὰ γλυτώσει τὸν κίνδυνο. Τοῦ εἶπε τότε ὁ ἅγιος γέροντας: «Ἀφοῦ περάσεις τὴν καταγραφή καὶ μοῦ ἐπιστρέψεις τὸ ἄλογο, τί πρόκειται νὰ κάνεις;» Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Ἄς περάσει ἡ ἡμέρα, νὰ μὴν μὲ μαστιγώσει ὁ χιλίαρχος, καὶ μετὰ θὰ τὸ σκάσω, μὲ ὅση δύναμη ἔχουν τὰ πόδια μου, καὶ θὰ φύγω στὰ ξένα. Μετὰ δὲν ξέρω τί θὰ κάνω». Μόλις τὸν ἄκουσε ὁ γέροντας, ἀμέσως καὶ μὲ χαρὰ ἔβγαλε τὸ ἄλογό του, ποὺ ἦταν πάρα πολὺ καλό, ὁμορφο καὶ ἐργατικό, καὶ τὸ ἔδωσε στὸν στρατιώτη λέγοντάς του: «Δέξου το, ἀδελφέ μου, σὰν δῶρο καὶ ὁ Θεὸς νὰ νῆται μαζί σου σὲ κάθε τόπο καὶ νὰ σὲ φυλάξει ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου». Ὁ στρατιώτης, παίρνοντας τὸ ἄλογο, πήγαινε μὲ χαρὰ στήν καταγραφή, δοξάζοντας τὸν Θεὸ καὶ εὐχαριστῶντας τὸν γέροντα. Ἡ

οὐκ ἐπίσταμαι». Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ γέρων, εὐθέως μετὰ χαρᾶς ἐξενέγκας τὸν ἵππον αὐτοῦ πάνυ ὠραῖον καὶ καλὸν τῷ τε εἶδει καὶ τοῖς ἔργοις, δέδωκεν αὐτῷ τῷ στρατιώτῃ, εἰπὼν αὐτῷ· «Δέξαι, ἀδελφέ, καὶ χαρισθῆ σοι, καὶ κύριος ἔσται μετὰ σου ἐν παντὶ τόπῳ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ ἀκίνδυνόν σε διαφυλάξει». Λαβὼν δὲ ὁ στρατιώτης τὸν ἵππον ἀπήει μετὰ χαρᾶς πρὸς τὸ ἀδνούμιον, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ ἐπευχόμενος τὸν γέροντα. Ἡ δὲ θεοσεβῆς ἀληθῶς σύμβιος τοῦ ἐλεήμονος ἀνδρὸς σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῆς πιστεύσασα τὸν ἄνδρα ὅτι χρῆμα πολὺ ἔχει ἀποκείμενον, οὐκέτι ἐγανάκτει, ἀλλ' ἐκαθέζετο σιωπῶσα.

Εἶτα κατελείφθη ἡ δάμαλις μόνη μετὰ τοῦ μόσχου αὐτῆς καὶ ὄνος καὶ τὰ μελίτσια αὐτοῦ βουτία διακόσια πεντήκοντα. Ἦλθεν δὲ ἕτερος πτωχὸς παρακαλῶν τὸν Φιλάρετον καὶ λέγων· «Δοῦλε τοῦ Θεοῦ, δός μοι κἂν ἓνα μοσχάριν, ἵνα κτήσωμαι κἄγω ἀρχὴν ἐκ τῆς εὐλογίας σου, ὅτι ἡ δόσις σου ἰλαρὰ ἐστὶ, καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἰς οἶκον τινὸς τοῦτον ἐπλούτισεν, πληθυνομένη ἡ εὐλογία σου». Λαβὼν δὲ τὸ μοσχάριον ὁ Φιλάρετος ἔδωκεν τῷ πτωχῷ μετὰ χαρᾶς· ὁ δὲ δήσας αὐτὸ ἀγαλλόμενος ἐπορεύετο τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ μοσχαρίου ἤκει παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς βοῶσα φωνῇ μεγάλῃ, ὥστε εἰς οἶκτον φέρειν καὶ τὸν γέροντα. Ἀκούσασα δὲ ἡ σύμβιος αὐτοῦ τὴν βοὴν τῆς δαμάλεως, διελύθη τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὡς πεπειραμένη τοῦ τεκεῖν καὶ θηλάζειν· εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· «Ναί, τὰ τέκνα σου οὐκ ἐλέησας κἂν τὴν δάμαλιν στενάζουσαν πῶς οὐ σπλαχνίζει; πῶς δὲ ἀνέσχου ταύτην χωρίσαι τοῦ ἰδίου τέκνου; σὺ δὲ οὐδὲ ἐμὲ ἔχεις φείσασθαι χωρισθῆναί σου ἢ τῶν ἰδίων τέκνων;» Ὁ δὲ ἀνὴρ ἐσπάσατο τῷ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· «Εὐλογημένη σὺ τῷ Κυρίῳ ὅτι δικαίως τοῦτο ἐλάλησας πρὸς με· ἀληθῶς γὰρ ἄσπλαχνος ὑπάρχω

θεοσεβῆς γυναῖκα τοῦ ἐλεήμονος, ἐπειδὴ πίστεψε καὶ αὐτή, καὶ τὰ παιδιά της ὅτι ὁ ἄνδρας της ἔχει μεγάλη περιουσία φυλαγμένη, δὲν ἀγανάκτησε, ἀλλὰ σιωποῦσε.

Δὲν τοῦ ἀπέμειναν πλέον παρὰ ἡ ἀγελάδα μὲ τὸ μοσχάρι της, τὸ γαῖδούρι καὶ τὰ μελίτσια του, διακόσιες πενήντα κυψέλες. Ἦλθε τότε ἓνας ἄλλος φτωχός, παρακαλῶντας τὸν Φιλάρετο καὶ λέγοντάς του: «Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, δός μου κανένα μοσχάρι, νὰ ἀποκτήσω καὶ ἐγὼ κάτι, κάνοντας ἀρχὴ μὲ τὴν δωρεά σου, γιατί τὰ δοσίματα σου γίνονται μὲ χαρὰ καί, σ' ὅποιανοῦ τὸ σπίτι μποῦν, τὸν πλουτίζουν, γιατί πληθαίνει ἡ δωρεά σου». Πῆρε ὁ Φιλάρετος λοιπὸν τὸ μοσχάρι καὶ τὸ ἔδωσε μὲ χαρὰ στὸν φτωχό. Ἐκεῖνος τὸ ἔδεσε καὶ χαρούμενος πῆρε τὸν δρόμο του. Ἡ μάνα του ὅμως βγήκε στὴν πόρτα τοῦ σταύλου καὶ μούγκριζε τόσο δυνατὰ, πὺ κι ὁ γέροντας λυπήθηκε. Ἄκουσε καὶ ἡ γυναῖκα του τὸ μουγκρητὸ τῆς ἀγελάδας καί, ἔχοντας τὶς ἐμπειρίες τῆς γέννας καὶ τοῦ θηλασμοῦ, πόνεσε ἡ καρδιά της καὶ εἶπε στὸν ἄνδρα της: «Καλὰ τὰ παιδιά σου δὲν τὰ ἐλέησες, τουλάχιστον δὲν σπλαχνίζεσαι τὴν ἀγελάδα πὺ θρηνεῖ; Πῶς ἀνέχθηκες νὰ τὴν χωρίσεις ἀπὸ τὸ παιδί της; Ἐσὺ δὲν θὰ λυπηθεῖς νὰ χωριστεῖς ἀπὸ ἐμένα, ἢ ἀπὸ τὰ παιδιά σου;» Καὶ ἐκεῖνος φίλησε τὴν γυναῖκα του, τὴν εὐλόγησε καὶ τῆς εἶπε: «Νὰ σὲ εὐλογῆσει ὁ Θεὸς πὺ μοῦ μίλησες μὲ δικαιοσύνη. Ἀλήθεια εἶμαι ἄσπλαχνος καὶ ἄκαρδος πὺ χώρισα τὸ μοσχάρι ἀπὸ τὴν μάνα του καὶ ἐλύπησα τὸν Θεὸ μ' αὐτό». Ἔτρεξε λοιπὸν πίσω ἀπὸ τὸν φτωχὸ καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ φωνάζει: «Ἔ, ἄνθρωπε! Φέρε πίσω τὸ μοσχάρι, γιατί ἡ μάνα του μουγκρίζει στὴν πόρτα μου». Γύρισε καὶ ὁ φτωχὸς πίσω μὲ τὸ μοσχάρι, συλλογιζόμενος ὅτι μετάνοιωσε ὁ γέροντας γιὰ τὴ δωρεά. Μόλις ἡ μάνα εἶδε τὸ παιδί της, ἔτρεξε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ χαϊδεύει καὶ νὰ τὸ θηλάζει. Χάρηκε πολὺ καὶ ἡ Θεοσεβῶ. Λέγει λοιπὸν ὁ Φιλάρετος

καὶ ἀνελεήμων, χωρίσας τὸν μόσχον τῆς ἰδίας μητρός· τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς λυπηθήσεται ἐν ἐμοί». Καὶ καταδιώξας τὸν πτωχόν, ἤρξατο κράζειν μεγάλη τῆ φωνῆ· «Ἄνθρωπε, στρέψον τὸ μοσχάριν, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ βοεῖ πρὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου μου». Στραφεὶς δὲ ὁ πέννης ἅμα τοῦ μοσχαρίου λογιζόμενος ὅτι πάντως μετεμελήθη ὁ γέρον ἐπὶ τῆ τοιαύτῃ δωρεῇ, ἰδοῦσα δὲ ἡ μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον, ἔδραμε πρὸς αὐτὸ καὶ περιεπτύξατο αὐτὸ καὶ ἤρξατο θηλάζειν αὐτό· ἐχάρη δὲ ἡ Θεοσεβῆς λίαν. Εἶπεν δὲ ὁ Φιλάρετος πρὸς τὸν πέννητα· «Ἀδελφέ, ὡς λέγει ἡ σύμβιός μου ὅτι ἐμαρτίαν πεποίηκα χωρίσας τὸν μόσχον ἐκ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔπαρον καὶ τὴν τούτου μητέρα, καὶ πορεύου τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν· καὶ Κύριος εὐλογήσει σε καὶ πληθύνει αὐτὸ ἐν τῷ οἴκῳ σου, ὡς ποτε τὴν ἐμὴν ἀγέλην». Ὅπερ καὶ γέγονεν· τοσοῦτους βόας ἐκτήσατο ὁ πέννης ἐκεῖνος τῆς εὐλογίας καὶ ἐπλούτησεν, ὥστε καὶ ἐπάνω τῆς ἀρχαίας ἀγέλης τοῦ γέροντος κτήσασθαι αὐτόν. Ἡ δὲ γυνὴ μεμφομένη ἑαυτὴν ἔλεγεν· «Καλῶς μοι γέγονε ταῦτα· εἰ γὰρ μὴ ἐλάλησα, οὐκ ἂν καὶ τὴν μητέρα τοῦ μόσχου ὑστέρησα τὰ τέκνα μου».

Εἶτα κατελείφθη ὁ ὄνος μονώτατος μετὰ τῶν μελισσίων· λιμοῦ τε γενομένου καὶ μὴ ἔχων ὁ ἄνθρωπος πῶς τὰ τέκνα αὐτοῦ διαθρέψαι, ἐπάρας τὸ ὑποζύγιον αὐτοῦ, ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐδινάσατο σίτου μόδια ἕξ. Καὶ ἐπιθήσας ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον ἤνεγκεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἅμα ἀποφορτώσας αὐτὸ παρέστι πτωχὸς αἰτούμενος σίτου μιᾶς δραχμῆς εἶπεν δὲ ὁ ἐλεήμων ἀνὴρ πρὸς τὴν σύμβιον αὐτοῦ συνιάζουσας τὸν σίτον σὺν τῆ παιδίσκῃ αὐτῆς· «Γύναι, δὸς τῷ πέννητι ἐκ τοῦ σίτου μόδιον ἓν». Ἡ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Δὸς ἐμοὶ τὸ μόδιον, καὶ τὰ παιδιά σου πρὸς ἓνα, καὶ τὴν νύμφην μου ἓνα, ὁμοίως καὶ τὴν παιδίσκην μου, καὶ εἴ τι περισσεύει, δὸς αὐτὸ ὅπου θέλεις». Ὁ δὲ πρὸς αὐτήν· «Καὶ τὴν ἐμὴν μοῖ

στὸν φτωχό: «Ἀδελφέ μου, ἐπειδὴ, ὅπως λέει ἡ γυναῖκα μου, ἔκανα ἔμαρτία χωρίζοντας τὸ μοσχάρι ἀπὸ τὴν μάνα του, πάρε κι αὐτὴν καὶ πήγαινε στὸν δρόμο σου καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῆσει καὶ νὰ πληθύνει αὐτὰ στὸ σπίτι σου, ὅπως κάποτε εὐλόγησε καὶ τὸ δικό μου κοπάδι». Ἔτσι κι ἔγινε. Ἀπόκτησε τόσα βόδια ἀπὸ τὴν δωρεὰ ὁ φτωχὸς αὐτὸς καὶ ἐπλούτισε τόσο, ὥστε νὰ ἀποκτήσει περισσότερα ἀπ' ὅσα εἶχε παλαιὰ ὁ γέροντας. Ἡ γυναῖκα του ὅμως κατηγοροῦσε τὸν ἑαυτὸ της καὶ ἔλεγε: «Καλὰ ἔπαθα· ἐὰν δὲν μιλοῦσα, δὲν θὰ εἶχαν στερηθεῖ καὶ τὴν ἀγγελάδα τὰ παιδιὰ μου». Καὶ ἔμεινε καταμόνος ὁ γαῖδαρος μὲ τὰ μελίτσια.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔπεσε πεῖνα καί, μὴ ἔχοντας πῶς νὰ θρέψει τὰ παιδιὰ του, πῆρε τὸ γαῖδουράκι του ὁ Φιλάρετος καὶ πῆγε σὲ χῶρα μακρινὴ καὶ δανείστηκε ἕξι μόδια στάρι. Τὰ ἔβαλε στὸ ζῶο καὶ τὸ ἔφερε στὸ σπίτι του. Μόλις τὸ ξεφόρτωσε, ἦλθε ἓνας φτωχὸς ζητῶντας μιὰ χοῦφτα στάρι. Εἶπε λοιπὸν ὁ ἐλεήμονας στὴν γυναῖκα του ποὺ κοσκίνιζε τὸ στάρι μαζί μὲ τὴν ὑπηρέτριά της: «Γυναῖκα, δῶσε στὸν φτωχὸ ἓνα μόδι στάρι». Καὶ ἐκείνη τοῦ εἶπε: «Δῶσε πρῶτα σὲ μένα τὸ μόδι ποὺ μοῦ ἀναλογεῖ καὶ στὰ παιδιὰ σου ἀπὸ ἓνα καὶ ἓνα στὴν νύφη μου, καθὼς καὶ ἓνα στὴν ὑπηρέτριά μου καί, ὅ,τι περισσέψει, δῶσε το ὅπου θέλεις». Τῆς λέγει: «Καὶ ἐμένα μερίδιο δὲν μοῦ βγάζεις;» Ἐκείνη τοῦ ἀπάντησε: «Ἐσὺ εἶσαι ἄγγελος, ὄχι ἄνθρωπος καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ φαγητό, γιατί, ἐὰν εἶχες, δὲν θὰ ἔδινες ἄλλοῦ τὸ στάρι ποὺ δανείστηκες καὶ τὸ ἔφερες ἀπὸ τόσα μίλια μακρῶς». Καὶ θυμωμένη τοῦ εἶπε: «Γιὰ δική μου χάρη, τῆς Θεοσεβοῦς, δῶσε του δυὸ μόδια». Τῆς εἶπε ὁ γέροντας: «Νὰ σὲ εὐλογεῖ ὁ Θεός». Καὶ ζύγισε δύο μόδια καὶ τὰ ἔδωσε στὸν φτωχό. Ἐκείνη χολωμένη μαζί του τοῦ εἶπε: «Ἐὰν ἤμουν στὴν θέση σου, θὰ τοῦ ἔδινα τὸ μισὸ φορτίο». Ἐκεῖνος

ραν οὐ ποιεῖς;» Ἡ δὲ εἶπεν· «Σύ, ἄγγελος εἶ, καὶ οὐκ ἄνθρωπος, καὶ βρώσεως οὐκ ἐπιδέεσαι· εἰ γὰρ ἔχρηζες αὐτοῦ, οὐκ ἂν τὸν σῖτον τὸν ἀπὸ δανείου ἤνεγκας τοσαῦτα μίλια καὶ ἐδίδους ἀλλαχοῦ». Καὶ ἐπλῶς μαινομένη ἐπ' αὐτῷ εἶπεν· «Ἔνεκεν Θεοσεβοῦς, δὸς αὐτῷ καὶ δύο μόδια». Εἶπεν δὲ ὁ γέρον· «Εὐλογημένη σὺ τῷ Κυρίῳ». Καὶ μετρήσας μόδια δύο δέδωκεν τὸν πτωχόν· ἡ δὲ ὡς ἐποξίζουσα αὐτῷ εἶπεν· «Ἐγὼ ἐὰν ἤμην, δόσιν αὐτῷ εἶχα τὸ ἥμισυ τοῦ γομαρίου». Μετρήσας δὲ καὶ τὸ ἄλλο μόδιον δέδωκεν αὐτῷ. Καὶ μὴ ἔχων ὁ πτωχὸς ἀγγεῖον βάλαι τὸν σῖτον, βουλόμενος ἀποδύσασθαι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ μὴ ἔχων τὸ πῶς ὅτι μονοχίτων ὑπῆρχεν, περισπᾶτο μὴ ἔχων τὸ τί διαπράξασθαι. Ἰδοῦσα δὲ ἡ Θεοσεβῆς τὴν ἀπορίαν τοῦ πένητος καὶ τὴν σπεῦσιν τοῦ γέροντος πρὸς τὸ προπέμψαι αὐτόν, εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα εἰρωνικῶς· «Ἐγὼ ἐὰν ἤμην, δόσιν αὐτῷ εἶχα καὶ τὸ σακίον». Ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτως. Ρίψασα δὲ τὸ κόσκινον εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέστη καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα· «Ἔνεκεν Θεοσεβοῦς, δὸς αὐτῷ καὶ τὸ ἄλλο σακίον γέμοντα». Καὶ ἐποίησεν οὕτως. Ἀπάρας δὲ ὁ πένης καὶ μὴ δυνάμενος βαστάσαι τὰ ἕξ μόδια, ἐβόα πρὸς τὸν νέον Ἰώβ· «Κύριέ μου, ἃς ἐστὶν ὧδε ὁ σῖτος, καὶ δύο δύο μόδια κουβαλῶ ἀποκομίζων εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπεὶ οὐκ ἰσχύω ὅλον βαστάσαι». Ἡ δὲ Θεοσεβῆς ἀκούσασα παραπεπονημένη ἀπεκρίθη πρὸς τὸν ἄνδρα· «Δὸς αὐτῷ καὶ τὸν ὄνον, μὴ ψυασθῆ ὁ ἄνθρωπος». Ὁ δὲ ἐευλόγησεν αὐτὴν καὶ στρώσας τὸ ὑποζύγιον καὶ φορτώσας δέδωκε τῷ πτωχῷ καὶ ἀπέλυσε μετὰ χαρᾶς· καὶ ἤρξατο λέγειν τὸν ἐπιχώριον καὶ δημοτικὸν λόγον· Πτωχὸς μέριμναν μὴ ἔχέτω· αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ.

Εἶτα, καθεζομένη ἡ μήτηρ μετὰ τῶν παιδίων αὐτῆς, νῆστις, μὴ ἔχουσα ἄλευρον πόθεν ὀπτήσει ἄρτους καὶ ἐμπλήσει τὰ τέκνα αὐτῶν, μὴ φέρουσα θεωρεῖν ταῦτα

ζύγισε καὶ τὸ ἄλλο μόδιο καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ φτωχὸς δὲν εἶχε δοχεῖο γιὰ νὰ βάλει τὸ στάρι, ἤθελε νὰ βγάλει τὸ ροῦχο του καὶ μὴ μπορῶντας, γιὰτὶ δὲν φοροῦσε τίποτε ἄλλο, βασανιζόταν λοιπὸν καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει. Βλέποντας ἡ Θεοσεβὼ τὴν δυσκολία τοῦ φτωχοῦ καὶ τὴν διάθεση τοῦ γέροντα νὰ τὸν κατευοδώσει, εἶπε εἰρωνικὰ στὸν ἄνδρα της: «Ἐὰν ἡμουν στὴν θέση σου θὰ τοῦ ἔδινα καὶ τὸ σακκί». Ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ἔκανε. Ἐκείνη πέταξε τότε τὸ κόσκινο στὸ ἔδαφος, σηκώθηκε καὶ εἶπε στὸν ἄνδρα της: «Γιὰ χάρη τῆς Θεοσεβοῦς δός του καὶ τὸ ἄλλο σακκὶ γεμᾶτο». Ἔτσι καὶ ἔκανε. Ὅμως ὁ φτωχός, μὴ μπορῶντας νὰ σηκώσει τὰ ἔξι μόδια, εἶπε στὸν νέον Ἰώβ: «Κύριέ μου, ἄς μείνει ἐδῶ τὸ στάρι καὶ δυὸ-δυὸ μόδια θὰ τὰ κουβαλήσω στὸ σπίτι μου, γιὰτὶ δὲν μπορῶ ὅλο μαζί νὰ τὸ σηκώσω». Καὶ ἡ Θεοσεβὼ πού τὸν ἄκουσε ἀπάντησε παραπονεμένη στὸν ἄνδρα της: «Δός του καὶ τὸν γαῖδαρο, νὰ μὴν κοψομεσιαστεῖ ὁ ἄνθρωπος». Ἐκεῖνος τὴν εὐλόγησε, σαμάρωσε τὸ γαῖδουράκι, τὸ φόρτωσε, τὸ ἔδωσε στὸν φτωχὸ καὶ τὸν ξεπροβόδισε μὲ χαρὰ καὶ ἄρχισε νὰ λέει τὸ τοπικὸ ρητό: «Ὁ φτωχὸς δὲν ἔχει ἔγνοια. Γυμνὸς βγήκα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας μου, γυμνὸς καὶ θὰ ἐπιστρέψω».

Μετὰ ἀπ' αὐτὸ καθόταν ἡ μάνα μὲ τὰ παιδιά της, νηστική, χωρὶς νὰ ἔχει ἀλεῦρι νὰ ψήσει ψωμιὰ γιὰ νὰ τὰ χορτάσει, καὶ μὴ μπορῶντας νὰ τὰ βλέπει νὰ πεινᾶνε, πῆγε στὴν γειτονιὰ νὰ ζητήσει δανεικὰ ψωμιὰ. Ἀφοῦ βρῆκε ἓνα ψωμί, μάζεψε ἄγρια χόρτα καὶ τὰ ἔφερε στὰ παιδιά της καὶ ἔφαγαν ἐκείνη τὴν βραδιὰ καὶ κοιμήθηκαν, τὸν γέροντα ὅμως δὲν τὸν κάλεσαν. Πῆγε καὶ ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ ἀγανακτήσει, στὸ σπίτι τοῦ γείτονα, ἔφαγε καὶ κοιμήθηκε εὐχαριστῶντας τὸν Θεό.

Ἐνας ἄρχοντας, διοικητὴς στὸ ἀξίωμα, ἀκούγοντας ὅτι ἐπτώχευσε ὁ Φιλάρετος πού ἦταν φίλος του, ἐξ αἰτίας

λιμώπτοντα ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γειτονίαν ζητοῦσα ἄρτους ἐν δάνῃ καὶ εὐροῦσα ἓνα ἄρτον, συλλέξασα ἄγρια λάχανα ἤνεγκε τοῖς τέκνοις αὐτῆς καὶ ἔφαγον τῆ ἑσπέρα καὶ ἐκοιμήθησαν, τὸν δὲ γέροντα οὐκ ἐκάλεσαν. Ἐπορεύθη δὲ καὶ αὐτὸς μὴ ἀγανακτήσας εἰς τοῦ γείτονος καταγώγιον καὶ ἔφαγεν καὶ ἐκοιμήθη μετ' εὐχαριστίας.

Ἀκούσας δὲ τις τῶν ἀρχόντων φίλος αὐτοῦ διοικητῆς τὸ ἀξίωμα ὑπάρχων, ὅτι ἐπτώχευσεν ὁ Φιλάρετος, αἰδεσθεὶς τὴν ἀρχαίαν ἀγάπην αὐτοῦ ἐφόρτωσε τέσσαρας ἡμιόλους τεσσαράκοντα μόδια σίτου καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Φιλάρετον γράψας αὐτῷ· «Ἔστω σοι ταῦτα εἰς διατροφήν σὺν τοῖς τέκνοις σου, καὶ ὅτε πληρώσεις αὐτά, πάλιν ἀποστελῶ σοι ἄλλα τοσαῦτα». Δεξάμενος δὲ αὐτὰ παρὰ τῶν σιτοφόρων, ἐδόξαζε τὸν Θεὸν τὸν μὴ παρορῶντα τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτόν· εἶπεν δὲ ἡ σύμβιος αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· «Δὸς ἐμοὶ τὸ μέρος μου, μετὰ παιδιά μου καὶ ἐσὺ ἄρον τὸ μέρος σου καὶ εἴ τι θέλεις ποιήσον αὐτό». Ὁ δὲ εἶπεν· «Ὡς θέλεις ποιῶ». Καὶ ἔλαχεν αὐτοῖς ἀνὰ πέντε μοδίων ἄρας δὲ τὴν ἰδίαν μοῖραν καὶ θεὶς αὐτὴν παρὰ μίαν, ὅτε ἦρχετο πτωχός, ἐδίδου ἐξ αὐτῆς· καὶ εἴσω δύο ἡμερῶν δέδωκεν ὅλον τοῖς πτωχοῖς. Ὅτε δὲ ἦρχετο ἡ ὥρα τοῦ ἀρίστου, καὶ ἦρξατο ἡ σύμβιος αὐτοῦ ἐσθίειν μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς, παρεγένετο καὶ ὁ γέρον ὑπομειδιῶν τῷ προσώπῳ καὶ λέγων· «Δέχεσθε, παιδιά, φίλον;» Οἱ δὲ μὴ ἔχοντες τὸ τί ποιῆσαι προσελαμβάνοντο αὐτόν καὶ ἤσθιεν μετ' αὐτῶν. Ἔλεγον δὲ πρὸς αὐτόν· «Ἔως πότε οὐκ ἐκβάλλεις τὸ κεκρυμμένον χρῆμα καὶ ἀγοράζεις καὶ σὺ καὶ τρώγεις; ἀλλὰ τὸν σῖτον ὃν δέδωκας ἡμῖν πάλιν στρέφει καὶ κατεσθίεις αὐτόν;» Ὁ δὲ ἔλεγεν· «Πάντως εἰς κονδὸν ἐκβαλῶ αὐτό».

Εἶτα κατελείφθησαν αὐτῷ αἱ μέλισσαι μόναι, τὰ διακόσια πενήκοντα βουτία, θάλλουσαι πάνυ καὶ ἐργαζόμεναι τὸν ἑαυτὸν καρπὸν. Ὅτε δὲ ἦρχετο πρὸς αὐτόν πτωχός,

τῆς παλαιᾶς ἀγάπης του, φόρτωσε τέσσερα μουλάρια μὲ σαράντα μόδια στάρι καὶ τὰ ἔστειλε στὸν Φιλάρετο γράφοντάς του: «Νὰ κρατήσεις αὐτὰ γιὰ τὴν δική σου διατροφή καὶ τῶν παιδιῶν σου καί, ὅταν σοῦ τελειώσουν, θὰ σοῦ στείλω ἄλλα τόσα». Παίρνοντάς τα, δόξαζε τὸν Θεὸ πὺ δὲν ἐγκαταλείπει ὅσους ἐλπίζουν σ' Αὐτόν. Ἡ γυναῖκα του, τοῦ εἶπε: «Δός μου τὸ μερτικό μου, καθὼς καὶ τῶν παιδιῶν μου καὶ ἐσὺ πάρε τὸ δικό σου καὶ κάνε το ὅ,τι θέλεις». Ἐκεῖνος εἶπε: «Θὰ κάνω ὅπως θέλεις». Καὶ ἔλαβε κάθε ἓνας ἀπὸ πέντε μόδια. Πῆρε λοιπὸν τὴν μερίδα του, τὴν χῶρισε σὲ ἴσα μέρη καί, ὅταν ἐρχόταν κάποιος φτωχός, τοῦ ἔδινε ἀπὸ ἐκεῖ. Μέσα σὲ δύο ἡμέρες τὸ μοίρασε ὅλο στοὺς φτωχοὺς. Ὅταν λοιπὸν ἐρχόταν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος καὶ ἄρχιζε ἡ γυναῖκα του νὰ τρώει μὲ τὰ παιδιά, πήγαινε καὶ ὁ γέροντας χαμογελῶντας καὶ λέγοντας: «Δέχεσθε ἓναν φίλο παιδιά μου;» Ἐκεῖνοι δὲν μπορούσαν νὰ κάνουν ἄλλιῶς καὶ τὸν δέχονταν καὶ ἔτρωγε μαζί τους. Τοῦ ἔλεγαν: «Πότε λοιπὸν θὰ βγάλεις τὸν κρυμμένο θησαυρὸ καὶ θὰ ἀγοράσεις καὶ ἐσὺ νὰ τρῶς; Τὸ στάρι πὺ μᾶς ἔδωσες γυρεύεις νὰ τὸ τρῶς πάλιν ὁ ἴδιος;» Καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἀπαντοῦσε: «Ὅπως δὴποτε σὲ λίγο καιρὸ θὰ τὸν βγάλω».

Τοῦ ἔμειναν πλέον μόνον τὰ μελίσσια, οἱ διακόσιες πενήντα κυψέλες, ζωηρὲς καὶ παραγωγικὲς. Κι ὅταν ἐρχόταν πρὸς αὐτὸν κάποιος φτωχός, μὴ ἔχοντας τί νὰ τοῦ δώσει, τὸν ἔπαιρνε, πήγαινε στὰ μελίσσια, ἄνοιγε μιὰ κυψέλη καὶ τὴν τρυγοῦσε μέχρι νὰ γεμίσει τὴν κοιλιὰ τοῦ φτωχοῦ, τρώγοντας καὶ αὐτὸς μαζί του. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, εἴτε ἦταν καιρὸς γιὰ νὰ τρυγήσει, εἴτε δὲν ἦταν, τὰ ἐξάλειψε καὶ αὐτὰ καὶ ἔμεινε μόνον μιὰ κυψέλη. Βλέποντας τὰ παιδιά του ὅτι τοὺς στέρησε καὶ τὸ μέλι, πῆγαν κρυφὰ τὸ βράδυ, τρύγησαν τὴν κυψέλη καὶ ἔφαγαν τὸ μέλι. Καί, ἀφοῦ λάσπωσαν ξανὰ τὴν κυψέλη, τὴν ἄφη

μη ἔχων τί δοῦναι αὐτῷ, ἐλάμβανε τὸν πτωχὸν καὶ ἀπήρχετο εἰς τὸν μελισσίονα καὶ ἤνοιγεν τὸ βουτίον καὶ ἐτρύγα ἐξ αὐτοῦ ἕως οὗ ἐνέπλησεν τὴν γαστέρα τοῦ πένητος, ἐσθίων καὶ αὐτὸς μετ' αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ ποιῶν καὶ ἐν καιρῷ καὶ παρὰ καιρόν, ἐξήλειψε καὶ αὐτά· κατελείφθη δὲ μόνον ἓν. Ἰδόντα δὲ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὅτι καὶ τὴν τοῦ μέλιτος τροφήν ὑστέρησεν αὐτούς, ἀπελθόντα λάθρα τῇ ἐσπέρα ἐτρύγησαν τὸ βουτίον τοῦ μέλιτος καὶ ἔφαγον αὐτό· καὶ χρίσαντες τὸ βουτίον σάβουρον ἔασαν αὐτὸ ἐκεῖ ἵνα μὴ γνώσῃ ὁ γέρων τὸ γεγονός. Ἦλθε δὲ ἄλλην πτωχὸς καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ γέρων ἀπῆλθεν εἰς τὸν μελισσίονα καὶ ἀνοίξας τὸ σκεῦος, εὔρεν αὐτὸ σάβουρον· μηδὲν δὲ μελήσας περὶ τούτου, ἀποδυσάμενος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ δέδωκε τῷ πτωχῷ καὶ ἀπέλυσεν αὐτόν. Καὶ στραφεὶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, θεωρήσασα ἡ σύμβιος αὐτοῦ ἀπὸ ὑποκαμίσου ὄντα αὐτόν, εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Κύριέ μου, ποῦ ἐστὶν ὁ χιτῶν σου, μὴ καὶ τοῦτον πτωχοῖς δέδωκας;» Ὁ δὲ ὡς ἀπὸ θάμβου εἶπεν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· «Δράμε, τέκνον, εἰς τὸν μελισσίονα, ὅτι ἐκεῖ ἐλησμόνησα τὸ ἱμάτιόν μου». Ἀπελθὼν δὲ καὶ μὴ εὐρὼν αὐτό, ὑπέστρεψε καὶ ἀνήγγειλε τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἡ δὲ ἐλυπήθη σφόδρα ὅτι ἐκ παντὸς ἐκλάπη, καὶ μὴ φέρουσα θεωρεῖν τὸν ἄνδρα γυμνόν, ἐκβαλοῦσα τὸ ἴδιον στιχάριον συνέκοψεν ἄνδρῶν καὶ δέδωκε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, βασιλεύοντος τῆς φιλοχρίστου Εἰρήνης αὐγούστης σὺν ἀνακτι τῷ υἱῷ αὐτῆς Κωνσταντίνῳ ἐζήτει ἡ βασίλισσα κόρην ἐπιλέξασθαι ἐν πάσῃ τῇ τῶν Ῥωμαίων χώρα, ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμᾶς πρὸς τὸ ζεῦξαι τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν βασιλέα. Γυρευόμενοι δὲ πᾶσαν τὴν δύσιν μεσημβρίαν τε καὶ τὴν ἀρκτῶαν καὶ μὴ εὐρόντες, ἤλθον εἰς τὰ μέρη τοῦ Πόντου. Γυρευόντων δὲ αὐτῶν ἤλθον κατὰ τὸ μεσόγειον Παφλαγονίας εἰς τὸ χωρίον τοῦ ἐλεήμονος ἀνδρός· τὸ δὲ ὄνομα τοῦ χωρίου Ἄ

σαν ἄδεια ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴν καταλάβει ὁ γέροντας τί ἔγινε.

Ἦλθε μιὰ ἄλλη ἡμέρα ἓνας φτωχὸς καὶ τὸν πῆρε ὁ γέροντας στὰ μελίσσια καὶ ἄνοιξε τὴν κυψέλη καὶ τὴν βρῆκε ἀδειανὴ καί, χωρὶς νὰ τὸν νοιάξει γι' αὐτό, ἔβγαλε τὸ πανωφόρι του καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε, γιὰ νὰ μὴν φύγει μὲ ἀδειανὰ τὰ χέρια. Ὅταν γύρισε στὸ σπίτι του καὶ τὸν εἶδε ἡ γυναῖκα του μὲ τὸ πουκάμισο τοῦ εἶπε: «Ἄνδρα μου, ποῦ εἶναι τὸ πανωφόρι σου; Μήπως καὶ αὐτὸ τὸ ἔδωσες στοὺς φτωχοὺς;» Ἐκεῖνος ἔκανε πὼς ξαφνιασθήκε καὶ εἶπε στὸν γιό του: «Τρέξε, παιδί μου, στὰ μελίσσια, γιὰτι ἐκεῖ ξέχασα τὸ πανωφόρι μου». Πῆγε τὸ παιδί, μὰ δὲν τὸ βρῆκε καὶ γύρισε καὶ τὸ εἶπε στὴν μητέρα του. Ἐκείνη τότε λυπήθηκε πολὺ πὺ τοῦ τὰ ἔκλεψαν ὅλα καί, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν βλέπει χωρὶς ροῦχα, ἔβγαλε τὸ δικό της φόρεμα, τὸ μεταποίησε σὲ ἀνδρικό καὶ τὸ ἔδωσε στὸν ἄνδρα της.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ βασίλευε ἡ φιλόχριστος αὐτοκράτειρα Εἰρήνη μαζὶ μὲ τὸν γιό της, τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο. Ἡ βασίλισσα ζητοῦσε νὰ διαλέξουν ἀπὸ ὅλη τὴν χώρα τῶν Ρωμαίων, ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ μέχρι τὴν δύση, μιὰ κοπέλλα, γιὰ νὰ τὴν παντρέψει μὲ τὸν γιό της τὸν βασιλιᾶ. Ψάχνοντας ὅλη τὴν δύση, τὴν μεσημβρία καὶ τὸν βορρᾶ καὶ μὴ βρίσκοντας τὴν κατάλληλη ἦλθαν οἱ βασιλικοὶ ἀπεσταλμένοι στὰ μέρη τοῦ Πόντου. Ἐνῶ ἔψαχναν, ἦλθα στὰ μεσόγεια τῆς Παφλαγονίας, στὸ χωριὸ τοῦ ἐλεήμονος. Τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ ἦταν Ἄμνια καὶ ὑπαγόταν στὴν πόλη τῶν Γαγγρῶν. Ὅταν εἶδαν λοιπὸν οἱ βασιλικοὶ ἀπεσταλμένοι τὴν κατοικία τοῦ γέροντος ποὺ ἦταν παλαιά, μεγαλόπρεπη καὶ ἀρχοντική, νομίσαν ὅτι κάποιος ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες μένει σ' αὐτὴν καὶ διέταξαν τοὺς ὑπηρέτες τους καὶ τοὺς ἀγωγιάτες τους ἐκεῖ νὰ διαμείνουν. Οἱ πρῶτοι τοῦ χωριοῦ λένε τότε στοὺς βασι

μνια, ὑπὸ τῆς πόλεως Γαγγρῶν τελοῦσα. Ἰδόντες δὲ οἱ βασιλικοὶ τὸν οἶκον τοῦ γέροντος, ἀρχαῖον ὄντα καὶ μέγαν σφόδρα, καὶ πάνυ τερπνόν, νομίζαντες ὅτι εἷς τῶν μεγιστάνων καταμένει ἐν αὐτῷ ἐκέλευσαν τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν καὶ τοὺς μετὰ τωρας ἐκεῖσε καταλύσαι. Οἱ δὲ πρῶτοι τοῦ χωρίου λέγουσι πρὸς τοὺς βασιλικούς· «Μή, κύριοι, μὴ ἀπέλθῃτε εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ὅτι εἰ καὶ ἔξωθεν μέγας φαίνεται καὶ ἔντιμος, ἔσωθεν δὲ οὐδὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ». Οἱ δὲ βασιλικοὶ νομίζαντες ὅτι ὑπὸ ἐπιτροπῆς τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας τοῦτο λαλοῦσιν, ἵνα μὴ καταλύσουσιν ἐν αὐτῇ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν πλούσιον καὶ δυνάστην, εἶπον μετ' ὀργῆς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν· «Πορεύεσθε μόνον· ἀπέλθωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν οἶκον».

Ὁ δὲ φιλόξενος ἀνὴρ ἀληθῶς καὶ φιλόθεος λαβὼν τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ὑπήντησε τοὺς βασιλικούς ἔξωθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, μετὰ χαρᾶς πολλῆς προσπτυσσόμενος αὐτοὺς καὶ λέγων· «Καλῶς Θεὸς ἤνεγκε τοὺς ἐμοὺς δεσπότης εἰς τὰ δουρικὰ αὐτῶν· τί ἐμοὶ τοῦτο, ὅτι κατηξιώσατε εἰς πτωχοῦ καλύβην εἰσελθεῖν;»

Ἦρξατο δὲ πρὸς τὴν σύμβιον αὐτοῦ περισπᾶσθαι καὶ διατάσσεσθαι λέγων· «Ποίησον ἡμῖν, γύναι, δεῖπνον καλόν, ἵνα μὴ ἐντραπῶμεν εἰς τοὺς τοιούτους ἄνδρας». Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· «Καθὼς ἐδιοίκησας τὸν οἶκόν σου ὅτι οὐδὲ μίαν ὄρνιν κατέλιπες με· μαγεῖρευε ἄρτι ἄγρια λάχανα, καὶ ὑπόδεξαι τοὺς βασιλικούς». Εἶπεν δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς αὐτήν· Εὐτρέπισον μόνον τὸ πῦρ καὶ κόσμησον τὸν μέγαν τρίκλινον καὶ σπόγγισον τὴν τράπεζαν τὴν ἀρχαίαν τὴν ἐλεφάντινον, καὶ ὁ Θεὸς πέμψαι ἔχει τὸ τί ἔχουσιν φαγεῖν». Ἐποίησεν δὲ οὕτως.

Καὶ ἰδοὺ οἱ πρῶτοι τοῦ χωρίου παρεγένοντο ἐκ τῆς πλαγίας πρὸς τὸν ἐλεήμονα γέροντα, κομίζοντες αὐτῷ κριοὺς καὶ ἀρνοὺς καὶ ὄρνεις καὶ περιστερὰς καὶ οἶνον διαλεκτὸν καὶ ἐπλῶς εἰπεῖν, πᾶσαν χρεῖαν. Καὶ ἐποίησε

λικούς: «Μὴν πᾶτε, κύριοι, σὲ ἐκεῖνο τὸ σπίτι, γιατί, ἂν καὶ φαίνεται μεγάλο καὶ λαμπρό, ἐσωτερικὰ δὲν ἔχει τίποτε». Οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ βασιλιᾶ ὅμως, νομίζοντας ὅτι τοὺς λένε ἔτσι ἀπὸ ἐπιβουλή γιὰ τὸν ἀφέντη τῆς οἰκίας, γιὰ νὰ μὴ μείνουν ἐκεῖ ἐπειδὴ εἶναι πλούσιος καὶ ἰσχυρός, εἶπαν μὲ ὀργή στοὺς ὑπηρέτες τους: «Πηγαίνατε, χωρὶς νὰ ἀκοῦτε τίποτε· θὰ μείνουμε σ' ἐκεῖνο τὸ σπίτι».

Τότε ὁ ἀληθινὰ φιλόθεος καὶ φιλόξενος ἄνθρωπος παίρνοντας τὸ ραβδί του βγῆκε καὶ προῦπάντησε τοὺς βασιλικούς ἀπεσταλμένους ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του μὲ πολλὴ χαρά, ἀγκαλιάζοντάς τους καὶ λέγοντας: «Καλῶς σᾶς ἔφερε ὁ Θεὸς ἀφέντες μου στὸ φτωχικό μας. Γιατὶ τόση τιμὴ, νὰ καταδεχθεῖτε νὰ μπεῖτε στὴν καλύβη τοῦ φτωχοῦ;» Μετὰ πῆγε καὶ βρῆκε τὴν γυναῖκα του καὶ τῆς ἔδωσε ἐντολὲς λέγοντας: «Φτιάξε μας, γυναῖκα ἓνα καλὸ δεῖπνο, γιὰ νὰ μὴν ντροπιασθοῦμε σὲ τόσο σπουδαίους ἄνδρες». Ἐκείνη τοῦ εἶπε: «Ὅπως κυβέρνησες τὸ σπίτι σου καὶ δὲν ἄφησες οὔτε μιὰ κότα, μαγείρεψε τώρα ἄγρια χόρτα καὶ ὑποδέξου τοὺς βασιλικούς ἀπεσταλμένους». Τῆς εἶπε ὁ ἄνδρας τῆς: «Ἄναψε μόνον φωτιὰ καὶ στόλισε τὴν μεγάλη τραπεζαρία, καθάρισε τὸ παλαιὸ ἐλεφάντινο τραπέζι καὶ ὁ Θεὸς θὰ στείλει ὅ,τι χρειαστεῖ γιὰ νὰ φᾶνε».

Ἔτσι καὶ ἔκανε. Καὶ νά, οἱ πρῶτοι τοῦ χωριοῦ ἔρχονταν ἀπὸ τὴν πλαϊνὴ πόρτα στὸν ἐλεήμονα γέροντα, κουβαλῶντας του κριάρια καὶ ἄρνια, κοτόπουλα καὶ περιστέρια, διαλεχτὸ κρασὶ καί, μὲ λίγα λόγια, κάθε τί χρειαζόμενο. Ἐτοίμασε λοιπὸν μὲ ὅλα αὐτὰ ἡ γυναῖκα του εὐωδιαστὰ φαγητά, ὅπως ἔκανε ὅταν ἦταν πλούσιοι. Ὅταν στρώθηκε τὸ τραπέζι στὴν μεγάλη τραπεζαρία, μπῆκαν οἱ βασιλικοί. Βλέποντας τὴν τραπεζαρία νὰ εἶναι ὑπέροχη καὶ τὸ τεράστιο παλαιὸ στρογγυλὸ τραπέζι ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο, χρυσοποίκιλτο, ὅπου μπορούσαν νὰ καθίσουν τρι

πάντα ἢ τούτου σύμβιος ἐδέσματα σπαστρικὰ πάνυ, ὡς ἦν ζῶσά ποτε ὅτε ὑπῆρχον πλούσιοι. Τῆς δὲ τραπέζης εὐτρεπισθείσης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, εἰσελθόντες οἱ βασιλικοὶ καὶ θεασάμενοι τὸν τε τρίκλινον πάνυ ὠραῖον, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τράπεζαν ἐλεφαντίνην ἀρχαίαν περι-κεχρυσωμένην στρογγυλοειδῆ παμμεγέθη, ὡς καθέζεσθαι ἐν αὐτῇ ἄνδρας τριάκοντα ἕξ, θεασάμενοι δὲ καὶ ἐπικείμενα βρώματα ἐν αὐτῇ καθάπερ τινὸς βασιλέως, θεωρήσαντες δὲ καὶ τὸν ἄνδρα ἱεροπρεπῆ καὶ πάνυ ὠραῖον - ἦν γὰρ ἀληθῶς οὐ μόνον τῇ φιλοξενίᾳ ἀφωμοιωμένος τῷ Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ τῇ θεωρίᾳ ὅμοιος αὐτῷ ὑπῆρχεν - ἠδύνθησαν αὐτῷ σφόδρα. Καθίσαντες δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰσῆλθε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τοῦνομα Ἰωάννης, πάνυ ὠραῖος· ἦν γὰρ τῇ ἡλικίᾳ κατὰ τὸν Σαούλ, τό τε τρίχωμα τοῦ Ἀβεσαλώμ, τὸ δὲ κάλλος τοῦ Ἰωσήφ. Εἰσῆλθοσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ἑγγονες αὐτοῦ, υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ, πάντες κάλλει κεκοσμημένοι· θεασάμενοι δὲ καὶ τούτους οἱ βασιλικοὶ ἐράσθησαν τὰ κάλλη αὐτῶν. Εἶπον δὲ πρὸς τὸν ἐλεήμονα γέροντα· «Ἔστι σοι, καλόγερε, σύμβιος;» Ὁ δὲ ἔφη· «Ναί, κύριοί μου, ἔστι μοι, καὶ ταῦτα τὰ παιδάρια τέκνα μού εἰσι καὶ ἑγγόνια». Εἶπον δὲ πρὸς αὐτόν· «Ἐλθέτω δὴ καὶ ἡ σύμβιός σου, καὶ εὐξάτω ἡμᾶς». Φωνήσας δὲ τὴν σύμβιον αὐτοῦ, ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἄνδρας· ἦν δὲ καὶ αὐτὴ ὠραία καὶ καλὴ τῷ εἶδει σφόδρα, οἷα οὐκ ἦν ὁμοία αὐτῆς ἐν τοῖς κλίμασιν ὅλου τοῦ Πόντου. Θεωρήσαντες δὲ καὶ ταύτην τοιούτῳ κάλλει περιλάμπασαν - καὶ οὗτοι ἐν γήρει ὑπάρχοντες - εἶπον πρὸς αὐτοὺς οἱ βασιλικοί· «Εἰσὶν ἐν ὑμῖν θυγατέρες;» Εἶπεν δὲ ὁ γέρων· «ὑπάρχουσί μοι θυγατέρες δύο, μητέρες τῶν παιδαρίων ὧν ὑμεῖς θεωρεῖτε». Εἶπον δὲ οἱ βασιλικοί· «Πάντως τὰ παιδιά ταῦτα ἔχουσι καὶ ἀδελφάς;» Εἶπεν δὲ ὁ γέρων· «Ἔστι τῆς θυγατρὸς μου τῆς πρεσβυτέρας θυγατέρες τρεῖς». Εἶπον δὲ οἱ βασιλικοί· «Ἐξελθάτωσαν δὴ τὰ

άντα ἕξι ἄτομα, βλέποντας καὶ τὰ βασιλικὰ ἐδέσματα ἐπάνω σὲ αὐτό, παρατηρῶντας ἀκόμη καὶ τὸν ἄνδρα σεβάσμιο καὶ πολὺ ὄμορφο - γιατί ἔμοιαζε πραγματικὰ μὲ τὸν Ἀβραὰμ ὄχι μόνο στὴν φιλοξενία ἀλλὰ καὶ στὴν μορφή - ἀγαλλίασε ἡ ψυχὴ τους ἀπὸ χαρά. Μόλις κάθησαν στὸ τραπέζι, μπῆκε καὶ ὁ γιὸς τοῦ γέροντα, ὁ Ἰωάννης, ποὺ ἦταν πολὺ ὠραῖος, γιατί εἶχε τὸ παράστημα τοῦ Σαούλ, τὰ μαλλιά τοῦ Ἀβεσαλὼμ καὶ τὴν ὀμορφιὰ τοῦ Ἰωσήφ. Ἦλθαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἐγγόνια, ἑπτὰ τὸν ἀριθμό, ὅλα στολισμένα μὲ τὴν ἴδια ὀμορφιά. Ὅταν εἶδαν καὶ αὐτοὺς οἱ βασιλικοί, θαύμασαν τὴν ὀμορφιά τους. Εἶπαν λοιπὸν πρὸς τὸν ἐλεήμονα: «Ζεῖ καλέ μας γέροντα ἢ γυναῖκα σου;» Ἐκεῖνος εἶπε: «Ναί, κύριοί μου, καὶ αὐτοὶ ἐδῶ εἶναι παιδιὰ καὶ ἐγγόνια μου». Τοῦ εἶπαν τότε: «Ἄς ἔλθει καὶ ἡ γυναῖκα σου νὰ μᾶς εὐχηθεῖ». Φώναξε τότε τὴν γυναῖκα του καὶ παρουσιάσθηκε μπροστά τους. Ἦταν καὶ αὐτὴ καλὴ καὶ πολὺ ὄμορφη, τόσο ποὺ ὀμοιά της δὲν ὑπῆρχε σὲ ὅλη τὴν περιφέρεια τοῦ Πόντου. Βλέποντας λοιπὸν καὶ αὐτὴν νὰ λάμπει μὲ τέτοια ὀμορφιά - καὶ ἦταν ἤδη καὶ οἱ δύο γέροντες - εἶπαν πρὸς αὐτοὺς οἱ βασιλικοί: «Ἔχετε κόρες;» Ἀπάντησε ὁ γέροντας: «Ἔχω δύο θυγατέρες, μητέρες τῶν παιδιῶν ποὺ βλέπετε». Τοῦ εἶπαν οἱ βασιλικοί: «Σίγουρα τὰ παιδιὰ θὰ ἔχουν καὶ ἀδελφές». Εἶπε ὁ γέροντας: «Ἡ μεγάλη μου κόρη ἔχει τρεῖς θυγατέρες». Τοῦ εἶπαν οἱ βασιλικοί: «Ἄς ἔλθουν καὶ τὰ κορίτσια νὰ τὶς δοῦμε κατὰ τὴν ἐντολὴν τῶν θεοστέπτων μεγάλων βασιλέων μας. Γιατὶ ἔτσι πρόσταξαν ἐμᾶς τοὺς ἀναξίους δούλους τους, νὰ μὴν μείνει καμμιά κόρη ποὺ νὰ μὴν τὴν δοῦμε σὲ ὅλη τὴν χώρα τῶν Ρωμαίων». Εἶπε τότε ὁ γέροντας στοὺς βασιλικούς: «Κύριοί μου, ἄς φᾶμε καὶ ἄς πιοῦμε, ἀπὸ ὅσα μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός, κι ἄς χαροῦμε. Καὶ ἐσεῖς κάνατε πολὺ δρόμο καὶ εἶστε κουρασμένοι. Κοιμηθῆτε ξέγνοιαστοὶ καὶ αὔριο ἄς γίνει τὸ θέλημα τοῦ

κοράσια, ἵνα ἴδωμεν αὐτάς, κατὰ τὴν ἔνθεον κέλευσιν τῶν ἐκ Θεοῦ ἐστεμμένων μεγάλων βασιλέων ἡμῶν. Οὕτως γὰρ ἐκέλευσαν ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις δούλοις αὐτῶν, ἵνα μὴ διαλάθῃ ἡμῖν πού ποτε ἐν πάσῃ τῇ γῆ τῇ Ῥωμαίων κόρη ἦν μὴ ἴδωμεν». Εἶπεν δὲ ὁ γέρον πρὸς τοὺς βασιλικούς· «Κύριοί μου, φάγωμεν καὶ πίωμεν ἐξ ὧν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς καὶ εὐφρανθῶμεν· καὶ ὑμεῖς ἀπὸ κόπου ἔστε καὶ ἀπὸ ὁδοῦ πολλῆς, καθευδήσαντες ἐν ἀμεριμνία καὶ αὐριον τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω». Ἐγένετο δὲ οὕτως.

Καὶ ὡς ἀνέστησαν τῷ πρωῖ ἐπεζήτησαν πάλαι τὰ κοράσια μετὰ σπουδῆς πολλῆς. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ γέρον· «Κύριοί μου, ἡμεῖς εἰ καὶ πτωχοὶ ὑπάρχομεν, ἀλλ' οὖν αἱ θυγατέρες ἡμῶν οὐδέποτε ἐξήλθοσαν ἐκ τοῦ κουβουκλίου αὐτῶν· ὡς δὲ κελεύετε, οἱ ἐμοὶ δεσπότης, εἰσέλθατε εἰς τὸ κουβούκλιον καὶ θεάσασθε αὐτάς». Ἀναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες σπουδαίως, εἰσήλθοσαν εἰς τὸ κουβούκλιον καὶ ὑπήντησαν αὐτοῖς αἱ θυγατέρες τοῦ γέροντος μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ θεωρήσαντες τὰς μητέρας καὶ θυγατέρας κάλλει σφοδροτάτῳ περιεκλαμψάσας ὑπὲρ πᾶσαν θεάν γυναικὸς ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, ἐξέστησαν καὶ συγχαρεῖς γενόμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι χωρίσαι τὰς μητέρας ἐκ τῶν θυγατέρων διὰ τὸ ἰσόμετρον κάλλος τῆς θεᾶς αὐτῶν, ἔφησαν πρὸς τὸν γέροντα· «Ποῖαί εἰσιν αἱ θυγατέρες σου καὶ ποῖαι αἱ ἔγγονές σου;» Ὁ δὲ διεχώριζεν αὐτάς καὶ εὐθέως καταμετροῦσι τὸ μέτρον τὸ βασιλικὸν τὴν ἡλικίαν τῆς πρώτης καὶ εὗρον καθῶς ἔχρηζον· θεασάμενοι καὶ τὸ λαυρᾶτον, ἠῦραν καὶ τοῦτο ὅμοιον, ὁμοίως καὶ τὸ τζαγκίον καταμετρήσαντες τοῦ ποδός, εὗρον ἰσόμετρον· καὶ ἄραντες ταύτας μετὰ πολλῆς χαρᾶς σὺν τῇ μητρὶ αὐτῶν καὶ τῷ γέροντι καὶ παντὸς τοῦ οἴκου αὐτῶν, ἀπήεσαν μετὰ χαρᾶς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν ψυχῶν τριάκοντα.

Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν τέκνων αὐτοῦ·

Κυρίου». Ἔτσι καὶ ἔγινε.

Καθὼς σηκώθηκαν τὸ πρῶι, ζήτησαν, μὲ μεγάλη βιασύνῃ καὶ πάλι, νὰ ἰδοῦν τὶς κοπέλλες. Τοὺς εἶπε λοιπὸν ὁ γέροντας: «Κύριοί μου, ἂν καὶ εἴμαστε φτωχοί, οἱ θυγατέρες μας ὅμως ποτὲ δὲν βγῆκαν ἀπὸ τὰ διαμερίσματά τους. Καθὼς ὅμως προστάζετε, ἐλάτε στὰ δωμάτιά τους καὶ θὰ τὶς δεῖτε». Τότε σηκώθηκαν βιαστικὰ οἱ ἄνδρες καὶ μπῆκαν στὰ γυναικεῖα διαμερίσματα, ὅπου τοὺς προὔπαντησαν οἱ θυγατέρες τοῦ γέροντα μὲ τὶς κόρες τους. Κοιτάζοντας τὶς μητέρες καὶ τὶς θυγατέρες, ποὺ ἔλαμπαν μὲ ὑπέροχη ὠραιότητα μέσα στὴν σεμνή τους ἐμφάνιση, ξεπερνῶντας κάθε γυναικεῖα ὁμορφιά, ξαφνιαστήκαν καὶ καταχάρηκαν. Μὴ μπορῶντας ὅμως νὰ διακρίνουν τὶς μητέρες ἀπὸ τὶς θυγατέρες, γιατί ἦταν ὅμοια ἢ ὠραιότητα τοῦ προσώπου τους, εἶπαν στὸν γέροντα: «Ποιὲς εἶναι οἱ θυγατέρες σου καὶ ποιὲς οἱ ἐγγονές σου;» Αὐτὸς τὶς ξεχώρισε καὶ ἀμέσως ἐκεῖνοι μέτρησαν τὸ ἀνάστημα τῆς πρώτης, σύμφωνα μὲ τὸ βασιλικὸ μέτρο, καὶ τὴν βρῆκαν ὅπως ἔπρεπε. Κοιτάζοντας καὶ τὸ στῆθος βρῆκαν κι αὐτὸ ὅμοιο καὶ μέτρησαν καὶ τὸ μῆκος τοῦ ποδιοῦ ποὺ εἶχε τὸ σωστὸ μέτρο. Πῆραν λοιπὸν τὶς κοπέλλες μὲ μεγάλη χαρά, μαζὶ μὲ τὶς μητέρες τους καὶ τὸν γέροντα καὶ ὅλο τὸ σπιτικὸ τους, καὶ φύγανε μὲ χαρὰ γιὰ τὸ Βυζάντιο, ὅλοι μαζὶ τριάντα ἄτομα.

Τὰ ὀνόματα τῶν παιδιῶν τοῦ ἦταν τὰ ἐξῆς:

Ὁ γιὸς τοῦ λεγόταν Ἰωάννης, ἡ πρώτη τοῦ κόρη Ὑπατία, χήρα, ἡ δεύτερη Εὐανθία.

Οἱ κόρες τῆς χήρας: ἡ πρώτη Μαρία, ἡ δεύτερη Μυρανθία, ἡ τρίτη Εὐανθία καὶ ὁ ἀδελφός τους Πετρωνᾶς.

Τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου γιοῦ τῆς δεύτερης κόρης ἦταν Ἄνθις, τοῦ δεύτερου Νικήτας, τῶν ὑπολοίπων Πέτρος, Φιλάρετος, Κοσμοῦ καὶ Ὑπατία καὶ ὁ πατέρας τους Μιχαήλ.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, ἡ δὲ θυγάτηρ ἡ πρώτη αὐτοῦ Ὑπατία, χήρα δὲ αὕτη, ἡ δὲ δευτέρα Εὐανθία.

Τῆς δὲ χήρας αἱ θυγατέρες· ἡ μὲν πρώτη Μαρία, ἡ δὲ δευτέρα Μυρανθία, ἡ δὲ τρίτη Εὐανθία, καὶ ὁ τούτων ἀδελφὸς Πετρωνᾶς.

Τῆς δὲ δευτέρας ὄνομα τῷ πρωτοτόκῳ αὐτῆς υἱῷ Ἄνθις, ὁ δὲ δεύτερος Νικήτας, Πέτρος καὶ Φιλάρετος, Κοσμοῦ καὶ Ὑπατία, καὶ ὁ τούτων πατὴρ Μιχαήλ.

Τοῦ δὲ πρωτοτόκου υἱοῦ ἡ γυνὴ ἦτοι τοῦ Ἰωάννου, νύμφη δὲ τοῦ ἐλεήμονος γέροντος τοῦνομα Εἰρήνη· τὰ δὲ ὀνόματα τῶν παιδίων αὐτῆς ταῦτα· ὁ πρῶτος Βάρδας, ὁ δεύτερος Εὐστάθιος, ὁ τρίτος Νικήτας, ὁ τέταρτος Φιλάρετος· αἱ δὲ θυγατέρες αὐτῆς Ἑλένη καὶ Εὐφημία καὶ Ὑπατία.

Ἐπελέχθησαν δὲ καὶ ἄλλαι κόραι τῶν ἀριθμὸν δέκα, καὶ ἤγοντο σὺν αὐταῖς πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἡ δὲ τοῦ ἐλεήμονος θυγατρὸς θυγάτηρ παρεκάλει αὐτὰς λέγουσα· «Ἀδελφίδες μου, ποιήσωμεν σύνδεσμον πρὸς ἀλλήλας ἥτις λέγεται ἀδελφοσύνη καὶ οἷα ἐξ ἡμῶν βασιλεύσει, ἵνα ἀντιλαμβάνεται τὰς ἄλλας». Ἡ δὲ τοῦ Γεροντιανοῦ θυγάτηρ πλουσία ὑπάρχουσα σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἶδει, πεφυσιωμένη ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτήν· «Ἐγὼ ἀκριβῶς ἐπίσταμαι ὅτι καὶ πλουσιωτέρα καὶ εὐγενεστέρα καὶ εὐμορφοτέρα ὑπάρχω κάμοι ἔχει ἐπιλέξεσθαι ὁ βασιλεύς». Ἡ δὲ ἐσιώπησεν καταισχυθεῖσα.

Εἶτα φθασάντων αὐτῶν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, πρῶτον μὲν εἰσήνεγκαν οἱ βασιλικοὶ τὴν τοῦ Γεροντιανοῦ θυγατέραν πρὸς Σταυράκιον τὸν τῶν ἀνάκτων ἐπιστήθιον, ὃς ἅπαντα ἐδιοίκει τὰ τοῦ παλατίου· καὶ ἰδόντες αὐτήν ὃ τε βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου μήτηρ βασίλισσα, εἶπον πρὸς αὐτήν· «Καλὴ μὲν ὑπάρχεις καὶ ὠραία, ἀλλὰ πρὸς βασιλέαν οὐ ποιεῖς». Δώσαντες δὲ αὐτὴν δόματα ἀπέλυσαν αὐτήν. Ὁμοίως δὲ κατόρδινα θεασάμενοι καὶ τὰς λοιπὰς, οὐκ

Τὸ ὄνομα τῆς γυναῖκας τοῦ πρωτοτόκου γιοῦ, δηλαδή τοῦ Ἰωάννη, καὶ νύφης τοῦ ἐλεήμονος, ἦταν Εἰρήνη. Τὰ ὀνόματα τῶν παιδιῶν της: ὁ πρῶτος Βάρδας, ὁ δεύτερος Εὐστάθιος, ὁ τρίτος Νικήτας, ὁ τέταρτος Φιλάρετος καὶ οἱ θυγατέρες της Ἑλένη, Εὐφημία καὶ Ὑπατία.

Ἐδιάλεξαν καὶ ἄλλες δέκα τὸν ἀριθμὸ κοπέλλες καὶ ὀδηγήθηκαν καὶ αὐτὲς πρὸς τὸν βασιλιᾶ.

Ἡ ἐγγονὴ τοῦ ἐλεήμονος τὶς παρακαλοῦσε λέγοντας: «Ἀδελφοῦλες μου, ἅς κάνουμε μεταξύ μας μιὰ ἀδελφικὴ συμφωνία καί, ὅποια ἀπὸ ἐμᾶς βασιλεύσει, νὰ φροντίζει καὶ τὶς ἄλλες». Ὅμως ἡ κόρη τοῦ Γεροντιανοῦ, πολὺ πλούσια καὶ ὁμορφη, τῆς ἀποκρίθηκε ἐγωϊστικά: «Ἐγὼ γνωρίζω μὲ βεβαιότητα ὅτι εἶμαι καὶ πλουσιώτερη, καὶ ὁμορφότερη, καὶ ἀπὸ εὐγενικὴ γενιὰ καὶ ἐμένα θὰ διαλέξει ὁ βασιλιᾶς». Ἡ ἄλλη τότε σιώπησε ντροπιασμένη.

Μόλις ἔφθασαν στὸ Βυζάντιο, εἰσήγαγαν πρῶτα οἱ βασιλικοὶ τὴν κόρη τοῦ Γεροντιανοῦ (πρὸς τὸν Σταυράκιο, τὸν ἔμπιστο τῶν αὐτοκρατόρων, ὁ ὁποῖος ρύθμιζε ὅλες τὶς ὑποθέσεις τοῦ παλατιοῦ). Ὅταν τὴν εἶδαν ὁ βασιλιᾶς καὶ ἡ μητέρα του, τῆς εἶπαν: «Εἶσαι καλὴ καὶ ὠραῖα, ἀλλὰ δὲν ταιριάζεις γιὰ τὸν βασιλιᾶ». Κατόπιν τῆς ἔδωσαν δῶρα καὶ τὴν ἄφησαν. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μία πρὸς μία εἶδαν καὶ τὶς ὑπόλοιπες, πού δὲν τοὺς ἄρεσαν καί, ἀφοῦ ἔδωσαν καὶ σ' αὐτὲς δῶρα, τὶς ἄφησαν.

Τελευταία ἀπὸ ὅλες μπῆκε καὶ ἡ κόρη τοῦ ἐλεήμονος μὲ τὶς τρεῖς θυγατέρες της. Βλέποντας λοιπὸν αὐτὲς ὁ βασιλιᾶς καὶ ἡ μητέρα του καὶ ὁ Σταυράκιος, ὁ πρῶτος τοῦ παλατιοῦ, θαύμασαν τὴν ὁμορφιά τους καὶ γοητεύτηκαν ἀπὸ τὴν σεμνότητα, τὴν εὐγένεια καὶ τὸ βάδισμά τους. Καὶ ἀμέσως, τὴν πρώτη τὴν ἀρραβωνιάστηκε ὁ βασιλιᾶς, τὴν δεύτερη ἀρραβωνιάστηκε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες, ὁ πατρικίος Κωνσταντινάκιος, ὠραῖος καὶ αὐτὸς καὶ πολὺ ὁμορφος στὴν ὄψη. Ὅσο γιὰ τὴν τρίτη, ὁ

ἐρέσθησαν, δόσαντες καὶ αὐτὰς δῶρα, ἀπέλυσαν αὐτάς.

Ἐσχάτον δὲ πάντων εἰσηήλθε καὶ ἡ τοῦ ἐλεήμονος γέροντος θυγάτηρ, μετὰ τὰς τρεῖς θυγατέρας αὐτῆς. Καὶ ἰδόντες αὐτάς ὁ τε βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου μήτηρ καὶ ὁ Σταυράκιος ὁ πρῶτος τοῦ παλατίου, ἐξέστησαν ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῶν καὶ ἠδύνθησαν ἐπὶ τῇ καταστολῇ καὶ τῇ συνέσει αὐτῶν, ἐπὶ τε τὸ σύσχημον βῆμα αὐτῶν. Καὶ παρὰ τὴν μὲν πρώτη ἐμνηστεύσατο ὁ βασιλεύς, τὴν δὲ δευτέραν ἐμνηστεύσατο εἰς τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ πατρίκιος, ὄνομα Κωνσταντινάκιος, ὠραῖος καὶ αὐτὸς καὶ καλὸς τῷ εἶδει σφόδρα. Τὴν δὲ τρίτην, ἀπέλυσε πρέσβεις ὁ τῶν Λογγιβάρδων βασιλεύς, τὸ ὄνομα Ἀργούσης μετὰ καὶ δώρων πολλῶν πρὸς τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ αἰτούμενος ταύτην μνηστεύσασθαι εἰς γυναῖκα. Ὅπερ καὶ γέγονε· δεξάμενος γὰρ τὰ δῶρα ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν ἰκεσίαν τοῦ Ἀργούση ἀπέστειλεν αὐτὴν μετὰ στολῆς πολλῆς καὶ τιμῆς μεγίστης.

Εἶτα τοῦ γάμου γενομένου καὶ τοῦ βασιλέως εὐφραινόμενου ἐπὶ τοῦ συνοικεσίου, ἐκέλευσε πάντας πανοικεῖ κλητορεῦσαι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὴν συγγένειαν τοῦ ἀσπάσασθαι καὶ φιλοτιμῆσαι αὐτούς. Εἶτα τούτου γενομένου ἀσπασάμενος πάντας ὁ βασιλεὺς καὶ αἰδεσθεῖς ἐπὶ τῇ συγγενείᾳ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι πάντες κάλλει κεκοσμημένοι ὑπῆρχον, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ κλητορίου, ἕνα ἕκαστον αὐτῶν δέδωκε φιλοτιμίας, ἀπὸ τε τοῦ πρεσβύτου, ἕως τοῦ θηλαζόντος, κτήματα καὶ ἱματισμούς, χρυσίον τε καὶ ἀργύριον, καὶ ἔργα τίμια ἀπὸ τε λίθων τιμίων καὶ σμαράγδων καὶ ὑακίνθων καὶ μαργαριτῶν, καὶ οἰκίας μεγάλας δέδωκεν αὐτοῖς πλησίον τοῦ παλατίου, καὶ ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ κομίσαντες ταῦτα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ἐπελάθοντο ἐνοχλεῖν τὸν γέροντα ἐπὶ τοῦ ποτε συνθεμένου αὐτοῖς χρήματος, τὸ ὅπερ ἔλεγεν ὅτι ἔχει κεκρυμμένον. Ὁ δὲ γέρον οὐκ ἐπελάθετο,

βασιλιᾶς τῶν Λογγοβάρδων Ἀργούσης ἔστειλε πρέσβεις μὲ πολλὰ δῶρα στὸν βασιλιᾶ Κωνσταντῖνο ζητῶντας τὴν σὲ γάμο. Πρᾶγμα ποὺ ἔγινε, γιατί ὁ βασιλιᾶς, ἀφοῦ δέχθηκε τὰ δῶρα καὶ τὴν παράκληση τοῦ Ἀργούση τοῦ τὴν ἔστειλε μὲ πολλὴ προΐκα καὶ μεγάλες τιμές.

Μετὰ τὸν γάμο, εὐτυχισμένος ὁ βασιλιᾶς, διέταξε νὰ δεξιωθοῦν ὅλους τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναίκα του, νὰ τοὺς χαιρετήσῃ καὶ νὰ τοὺς τιμήσῃ. Ἀφοῦ ἔγινε ἡ δεξίωση, τοὺς χαιρέτησε ὅλους ὁ βασιλιᾶς καὶ χάρηκε μὲ τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναίκα του, ἐπειδὴ ὅλοι εἶχαν στολίδι τὴν ὁμορφιά. Ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, σὲ κάθε ἕναν ἔδωσε δῶρα, ἀπὸ τὸν πιὸ ἡλικιωμένο, μέχρι τὸ πιὸ νήπιο, κτήματα καὶ ροῦχα, χρήματα καὶ χρυσάφι, κοσμήματα μὲ πολύτιμα πετράδια, σμαράγδια, ὑακίνθους καὶ μαργαριτάρια, ἐπίσης τοὺς ἔδωσε καὶ μεγάλα σπίτια κοντὰ στὸ παλάτι καὶ τοὺς ἀποχαιρέτησε μὲ εὐχές.

Ἀφοῦ πῆγαν τὰ δῶρα στὰ σπίτια τους, ξέχασαν νὰ ἐνοχλήσουν τὸν γέροντα γιὰ τὸν θησαυρὸ ποὺ κάποτε τοὺς εἶχε ὑποσχεθεῖ, ἐκεῖνον ποὺ ἔλεγε ὅτι εἶχε κρυμμένο. Ὁ γέροντας ὅμως δὲν τὸ ξέχασε, ἀλλά, ἀφοῦ τοὺς μάζεψε ὅλους τοὺς εἶπε: «Ἐτοιμαῖστε γιὰ αὔριο ἕνα μεγάλο γεῦμα, γιὰ νὰ καλέσουμε καὶ ἐμεῖς τὸν βασιλιᾶ μαζί μὲ τὸν πατρίκιο καὶ ὅλη τὴν σύγκλητο καί, μόλις γυρίσω ἀπὸ τὸ παλάτι, θέλω νὰ τὰ βρῶ ὅλα ἔτοιμα». Ἐκεῖνοι, νομίζοντας ὅτι πραγματικὰ τὸν γαμπρό του τὸν βασιλιᾶ ἔχει καλέσει, ἐτοίμασαν πολὺ μεγάλο δεῖπνο.

Ὁ γέροντας, μόλις νύκτωσε, πῆγε στὸ παλάτι. Καθὼς γύριζε ἐπιστρέφοντας στὸ σπίτι του, ὅσους φτωχοὺς εὑρίσκει στὰ σοκάκια, τοὺς προσκαλοῦσε. Συγκέντρωσε λοιπὸν ἑκατὸ ἀρρώστους, κουλοὺς, κουτσούς, ἀναπήρους καὶ τοὺς ὁδήγησε στὸ σπίτι του. Μπῆκε αὐτὸς πρῶτος μέσα καὶ εἶπε στοὺς δικούς του. «Ὁ βασιλιᾶς ἔφθασε μαζί μὲ τὸν πατρίκιο καὶ ὅλη τὴν σύγκλητο, ἀλλὰ καὶ

ἀλλὰ συναθροίσας πάντας ἔφη πρὸς αὐτούς· «Αὔριον, ποιήσατε ἡμῖν ἄριστον μέγαν, ἵνα καλέσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν βασιλέα σὺν τῷ πατρικίῳ καὶ πᾶσαν τὴν σύγκλητον· καὶ ὡς ἔρχομαι ἐκ τοῦ παλατίου, πάντα ἵνα εὔρω εὐτρεπισμένα». Νομίζαντες δὲ ἀληθῶς τὸν βασιλέα κεκλησθαι τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, ἐποίησαν ἄριστον μέγαν σφόδρα.

Ὁ δὲ γέρων νυκτερεύσας ἀπῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον καὶ ὑποστρεφομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ παλατίου ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅσους εὔρισκεν πτωχοὺς εἰς τοὺς ἐμβόλους ἐκάλει αὐτούς. Συνέλεξε δὲ τὸν ἀριθμὸν ἀνδρας ἑκατόν, λωβούς, κυλλοὺς, χωλοὺς, ἀναπήρους, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν αὐτὸς πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἔφη δὲ πρὸς αὐτούς· «Ὁ βασιλεὺς κατέλαβεν ἅμα τοῦ πατρικίου καὶ πάσης τῆς συγκλήτου, ἀλλὰ καὶ οὓς οὐ προσεδοκοῦμεν οὔτε ἐκαλέσαμεν καὶ οὔτοι παρεγένοντο ἐνταῦθα». Θρυλλος δὲ ἐγένετο μέγας καὶ περισπασμὸς ἐν αὐτοῖς διὰ τε τὸ πλῆθος τοῦ συνελθόντος ἐν τῷ κλητορίῳ. Ἀνῆλθον δὲ οἱ πτωχοὶ καὶ ἀνεκλίθησαν αὐθις ἐπὶ τῆς τραπέζης. Θεασάμενοι δὲ οἱ οἰκειοὶ αὐτοῦ τὸ γεγονός, ἤρξαντο πρὸς ἑαυτοὺς ψιθυρίζειν· «Οὕτως ἀκμὴν ὁ γέρων τὸ ἀρχαῖον ἦθος οὐκ ἐπελάθετο, ἀλλ' ὥδε ὅπου ἤλθομεν, κἂν θέλη πτωχεῦσαι ἡμᾶς, οὐ δύναται».

Εἶτα συνανακλιθεὶς μετὰ τῶν πτωχῶν ὁ γέρων ἐκέλευσεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ σπαθάριον ὄντα καὶ ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου ὁμοίως καὶ τοὺς ἔγγονας αὐτοῦ σὺν τῷ ἀδελφῷ τῆς βασιλίσσης τὸ αὐτὸ ἀξίωμα περιβεβλημένον παρασταθῆναι γνησίως ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ ὑπουργῆσαι ὡς ἀληθῶς τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, κεκληκῶς ἅμα τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ σαφῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθὲν πληρῶν ὅτι· Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Οἱ δὲ μετὰ προθυμίας διηκόνουν καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ εὐφράνθησαν, τοῦ κανισκίου ἐπαρθέντος, ἐκέ

ἄλλοι ποὺ δὲν τοὺς περιμέναμε καὶ οὔτε τοὺς καλέσαμε ἦλθαν ἐδῶ». Μεγάλος θόρυβος ἔγινε καὶ ἀναστατώθηκαν γιὰ τὸ πλῆθος ποὺ ἦλθε στὸ δεῖπνο. Ἀνέβηκαν λοιπὸν οἱ φτωχοὶ καὶ κάθισαν ἀμέσως στὸ τραπέζι. Βλέποντας οἱ συγγενεῖς τοῦ αὐτοῦ ποὺ ἔγινε, ἄρχισαν νὰ ψιθυρίζουν μεταξύ τους: «Ἀκόμη καὶ τώρα ὁ γέροντας δὲν ξέχασε τὴν παλαιὰ του συνήθεια· ἐδῶ ὅμως ποὺ φθάσαμε καὶ νὰ θέλει νὰ πτωχεύσουμε, δὲν μπορεῖ».

Κάθησε μετὰ καὶ ὁ γέροντας μαζί μὲ τοὺς φτωχοὺς καὶ ἔδωσε ἐντολὴ στὸν γιό του, ποὺ ἦταν σπαθάριος, καθὼς καὶ «ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου», καὶ στοὺς ἐγγονοὺς του, μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ τῆς βασίλισσας ποὺ εἶχε τὸ ἴδιο ἀξίωμα, νὰ παρασταθοῦν μὲ ὅλη τους τὴν διάθεση στὸ τραπέζι καὶ νὰ ὑπηρετήσουν σὰν νὰ ἐπρόκειτο ἀληθινὰ γιὰ τὸν Βασιλέα τῶν Βασιλέων, ποὺ προσκλήθηκε μαζί μὲ τοὺς ἀδελφοὺς του, ἐκπληρώνοντας στὰ ἀληθινὰ ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ Κύριος: «Ὅ,τι ἐκάνατε εἰς ἓνα ἀπὸ τούτους τοὺς ἀσήμαντους ἀδελφοὺς μου, σ' ἐμὲ τὸ ἐκάνατε». Ἐκεῖνοι ὑπηρετοῦσαν μὲ προθυμία καὶ οἱ προσκεκλημένοι ἔφαγαν καὶ ἤπιαν καὶ εὐχαριστήθηκαν.

Ὅταν μάζεψαν τὸ τραπέζι, ζήτησε ὁ γέροντας ἀπὸ τὸν γιό του καὶ τοὺς ἐγγονοὺς του καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς του νὰ φέρουν καὶ νὰ βάλουν ἐπάνω στὸ τραπέζι ὅλα τὰ χρήματα καὶ τὰ χρυσαφικὰ καὶ τὰ ἀσημικὰ καὶ τὰ ροῦχα καὶ τὰ κοσμήματα ποὺ ἦταν δουλεμένα μὲ πολύτιμες πέτρες καὶ μαργαριτάρια καὶ ὅλα ὅσα τοὺς ἔδωσε ὁ βασιλιᾶς καί, ἀστεειευόμενος μαζί τους, τοὺς εἶπε: «γιὰ νὰ τὰ δοῦμε πάνω στὸ τραπέζι καὶ νὰ εὐχαριστηθοῦμε». Ἐκεῖνοι, ὅλοι μὲ μιᾶς, τὰ ἔφεραν ὅλα καὶ τὰ τακτοποίησαν ἐπάνω στὸ τραπέζι, βάζοντάς τα σωρούς-σωρούς, μαλώνοντας μεταξύ τους, γιὰ νὰ δείξουν στὸν γέροντα σὲ ποιὸν ἔδωσε ὁ βασιλιᾶς περισσότερα καὶ καυχώμενοι καθένας ὅτι αὐτὸν ἀγαπᾷ πρὸς πολὺ. Τότε τοὺς εἶπε ὁ

λευσεν ὁ γέρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἔγγονας αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγενεῖαν αὐτοῦ ἐνέγκαι ἐπὶ τῆς τραπέζης πάντα τὰ χρήματα, τό τε χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ πᾶν ἔργον τίμιον ἐκ λίθων καὶ μαργαρίτων εἰργασμένον, καὶ πάντα ἃ δέδωκεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, ὡς χαριεντιζόμενος μετ' αὐτῶν εἶπεν· «Ὅπως ἴδωμεν αὐτὰ ἐπὶ τραπέζης καὶ εὐφρανθῶμεν».

Οἱ δὲ πάντες ἐν μιᾷ ῥοπῇ ἤνεγκαν πάντα καὶ ἐτοίμασαν αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, σωροὺς σωροὺς ἐπιθέντες, ἐρίζοντες ἀλλήλοις ὑποδείξαι τῷ γέροντι τὸ τίναν πλέον ἔδωκεν ὁ βασιλεύς, ὡς καυχώμενοι ὅτι καὶ πάντως πλέον αὐτὸν ἀγαπᾷ. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ γέρων· «Ἴδού, τέκνα μου, τὸ χρῆμα ὃ ἐσυνεθέμην ὑμῖν τὸ ἀποκεκρυμμένον δέδωκα ἡμῖν· μή τι ἄρα ἔχετε τι λέγειν πρὸς με;» Οἱ δὲ ἀναμνησθέντες τοὺς λόγους τοῦ ἐγίου ἀνδρὸς ἐκείνου ἐδάκρυσαν πάντες λέγοντες πρὸς αὐτόν· «Ἀληθῶς, κύριε, αὐτὸς γινώσκεις ταῦτα πάντα, δίκαιος ὢν δικαίως καὶ ἔπραττες τὴν ἐλεημοσύνην· ἡμεῖς δὲ ἄφρονες ὄντες τῇ ἀφροσύνῃ ἡμῶν συναπαγόμενοι προσεκρούομεν τῇ σῆ τιμιότητι· ἀλλὰ συγχώρησον ἡμῖν, πάτερ, ἡμάρτομεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιόν σου». Καὶ πεσόντες πάντες ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς, προσεπτύσσοντο τοῖς ἐγίοις ποσὶν αὐτοῦ, αἰτούμενοι συγγνώμην.

Εἶτα συγχωρήσας αὐτοῖς ὁ γέρων καὶ ἐπευξάμενος αὐτοῖς, ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐδάφους· εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· «Γινώσκετε, τεκνία μου, ὅτι ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ἐγίου αὐτοῦ εὐαγγελίου· Ὅστις πατέρα ἢ μητέρα ἢ ἀγροὺς ἐγκαταλείψει ἑκατονταπλασίονα λήψεται. Ἴδού, τὰ ἑκατονταπλασίονα ἐπλήρωσεν· εἰ δὲ θέλετε καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν κληρονομήσαι, ἀποχωρίσατε ἕκαστος ὑμῶν ἀνὰ δέκα νομισμάτων καὶ δώσωμεν τοῖς συνανακειμένοις σὺν ἐμοί». Οἱ δὲ μετὰ προθυμίας δέδωκαν πάντες καθὼς ἐκελεύθησαν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς πάλιν ὁ γέ

γέροντας: «Νὰ παιδιά μου ὁ κρυμμένος θησαυρὸς ποὺ σᾶς εἶχα ὑποσχεθεῖ! Ἔχετε μήπως νὰ μοῦ πεῖτε τίποτε;»
Θυμήθηκαν τότε τοὺς λόγους τοῦ ἐγίου ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ ἐδάκρυσαν ὅλοι λέγοντάς του: «Ἀληθινά, κύριε, ἐσὺ τὰ γνῶριζες ὅλα αὐτά καί, ἐπειδὴ εἶσαι δίκαιος, δικαίως ἐφάρμοζες τὴν ἐλεημοσύνη. Ἐμεῖς ὅμως εἴμασταν ἀνόητοι καί, κυριευμένοι ἀπὸ τὴν ἀνοησία μας, ἐμποδίζαμε τὴν τιμιότητά σου. Συγχώρεσέ μας, ὅμως, πατέρα μας, ἐμαρτήσαμε καὶ στὸν Θεὸ καὶ σὲ σένα». Καὶ πέφτοντας ὅλοι μὲ τὸ πρόσωπο στὴν γῆ φιλοῦσαν τὰ ἅγια πόδια του ζητῶντας συγγνώμην.

Ὁ γέροντας τοὺς συγχώρεσε, τοὺς εὐλόγησε, τοὺς σήκωσε ἀπὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε: «Γνωρίζετε παιδιά μου τί ὑποσχέθηκε ὁ Θεὸς μέσα στὸ Ἅγιο Εὐαγγέλιο, ὅτι, ὅποιος ἐγκαταλείψει τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα ἢ τὰ χωράφια του, θὰ λάβει τὰ ἑκατονταπλάσια. Νὰ λοιπόν, μᾶς ἔδωσε τὰ ἑκατονταπλάσια. Ἐὰν θέλετε ἐπιπλέον νὰ κερδίσετε καὶ τὴν αἰώνια ζωὴ, ἅς ξεχωρίσει κάθε ἕνας σας ἀπὸ δέκα λίρες καὶ νὰ τὶς δώσετε στοὺς καλεσμένους μου». Καὶ ἐκεῖνοι ἔδωσαν ὅλοι μὲ προθυμία ὅ,τι τοὺς ζήτησε. Τοὺς ξαναεἶπε ὁ γέροντας: «Ἐὰν θέλετε νὰ ἀγοράσετε τὸ μερίδιό μου ἀπὸ τὰ βασιλικά δῶρα, ἅς δώσει ὁ καθένας μὲ δικαιοσύνη τὴν ἀξία κάθε εἴδους καὶ πάρτε τα. Ἐὰν δὲν θέλετε, θὰ τὰ μοιράσω στοὺς φτωχοὺς». Ἐκεῖνοι ὅλοι μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ βιασύνη ἔδωσαν στὸν γέροντα τὴν ἀξία αὐτῶν σὲ χρυσό· καὶ ἔλαβε συνολικὰ εἰκοσι-οκτὼ λίτρες χρυσάφι. Ὄταν τὰ ἔλαβαν αὐτὰ οἱ φτωχοί, θαύμασαν τὴν ἐπλότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ δόξασαν τὸν Θεὸ ποὺ ποτὲ δὲν ξεχνᾷ τοὺς φτωχοὺς.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔγινε γνωστὸ στὸν βασιλιᾶ, στοὺς ἄρχοντες, σ' ὅλη τὴν γερουσία καὶ σὲ ὅλο τὸ Βυζάντιο καὶ πολὺ θαύμασαν ὅλοι αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Ὁ βασιλιᾶς ἔδωσε πολλὰ χρήματα στὸν ἅγιο γέροντα, καθὼς καὶ οἱ

ρων· «Εἰ θέλετε τὴν ἐμὴν μοῖραν ἐξαγοράσαι ταῦτα τὰ βασιλικὰ ἔργα, ἐκβάλετε ἕκαστος ὑμῶν δικαίως ἐκάστου εἶδους τὴν τιμὴν καὶ λάβετε αὐτά· εἰ δὲ οὐ θέλετε, διαδιδῶ ταῦτα τοῖς πένησι». Οἱ δὲ πάντες μετὰ σπουδῆς καὶ χαρᾶς πολλῆς δέδωκαν τὰς τιμὰς αὐτῶν ἐν χρυσῷ τῷ γέροντι καὶ ἐγένετο ὁμοθυμαδὸν χρυσίον λίτρες εἴκοσι ὀκτώ. Λαβόντες δὲ ταῦτα οἱ πτωχοὶ καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἐπλότῃ τοῦ ἀνδρός, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν μὴ ἐπιλανθάνοντα τῶν πενήτων αὐτοῦ εἰς τέλος.

Γνωστὸν δὲ ἐγένετο τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ γερουσίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς Βυζαντίοις, καὶ ἐγάσθησαν τοῦ ἀνδρὸς σφόδρα. Ὁ δὲ βασιλεὺς παρεῖχεν τοῦ ἐγίου γέροντος χρήματα πολλά, καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, γνόντες τὴν ἐλεημοσύνην αὐτοῦ. Ὁ δὲ γέρον ἐρόγευε ταῦτα τοῖς πτωχοῖς ἀδιαλήπτως. Οὕτως δὲ ἦν τὸ ἔθος τοῦ γέροντος· ἕνα ποτε νόμισμα ἢ ἀργύριον ἢ νομὴν οὐκ ἐδύνατο διδόναι πτωχῷ, ἀλλ' ἐγέμιζε βαλάντιον χρυσοῦ, καὶ ἄλλο ἀργυρίου καὶ ἕτερον νομῶν, καὶ ἐβάσταζεν αὐτὰ ὁ πρωτοβεστιᾶριος αὐτοῦ Λύκαστος πιστὸς πάνυ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκολούθει αὐτῷ. Ἦσαν δὲ βαλάντια τῇ ἰδέᾳ ὅμοια καὶ ἰσάριθμα, καὶ ὅτε ἐζήτησεν πτωχός, ἐζήτηε τὸ βαλάντιον, τὸ δὲ ποῖον οὐκ ὠνόμαζεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἐν τῷ Θεῷ ὅτι οἶον κελεύει ὁ Θεός, ἐκεῖνό μοι ἔχει ἀπανδοῦναι - αὐτὸς γὰρ γινώσκει πάντων τὰ ἐγκάρδια καὶ ἐκάστου τὴν πενίαν - καὶ καθ' ὃ ἂν τις χρεῖαν ἔχει, οὕτως καὶ παρεῖχεν αὐτῷ, ἐξ ἑαυτοῦ ἐπιστάμενος ὁ γέρον ὅτι πολλοὶ καὶ πλούσιοι πτωχεύοντες τοῖς μὲν ἐσθῆτα περιβέβληνται διὰ τὴν ἀρχαίαν εὐγένειαν, τοῖς δὲ βρωμάτων μὴ ἔχοντας ἀπολαῦσαι, ἐνδεεῖς ἑτέρων γίνονται. Εἰσὶ δὲ καὶ φαινόμενοι πτωχοὶ ἔχοντες χρήματα ἐν τοῖς ἰδίῳ οἴκοις, τὸ δὲ τῆς ἀρχαίας πενίας ἔθος μὴ ἐπιλανθάνομενοι, περιβεβλημένοι ῥάκη ἀπὸ κοπρίας συνηγμένα, προσαίτεις γίνονται συλλέγοντες χρήματα ὅπερ

μεγάλοι ἄρχοντες, γνωρίζοντας τὴν ἐλεημοσύνη του. Καὶ ἐκεῖνος τὰ μοίραζε ἀδιάκοπα στοὺς φτωχοὺς.

Ἡ συνήθεια τοῦ γέροντα ἦταν ἡ ἀκόλουθη. Δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ δώσει στὸν φτωχὸ μιὰ λίρα ἢ ἓνα ἀσημένιο ἢ χάλκινο νόμισμα, ἀλλὰ γέμιζε ἓνα πουγγὶ μὲ λίρες, ἓνα ἄλλο μὲ ἀσημένια καὶ ἓνα ἄλλο μὲ χάλκινα καὶ τὰ κρατοῦσε ὁ πρωτοβεστιάριος του ὁ Λύκαστος, πολὺ ἔμπιστος καὶ ἀγαπητὸς του, καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε. Τὰ πουγγιὰ ἦταν ὅμοια καὶ εἶχαν τὴν ἴδια χωρητικότητα. Κάθε φορὰ πὸ τοῦ ζητοῦσε κάποιος φτωχός, ζητοῦσε κι' αὐτὸς τὸ πουγγί, χωρὶς νὰ ὀνομάζει ποιό, γιατί πιστεύε στὸν Θεό, ὅτι, ὅποιο Ἐκεῖνος διατάξει, αὐτὸ θὰ τοῦ δοθεῖ - γιατί Ἐκεῖνος γνωρίζει τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς καὶ τὴν φτώχεια τοῦ καθενός - καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνάγκη πὸ εἶχε καθένας, ἔτσι καὶ τοῦ ἔδινε. Γνώριζε καλὰ ὁ γέροντας ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ὅτι πολλοὶ πλούσιοι πὸ πτώχευσαν φοροῦν ἀρχοντικὰ ροῦχα, διατηρῶντας τὴν παλαιὰ εὐγένεια, ἀλλὰ, μὴ ἔχοντας νὰ φᾶνε, ἀναγκάζονται νὰ ζητᾶνε. Εἶναι καὶ ἄλλοι πὸ φαίνονται φτωχοὶ καὶ ἔχουν χρήματα στὰ σπίτια τους, ἀλλὰ δὲν ξεχνᾶνε τὶς συνήθειες τῆς προηγουμένης φτώχειας καί, φορῶντας κουρέλια μαζεμένα ἀπὸ τὰ σκουπίδια, γίνονται ζητιάνοι γιὰ νὰ μαζέψουν χρήματα, πρᾶγμα πὸ λέγεται πλεονεξία καὶ εἰδωλολατρεία. Γιατί, κάθε τί παρὰ πάνω ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενός, ὀνομάζεται πλεονεξία καὶ εἰδωλολατρεία. Δὲν θὰ ζητηθεῖ τὸ ἴδιο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ στὸν κάθε ἓνα ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνο πὸ ἔλαβε ἀπὸ τὸν Θεό. Αὐτὰ ἔχοντας στὸν νοῦ του ὁ ἅγιος γέροντας ἄφηνε τὴν κρίση στὸν Θεό, βάζοντας τὸ χέρι του στὸ πουγγὶ εἴτε τοῦ χρυσοῦ, εἴτε τοῦ ἀργύρου, εἴτε τοῦ χαλκοῦ καί, ὅτι ὁ Θεὸς πρόσταζε, ἐκεῖνο καὶ ἔπιανε. Ἔλεγε καὶ ὁ ἴδιος μὲ ὄρκο ὅτι: «Πολλὲς φορὲς εἶδα ἓναν ἄνθρωπο νὰ φοράει καλὰ ροῦχα καὶ ἔβαλα τὸ χέρι μου στὸ πουγγὶ θέλοντας νὰ πιάσω ἓνα νόμισμα καὶ

καὶ πλεονεξία τοῦτο ὀνομάζεται καὶ εἰδωλολατρεία· πᾶν γὰρ τὸ περισσὸν τῆς χρείας πλεονεξία καὶ εἰδωλολατρεία λέγεται. Οὐκ εἰς πάντας ἀνθρώπους, ἀλλ' ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον μέτρον ὃ ἔλαβεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦτο καὶ ἀπαιτηθήσεται. Ταῦτα κατὰ νοῦν ἔχων ὁ ἅγιος γέρων ἐν τῇ κρίσει τοῦ Θεοῦ ἔβαλε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ βαλαντίῳ κἄν τε τοῦ χρυσίου, κἄν τε τοῦ ἀργυρίου κἄν τε τοῦ χαλκοῦ, οἷον ὁ Θεὸς ἐκέλευε, τοῦτο καὶ ἐκράτει· ἔλεγεν δὲ καὶ αὐτὸς μεθ' ὄρκου ὅτι· «Πολλάκις εἶδον ἄνθρωπον φορόντα ἱμάτια καλὰ καὶ ἐχάλασα τὴν χεῖρά μου ἐν τῷ βαλαντίῳ ὡς βουλόμενος κρατῆσαι ἐν καὶ δοῦναι αὐτῷ, ὅτι πάντως κατὰ τὴν στολὴν αὐτοῦ οὐκ ἐστὶ πτωχός, καὶ μὴ θέλοντός μου ἠπλώθη ἡ χεὶρ μου καὶ ἀνήνεγκα πολλὰ καὶ ἔδωκα αὐτῷ. Ὁμοίως δὲ εἶδον ἕτερον φοροῦντα ῥάκη παλαιὰ καὶ ἠπλώσα τὴν χεῖρά μου δοῦναι αὐτῷ πολλά, καὶ ἀνήνεγκα ὀλίγα».

Ζήσας δὲ ἐν τῷ παλατίῳ ἔτη τέσσαρα, μὴ καταδεξάμενος χιτῶνας σηρικῶ φορέσαι, μήτε χρυσὸν περὶ τὴν ὀσφὺν περιζώσασθαι, μήτε ἀξίωμα μέγα λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως πάρεξ τὸ ὑπατίκιν· καὶ τοῦτο βίας πολλῆς αὐτῷ καὶ παρακλήσεως προσενεχθείσης παρά τε τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα· «Ἀρκετὸν μοί ἐστὶ τὸ κεκλῆσθαι πάππος βασιλέως». Τοσαύτην γὰρ ταπείνωσιν ἔσχεν ὁ ἀνὴρ, ὥστε μὴ ἀνεσχόμενος ἀκοῦσαι παρά τινος ὄνομα ἕτερον ἀλλ' ἢ τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ, Φιλάρετος ὁ Ἀμνιάτης.

Τὰ δὲ τέσσαρα ἔτη ἐλεημόνως καὶ πιστῶς ζήσας ἐν τῷ παλατίῳ, διδάσκων καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ τὸ αὐτὸ πράττειν, ἐξιώθη καὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἰδίου ἀποκαλύψεως. Ἔτι γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐρρωμένου ὑπάρχοντος, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, λαβὼν τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ κατ' ἰδίαν, ἀνῆλθεν εἰς τὸ μοναστήριον τὸ ἐπιλεγόμενον εἰς τὴν Κρίσιν - καὶ Ῥοδοφύλιόν τινες αὐτὸ καλοῦσιν, παρ

νὰ τοῦ δώσω, γιατί, τουλάχιστον ἀπὸ τὴν φορεσιά του, δὲν ἔδειχνε φτωχός, καί, χωρὶς νὰ θέλω, ἐπλώθηκε τὸ χέρι μου καὶ ἔβγαλα πολλὰ καὶ τοῦ ἔδωσα. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, εἶδα ἄλλον νὰ φοράει παλιόρουχα καὶ ἄπλωσα τὸ χέρι μου νὰ τοῦ δώσω πολλὰ καὶ ἔβγαλα λίγα».

Τέσσερα χρόνια ἔζησε ὁ ἅγιος στὸ παλάτι, χωρὶς νὰ δεχθεῖ νὰ φορέσει μεταξωτὰ ροῦχα, οὔτε νὰ ζωστεῖ μὲ χρυσὴ ζώνη, οὔτε νὰ λάβει μεγάλο ἀξίωμα ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ, ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ὑπατίου, καὶ αὐτὸ μετὰ ἀπὸ μεγάλη πίεση καὶ παρακλήσεις ποὺ τοῦ ἔγιναν ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ καὶ τοὺς μεγάλους ἄρχοντες. Ἔλεγε πρὸς τὸν βασιλιᾶ: «Μοῦ εἶναι ἄρκετὸ νὰ μὲ φωνάζουν παπποῦ τοῦ βασιλιᾶ». Τόση λοιπὸν ταπείνωση εἶχε ὁ ἄνθρωπος, ὥστε δὲν ἀνεχόταν νὰ ἀκούσει ἀπὸ κάποιον ὄνομα ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ παλαιό του: Φιλάρετος ὁ Ἀμνιάτης.

Ἀφοῦ ἔζησε μὲ ἐλεημοσύνη καὶ πίστη τὰ τέσσερα χρόνια στὸ παλάτι διδάσκοντας καὶ τὰ παιδιά του νὰ κάνουν τὰ ἴδια, ἀξιώθηκε νὰ τοῦ ἀποκαλυφθεῖ τὸ τέλος του. Ἐνῶ ἀκόμη τὸ σῶμα του ἦταν γερό, παίρνοντας ἰδιαιτέρως τὸν πρωτοβεστιάριό του, ἀνέβηκε στὸ μοναστήρι ποὺ τὸ ἔλεγαν «εἰς τὴν Κρίσιν» (μερικοὶ τὸ λέγουν καὶ Ροδοφύλιο καὶ τὸ κατοικοῦν σεμνὲς παρθένες). Ζήτησε ἀπὸ τὴν ἡγουμένη ἓνα μνημα καί, ἀφοῦ τῆς ἔδωσε ἄρκετὰ χρήματα, ἔλαβε ἀπὸ αὐτὴν ἓνα πελεκητὸ καινούργιο τάφο. Ἐμπιστεύτηκε καὶ στὴν ἡγουμένη ὅτι: «Μετὰ δέκα ἡμέρες φεύγω ἀπὸ αὐτὴ τὴν ζωὴ καὶ βαδίζω πρὸς τὴν αἰωνιότητα καὶ θέλω νὰ ἐνταφιασθεῖ τὸ ἄθλιο σῶμα μου σ' αὐτὸ τὸ μνημα», μιμούμενος καὶ σὲ αὐτὸ τὸν γενναῖο Ἀβραάμ, γιατί καὶ ἐκεῖνος, ζῶντας ἀκόμη, ἀγόρασε τὸ μνημεῖο του ἀπὸ τὸν Χετταῖο Ἐμὸς πληρώνοντας μὲ ἀσήμι. Παρήγγειλε ἀκόμη στὸν ὑπηρέτη νὰ μὴν πεῖ σὲ κανένα γι' αὐτὴ τὴν συνομιλία. Γυρίζοντας στὸ σπίτι του, ἀφοῦ μοίρασε στοὺς φτωχοὺς ὅσα τοῦ εἶχαν ἀπομείνει καὶ τὰ φορέματά

θένοι δὲ σεμναὶ ἐν αὐτῷ οἰκοῦσι - αἰτήσας μνημεῖον παρὰ τῆς ἡγουμένης καὶ δοὺς αὐτῇ χρυσίον ἱκανόν, ἔλαβε παρ' αὐτῆς λάρνακα κενόν, θαρρήσας καὶ τὴν ἡγουμένην ὅτι· «Μετὰ δέκα ἡμέρας ἐξέρχομαι τοῦ βίου τούτου καὶ ἀπέρχομαι εἰς τὴν ἀμείνω μακαριότητα· καὶ θέλω ἵνα κατάθετε τὸ ἄθλιόν μου σῶμα εἰς τὸ μνημεῖον τοῦτο», μιμησάμενος καὶ τοῦτο τὸν γενναῖον Ἀβραάμ· κἀκεῖνος γὰρ ζῶν ἐγόρασε τὸ μνημεῖον αὐτοῦ παρὰ Ἐμὸς τοῦ Χετταίου, τιμῆς ἀργυρίου. Παρήγγειλε δὲ τὸν πρωτοβεστιαριον αὐτοῦ μηδενὶ εἰπεῖν τὸ λαληθέν. Ἀπελθὼν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ διαδοὺς πάντα τὰ καταλειφθέντα αὐτῷ πτωχοῖς, τὰ τε ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἴ τι ἂν εἶχεν, ἤρξατο τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀλγεῖν καὶ καταπεσὼν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐσθένη.

Ὅτε δὲ ἐπληρώθησαν ἡμέραι ἐννέα, τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐκέλευσε συναχθῆναι πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ. Συναχθέντων δὲ αὐτῶν, ἀνήγγειλεν αὐτοῖς λέγων· «Γινώσκετε, τέκνα μου, ὅτι ἐκάλεσέν με ὁ βασιλεὺς καὶ ἀφίω ὑμᾶς καὶ ἀπέρχομαι». Νομίζαντες δὲ ὅτι περὶ τοῦ βασιλέως τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ εἶρηκεν, εἶπον πρὸς αὐτόν· «Καὶ τέως δύνασαι, πάτερ, ἀπελθεῖν τῇ νόσῳ βαρούμενος;» Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· «Εἰσὶν οἱ ἐλθόντες βαστάξαι με μετὰ θρόνου χρυσοῦ, οἱ παρέστησαν ἐκ δεξιῶν μου μετὰ δόξης πολλῆς, καὶ οὐ βλέπετε αὐτούς». Οἱ δὲ συνιέντες τὸ ῥῆμα ἤρξαντο θρῆνον μέγαν σφόδρα ποιεῖν, ὥς ποτε τὸν Ἰακώβ τὰ ἴδια τέκνα· ὁ δὲ κατασείσας αὐτοῦ τῇ χειρὶ ἐκέλευσε σιωπὴν παρέχειν· σιωπησάντων δὲ αὐτῶν εἶπεν πρὸς αὐτούς· «Οἴδατε, τέκνα μου, τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν, τὸ πῶς ἐκ νεότητός μου ἐπόθησα τὴν ἐλεημοσύνην· ἐξ οἰκείου πόνου μου ταύτην πράττω, καὶ οὐχὶ ἐξ ἐρπαγῆς, ἐν νῷ ἔχων τὸ γεγραμμένον ὅτι· Ὁ θύων υἷον ἐναντι πατρὸς αὐτοῦ, οὕτως ὁ προσάγων θυσίας ἐκ χρημάτων πενήτων. Οἴδατε δὲ τινες ἐξ ὑμῶν καὶ τὸν πρότερον ἡμῶν τὸν αἰσθητὸν πλοῦτον, οἴδατε δὲ καὶ τὴν ἐκ Θεοῦ

του καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχε, ἄρχισε τὸ σῶμα του νὰ πονάει, καὶ ἔπεσε ἄρρωστος στὸ κρεβάτι.

Ἀφοῦ πέρασαν ἑννέα ἡμέρες, τὴν δεκάτη ἡμέρα ἔδωσε ἐντολὴ νὰ μαζευτοῦν ὅλοι οἱ συγγενεῖς του. Ὅταν λοιπὸν μαζεύτηκαν τοὺς εἶπε: «Γνωρίζετε παιδιὰ μου ὅτι μὲ κάλεσε ὁ Βασιλιᾶς. Θὰ σᾶς ἀφήσω καὶ θὰ πάω κοντὰ Του». Ἐκεῖνοι, νομίζοντας ὅτι μίλησε γιὰ τὸν γαμβρό του τὸν βασιλιᾶ, τοῦ εἶπαν: «Καὶ πῶς μπορεῖς νὰ πᾶς πατέρα, ἀφοῦ σὲ βαραίνει τέτοια ἀσθένεια;» Τοὺς εἶπε: «Ἐδῶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ μὲ μεταφέρουν μὲ χρυσὸ θρονί. Στέκονται δεξιὰ μου μὲ πολλὴ λαμπρότητα, ἀλλὰ δὲν τοὺς βλέπετε». Κατάλαβαν τότε τὰ λόγια του καὶ ἄρχισαν δυνατὰ νὰ τὸν θρηνοῦν, ὅπως κάποτε τὸν Ἰακὼβ τὰ παιδιὰ του. Ἐκεῖνος κουνῶντας τὸ χέρι του τοὺς ζήτησε νὰ σωπάσουν καί, ὅταν ἠσύχασαν, τοὺς εἶπε:

«Γνωρίσατε παιδιὰ μου τὸν τρόπο ποὺ ἔζησα, πῶς ἀπὸ τὴν νεότητά μου ἐπόθησα τὴν ἐλεημοσύνη. Μὲ τὸν προσωπικό μου μόχθο τὴν πραγματοποίησα καὶ ὄχι μὲ ξένα χρήματα, ἔχοντας κατὰ νοῦ τὸ γραμμένο: «Ἐκεῖνος ποὺ προσφέρει θυσίες μὲ τὰ χρήματα τῶν φτωχῶν, εἶναι σὰν ἐκεῖνον ποὺ φονεύει τὸ γιὸ μπροστὰ στὸν πατέρα». Μερικοὶ ἀπὸ ἐσᾶς γνωρίσατε τὸν προηγούμενο πλοῦτο μας, γνωρίσατε καὶ τὴν φτώχεια ποὺ σύντομα μᾶς ἦλθε ἀπὸ τὸν Θεό. Γνωρίζετε ἀκόμη καὶ τὸν σημερινό μας πλοῦτο. Μήπως μὲ εἶδατε ποτὲ νὰ ὑπερηφανεύομαι γιὰ κάτι; Μήπως μὲ εἶδατε νὰ ἔχω ἐρπάξει κάτι ξένο; Γενικά, γιὰ νὰ μὴν μιλάω γιὰ τὸ κάθε ἓνα ξεχωριστά, σᾶς ἀφήνω ἐντολή, ὅ,τι μὲ εἶδατε νὰ κάνω, τὸ ἴδιο νὰ κάνετε καὶ ἐσεῖς καί, ἐὰν κάνετε ἀκόμη περισσότερα, θὰ γίνετε εὐτυχέστεροι. Μὴν λυπηθεῖτε τὸν ὑλικὸ πλοῦτο σας, ἀλλὰ δώστε τον στοὺς φτωχοὺς καὶ στείλτε τὸν μου σὲ ἐκεῖνον τὸν κόσμον, στὸν ὁποῖον ἐγὼ πορεύομαι, καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς τὸν φυλάξω ἀφθαρτο καί, ὅταν ἔλθετε καὶ ἐσεῖς,

ἐπελθοῦσαν ἡμῖν πενίαν πρὸς ὀλίγον χρόνον, οἴδατε δὲ καὶ τὸν παρόντα πλοῦτον. Μὴ εἶδετέ με ποτε ἀλλάξαντα τὸ εἶδος τῆς ἐλεημοσύνης; μὴ εἶδετέ με ποτε ὑπερηφανευόμενόν τινα; μὴ εἶδετέ με ἐρπάσαντά τινός ποτέ τι; καὶ ἐπλῶς ἵνα μὴ καθ' ἓν λέγω, ἰδοὺ ἐντέλλομαι ὑμῖν, ὡς οἴδατέ με ποιοῦντα, οὕτως ποιήσατε· εἰ δὲ καὶ πλεῖον τούτου ποιήσετε, μακαριώτεροι φανήσεσθε· μὴ ἐλεήσετε τὸν αἰσθητὸν πλοῦτον ἡμῶν, ἀλλὰ δίδοτε τοῦτον τοῖς πένησι καὶ πέμπετέ μοι αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον ἐν ᾧ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ ἐγὼ ὑμᾶς φυλάξω αὐτὸν ἄσηπτον, καὶ ὅτε ἔλθετε καὶ ὑμεῖς, εὐρίσκετε αὐτόν. Καὶ μὴ ἐάσητε αὐτὸν ἐντεῦθεν, ἵνα μὴ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ὑμῶν τρυφήσουσιν ἕτεροι· οὐκ οἴδατε τὸ γεγραμμένον ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ ὅτι· Σπουδῇ πλουτεῖ βάσκανος ἀνὴρ καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσῃ αὐτά; Ὑποδείκνυμι δὲ ὑμῖν πιστοὺς ἀποκρισιαρίους, οὓς ἔχετε πιστεύειν τὰ χρήματα ἄπερ βούλεσθε προπέμπειν μοι ἐκεῖθεν, ἵνα μὴ δολιεύονται ὑμᾶς τί ποτε κομίζοντες ταῦτα εἰς τὸν ἀσφαλῆ καὶ ἀσύλητον θησαυρόν. Βλέπετε μὴ ἂν ἔχεσθε ταῦτα πέμπειν μοι διὰ πλουσίων· δυσκόλως γὰρ οὗτοι εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἀλλὰ ταῦτα προπέμποντες διὰ πενήτων, διὰ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, διὰ ξένων, διὰ τῶν ἐν φυλακῇ καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῶν· οὗτοι γὰρ εὐκόλως εἰσέρχονται εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἀποσώζουσι τὰ χρήματα πρὸς τοὺς βασιλεῖς, κἂν ἐμαρτωλοὶ ἀποφέρουσιν αὐτὰ ἐκ τῶν ἐκεῖσε καὶ παραδιδόσιν αὐτὰ τῷ Ἀβραὰμ καὶ ἀναχωροῦσι, μὴ ἀξιούμενοι συνδιάγειν μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἀβραὰμ καταγράφεται αὐτά. Οἱ δὲ δίκαιοι κομίζουσιν αὐτὰ ἕως οὗ ἀπέλθῃ καὶ ὁ δοὺς αὐτὰ καὶ ἀπολαμβάνῃ αὐτὰ μυριοπλασίονα σὺν τούτοις».

Παυσάμενος δὲ τῆς διδαχῆς καὶ ἐπευξάμενος καὶ εὐλογήσας αὐτούς, ἐκέλευσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθὼς περ Ἰακώβ ποτε τὸν Ἰωσήφ, ἐνέγκαι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὅπως

θὰ τὸν ξαναβρεῖτε, μὴν τὸν ἀφήσετε ἐδῶ, γιὰ νὰ χαροῦνε τὰ ἀγαθὰ σας ἄλλοι. Δὲν γνωρίζετε αὐτὸ πὸ εἶναι γραμμένο στὴν Σοφία τοῦ Θεοῦ, ὅτι: «Μὲ βιασύνη πλουτίζει ὁ φθονερὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν γνωρίζει ὅτι ὁ ἐλεήμων θὰ κρατήσει τὸν πλοῦτο;» Θὰ σᾶς ὑποδείξω ἔμπιστους ἀγγελιοφόρους στοὺς ὁποίους θὰ ἐμπιστευτεῖτε τὰ χρήματα πὸ θὰ θελήσετε νὰ μοῦ στείλετε ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴν σᾶς ζημιώσουν καθόλου, καθὼς θὰ τὰ μεταφέρουν στὸν ἀσφαλῆ καὶ ἀπαραβίαστο θησαυρό. Προσέξτε νὰ μὴν μοῦ τὰ στείλετε μὲ τοὺς πλουσίους, γιὰ αὐτοὶ δύσκολα μπαίνουν στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔχει γραφεῖ. Στείλτε τὰ μὲ τοὺς φτωχοὺς, τὶς χῆρες καὶ τὰ ὀρφανὰ, τοὺς ξένους, τοὺς φυλακισμένους καὶ τοὺς ὁμοίους τους. Γιὰ αὐτοὶ εὐκόλα μπαίνουν στὸν παράδεισο καὶ φέρνουν ἀκέραια τὰ χρήματά σας στοὺς Βασιλεῖς, εἴτε εἶναι ἐμαρτωλοί, εἴτε δίκαιοι. Οἱ ἐμαρτωλοὶ τὰ φέρνουν ἀπὸ ἐκεῖ καί, ἀφοῦ τὰ παραδώσουν στὸν Ἀβραάμ, ἀναχωροῦν, γιὰ δὲν κρίνονται ἄξιοι νὰ μείνουν κοντά του, καὶ ὁ Ἀβραάμ τὰ καταγράφει. Οἱ δίκαιοι ὅμως μόνοι τους τὰ μεταφέρουν αὐτά, ἕως ὅτου πάει ἐκεῖ καὶ αὐτὸς πὸ τοὺς τὰ ἔδωσε καὶ τὰ ἀπολαύσει, χίλιες φορὲς περισσότερα».

Ὅταν σταμάτησε νὰ τοὺς διδάσκει καὶ ἀφοῦ τοὺς εὐχήθηκε καὶ τοὺς εὐλόγησε, ἔδωσε ἐντολὴ στὸν γιό του, ὅπως κάποτε ὁ Ἰακώβ στὸν Ἰωσήφ, νὰ φέρει τὰ παιδιά του νὰ τὰ εὐλογῆσει. Καὶ ἐκεῖνος ἔφερε τὸν πρωτότοκο γιό του Βάρδα καὶ τὸν εὐλόγησε νὰ τοῦ δώσει ὁ Θεὸς γιὰ πολλὰ χρόνια εὐγονία γιὰ τὴν συνέχιση τῆς οἰκογενείας τους. Πρᾶγμα πὸ ἔγινε· γιὰ μόνον αὐτός, ἀφοῦ παντρεύτηκε, ἀπέκτησε ἑπτὰ παιδιά πρὶν πεθάνει.

Μετὰ τοῦ ἔφερε τὸν δεύτερο, τὸν Εὐστάθιο, καί, ἀφοῦ κράτησε τὸ δεξί του χέρι, τοῦ εἶπε: «Παιδί μου, λίγη εἶναι ἡ ζωὴ σου στὴν γῆ, θὰ πεθάνεις νέος. Μὴν φροντίσεις λοιπὸν γιὰ τὰ ἐπίγεια, ἀλλὰ δῶσε τὸ μερίδιό σου στοὺς

εὐλογία αὐτοῦ· καὶ ἤνεγκεν αὐτοῦς. Καὶ ἤνεγκε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ Βάρδα, καὶ εὐλόγησε αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἀναστήσαι Κύριον τὸν Θεὸν σπέρμα αὐτοῦ εἰς ἔτη πολλά, εἰς διακράτησιν τοῦ γένους. Ὅπερ καὶ γέγονε· μόνος γὰρ αὐτὸς συνοικήσας γυναικί, ἐγέννησεν ἑπτὰ τέκνα καὶ ἀπέθανε.

Καὶ προσήνεγκε τὸν δεύτερον Εὐστάθιον καὶ κρατήσας αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἶπεν αὐτῷ· «Τέκνον, ὀλίγον ἐστὶν ὁ βίος σου ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν γὰρ τῇ νεότητί σου τελευτῆς· λοιπὸν μὴ φροντίσης τοῦ ἐπιγείου, ἀλλὰ πάντα τὰ ἀδελφικά σου διαδὸς πτωχοῖς, ἵνα ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· οὐ γὰρ βιώσεις πλείονα τῶν εἴκοσι τεσσάρων χρόνων ἐν τῷδε τῷ βίῳ· λοιπὸν ἀγωνίζου τὰ τῆς ψυχῆς σου». Ὅπερ καὶ γέγονεν ἐπ' αὐτῷ τῷ παιδαρίῳ· γέγονεν ἀμφοτεροδέξιον, καὶ ἐν καλῇ νεότητι ἀναστραφέν, ἅμα τῷ πληρῶσαι αὐτὸν τὸν ὠρισμένον ὄρον, διέδωκεν τὰ χρήματα αὐτοῦ πάντα τοῖς πτωχοῖς, τὰ τε προάστια αὐτοῦ ἐχαρίσατο ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἐγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὸ ἐπιλεγόμενον τὰ Πραιποσίτου, καὶ μετανοήσας τὸν ἐνιαυτὸν γνησίως ἐξομολογούμενος τὰ τῆς νεότητος ἀνδράσιν ἐγίοις, τῷ εἰκοστῷ τετάρτῳ ἔτει παρέδωκεν καὶ αὐτὸς πρὸς Κύριον τὸ πνεῦμα, ταφεῖς ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἐγίου Γεωργίου.

Εἶτα εἰσήνεγκαν τὸν τρίτον Νικήταν ὃν καὶ ἐδέξατο ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ ἐν τῷ βαπτίσματι, καὶ κρατήσας αὐτὸν τῇ χειρὶ μετέστησε πρὸς ὀλίγον ἐπὶ τὰ προσκέφαλα αὐτοῦ. Ἐκέλευσε δὲ προσαχθῆναι τὸν τέταρτον· εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ τὰ ὅμοια τοῦ δευτέρου, αὐτοῦ τε τὸν χρόνον καὶ αὐτοῦ τὴν διδαχὴν. Ἐπληρώθη δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ ὅμοια· διδοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ πτωχοῖς καὶ ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ τὰ προάστια, ἐξομολογησάμενος καὶ αὐτὸς πρὸ χρόνου ἐγίῳ γέροντι καὶ τυχὼν ἀφέσεως, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, ταφεῖς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ

φτωχούς, γιὰ νὰ ἔχεις θησαυρὸ στοὺς οὐρανοὺς. Σ' αὐτὴ τὴν ζωὴ δὲν θὰ ζήσεις παραπάνω ἀπὸ τὰ εἴκοσι τέσσερα χρόνια. Λοιπὸν κάνε ἀγῶνα γιὰ τὴν ψυχὴ σου». Καὶ αὐτὸ συνέβη στὸ παιδί. Ἔγινε πολὺ ἄξιος καὶ μεγάλωσε μὲ καλὲς συναναστροφές. Ὄταν πλησίαζε νὰ συμπληρωθεῖ ὁ χρόνος ποὺ τοῦ ὀρίσθηκε, μοίρασε ὅλα του τὰ χρήματα στοὺς φτωχοὺς καὶ τὰ κτήματά του τὰ χάρισε στὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὸ ἐπιλεγόμενο τοῦ Πραιποσίτου. Ζῶντας ἐκεῖ ἕναν χρόνο μὲ μετάνοια καὶ ἀφοῦ ἐξομολογήθηκε εἰλικρινὰ σὲ ἁγίους ἄνδρες τὰ σφάλματα τῆς νεότητάς του, παρέδωσε τὸ πνεῦμα του στὸν Κύριο στὸ εἰκοστὸ τέταρτο ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ ἐνταφιάσθηκε στὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Μετὰ ὁδήγησαν στὸν ἅγιο Φιλάρετο τὸν Νικήτα, τὸν τρίτο γιό, τὸν ὁποῖο καὶ εἶχε ἀναδεχθεῖ στὶς ἀγκάλες του, ὅταν βαπτίσθηκε. Καὶ ἀφοῦ τοῦ κράτησε τὸ χέρι, τὸν πῆρε γιὰ λίγο στὸ μαξιλάρι του καὶ ἐζήτησε νὰ τοῦ φέρουν τὸν τέταρτο. Εἶπε καὶ σ' αὐτὸν τὰ ἴδια ποὺ εἶπε καὶ στὸν δεύτερο, ὀρίζοντάς του τὸν ἴδιο χρόνο καὶ δίνοντάς του τὶς ἴδιες συμβουλές. Καὶ σ' αὐτὸν ἐκπληρώθηκαν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ὄταν ἔδωσε τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς πτωχοὺς καὶ τὰ κτήματά του στὸ ἴδιο μοναστήρι, ἀφοῦ ἐξομολογήθηκε καὶ αὐτὸς πρὶν ἔλθει ὁ χρόνος σὲ ἕναν ἅγιο γέροντα καὶ ἔλαβε τὴν συγχώρηση, κοιμήθηκε μὲ εἰρήνη καὶ ἐνταφιάσθηκε καὶ αὐτὸς στὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἦσαν τόσο νέοι, ὁμορφοὶ καὶ ἀνδρεῖοι ποὺ καὶ οἱ ξένοι, καὶ αὐτοὶ ποὺ δὲν εἶχαν καμμιά συγγένεια ἐθρήνησαν μὲ σπαραγμὸ ἐπάνω τους βλέποντας ξαφνικὰ νὰ μαραίνονται τέτοια λουλούδια.

Κατόπιν, κρατῶντας τὸν τρίτο καὶ πνευματικὸ του γιό, τὸν Νικήτα, καὶ σηκώνοντάς τον ἐπάνω στὸ κρεβάτι, τὸν φίλησε καὶ ἔκλαψαν καὶ οἱ δύο, ὁ γέροντας καὶ τὸ

μοναστηρίῳ τοῦ ἐγίου Γεωργίου, τοσαύτη νεότητι, κάλλει καὶ ἀνδρείᾳ περικείμενοι, ὅτι καὶ τοῖς ξένοις καὶ μὴ συγγενειάζουσιν αὐτοὺς θρῆνον μέγαν κόψασθαι ἐπ' αὐτοῖς διὰ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἄνθη ἄφνω μαρανθῆναι.

Εἶτα κρατήσας τὸν τρίτον καὶ πνευματικὸν αὐτοῦ υἱὸν τὸν Νικήταν καὶ ἄρας αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι, ὃ τε γέρον καὶ τὸ παιδίον· καὶ ὑψώσας αὐτὸ ταῖς ἰδίαις χερσὶ πρὸς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ εἶπεν· «Δέσποτα Κύριε, εἰς χεῖράς σου παρατίθῃμι τὸ παιδίον τοῦτο, ὃ ἐγὼ καὶ ζῶν ἐπεπόθησα πολλά, καὶ ἀποθνήσκων ἀλγῶ ἐπ' αὐτῷ. Ἀλλὰ δέομαί σου, δέσποτα, χάρισαί μοι τὸ παιδίον τοῦτο, ἵνα παραμείνη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ πλείονα βιώσῃ πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, τηρῶν τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἐπιτελῶν τὰς τε λειτουργίας πάντων ἡμῶν τῶν προκεκοιμημένων, τὰς μνείας ἡμῶν ποιούμενος. Καὶ δὸς αὐτῷ, Κύριε, τὴν χάριν ταύτην τῆς ἐλεημοσύνης ἧς ἔλαβον ἀπὸ σου, δέσποτα· καὶ δὸς αὐτῷ καὶ σοφίαν καὶ φρόνησιν, πρῶτον μὲν εἰς τὸ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου καὶ φυλάττειν τὰς ἐντολάς σου· καὶ λόγον ἐνανοῖξαι τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα ἱστορήσῃ πάντα τὰ πραχθέντα ἡμῖν εἰς μνημόσυνον ταῖς μελλούσαις γενεαῖς. Ἀξίωσον αὐτὸν καὶ τοῦ ἐγίου καὶ ἀποστολικοῦ σχήματος γενέσθαι καὶ ἀχώριστόν μου αὐτὸν ποιήσον, Κύριέ μου Κύριε, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔδειξάς μου κατοικεῖν». Τοσοῦτον γὰρ ἐφίλει αὐτὸν ὥς ποτε ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰωσήφ, ὥστε μὴ κατέρχεσθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, ὅτε ὑπῆρχεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ὅπου ἂν ἐπορεύετο, ἐβάσταζεν αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ ἵππου αὐτοῦ.

Εἶτα παυσάμενος τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἤρξατο παρακαλεῖν τὴν Παναγίαν Θεοτόκον· «Δέσποινα Θεοτόκε, εἰς τὴν σκέπην σου ἀφήμι τὸ παιδίον τοῦτο· σκέπασον αὐτὸ ἀπὸ πάσης ἐναντίας δυνάμεως καὶ ἀπὸ παντὸς πειρασ

παιδί. Σηκώνοντάς τον με τὰ ἴδια του τὰ χέρια πρὸς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ εἶπε: «Δέσποτα καὶ Κύριε, στὰ χέρια σου παραδίδω αὐτὸ τὸ παιδί τὸ ὁποῖο ζῶντας ἀγάπησα πολὺ καὶ πεθαίνοντας πονᾶω γι' αὐτόν. Ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ, Δέσποτα, κάνε μου αὐτὴ τὴν χάρη γιὰ τὸ παιδί αὐτό, νὰ μείνει σ' αὐτόν τὸν κόσμον καὶ νὰ ζήσῃ περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς γονεῖς του, τηρῶντας τὶς ἐντολὰς καὶ τὰ παραγγέλματά Σου, κάνοντας λειτουργίες γιὰ ὅλους ἐμᾶς ποὺ θὰ κοιμηθοῦμε πιὸ πρὶν μνημονεύοντάς μας. Καὶ δός του, Κύριε, τὴν χάρη αὐτὴ τῆς ἐλεημοσύνης, τὴν ὁποία καὶ ἐγὼ ἀπὸ Ἑσένα ἔλαβα, Δέσποτα. Δός του καὶ σοφία καὶ φρόνηση, γιὰ νὰ φοβᾶται τὸ ὄνομά Σου καὶ νὰ ἐφαρμόζει τὶς ἐντολές Σου πρῶτα ἀπὸ ὅλα καὶ δῶσε στὸ στόμα του εὐγλωττία γιὰ νὰ ἐξιστορήσῃ ὅλα ὅσα πράξαμε γιὰ τὴν ἀνάμνηση τῶν μελλοντικῶν γενεῶν. Ἀξίωσέ τον νὰ λάβῃ καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἀποστολικὸν σχῆμα καὶ νὰ μὴν μὲ ἀποχωριστεῖ, Κύριε καὶ Θεέ μου, ἀλλὰ νὰ εἶναι κοντά μου στὸν τόπο ποὺ μοῦ ἔδειξες νὰ κατοικήσω». Τόσο πολὺ τὸν ἀγαποῦσε, ὅπως κάποτε ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰωσήφ, ὥστε νὰ μὴν κατεβαίνει ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του ὅταν ἦταν στὸ σπίτι του καί, ὅπου κι' ἂν πήγαινε, τὸν βαστοῦσε μπροστά του στὸ ἄλογο.

Κατόπιν, τελειώνοντας τὴν προσευχή του στὸν Θεό, ἄρχισε νὰ παρακαλεῖ τὴν Παναγία Θεοτόκο: «Δέσποινα Θεοτόκε, στήν προστασία σου ἀφήνω αὐτὸ τὸ παιδί. Σκέπασέ το ἀπὸ κάθε ἐχθρική δύναμη καὶ ἀπὸ κάθε πειρασμὸ καὶ κίνδυνο». Παρακαλοῦσε ἀκόμη καὶ τὸν ἅγιο Θεόδωρο τὸν μάρτυρα λέγοντας: «Ἄγιέ μου Θεόδωρε, γίνε προστάτης αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, γιὰτὶ γεννήθηκε στήν γιορτὴ σου τὴν σεβάσμια. Γι' αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη σου τὸ βαπτίσαμε στὸν ἅγιο ναό σου. Ἐκεῖ ἀπὸ τὸν ἅγιο ναό σου τὸν δέχθηκα στήν ἀγκαλιά μου καὶ πάλι στήν ἀγκαλιά σου τὸν ἀφήνω, καθὼς καὶ στὸν Θεὸ καὶ στήν

μοῦ καὶ κινδύνου». Παρεκάλει δὲ καὶ τὸν ἅγιον Θεόδωρον τὸν μάρτυρα λέγων· «Ἄγιέ μου Θεόδωρε, ὑπέρμαχος γενοῦ τοῦ παιδίου τούτου, ὅτι εἰς τὴν αἰὲ σέβαστον μνήμην σου ἐγεννήθη· καὶ διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἅγιόν σου ναὸν αὐτὸ ἐφωτίσαμεν διὰ τὸν σὸν πόθον· ἔνθα καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας μου αὐτὸ ἐδεξάμην ἐκ τοῦ ἐγίου σου ναοῦ, καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας σου αὐτὸ παρατίθημι, ἅμα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας Θεοτόκου».

Εἰσήνεγκαν δὲ καὶ τὰς δύο θυγατέρας αὐτοῦ, ὄνομα τῇ πρώτῃ Ἑλένη καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Εὐφημοῦ, πρῶται δὲ αὗται ὑπῆρχον. Λέγουσι δὲ πρὸς τὸν γέροντα· «Εὐλόγησον καὶ ἡμῖν, πάτερ». Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς αὐτάς· «Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ· ἔσεσθε γὰρ παρθενεύουσαι μένουσαι ἀμίανται καὶ ἀσκανδάλισται συνόμιλαι τῆς ἐγίας Θεοτόκου καὶ ὑμεῖς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀγωνισάμεναι, κληρονομήσητε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». Ὁ καὶ γέγονεν· ἀποταξάμεναι γὰρ ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Παναγίας Θεοτόκου, τὸ ἐπιλεγόμενον ἐν τῇ Πέμπτου πόρτᾳ, ἀγωνισάμεναι βίον σεμνὸν νηστείαις τε καὶ ἀγρυπνίαις καὶ πάσῃ ἀσκήσει κεκοσμημένοι δώδεκα ἔτη χρόνου, ἐν ἐνὶ καιρῷ ἐκοιμήθησαν αἱ δύο, ἀρχῆς ἀγαθῆς ὁδοῦ γενόμεναι ταῖς ἐκεῖσε παρθένοις, κατηξιώθησαν τῷ ἐπουρανίῳ νυμφῶνι.

Ὅμοίως δὲ καθ' ἓνα ἕκαστον τοὺς λοιποὺς ἔγγονας εὐλόγησεν, καθ' ὃ ἂν ὁ Θεὸς ἐχορήγησεν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Καὶ ἐπευξάμενος τὴν τε σύμβιον αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, τοῦτον δὲ αὐτοὺς εὐλογοῦντα, ἔλαμψεν ἄφνω τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος καὶ ἤρξατο ὑπομειδιᾶν καὶ ψάλλειν· Ἔλεον καὶ κρίσιν ἐσομαί σοι, Κύριε, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ πληρώσαντος αὐτοῦ τὸ ψαλμόν, ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ εὐωδία πολλὴ ὥστε νομίζειν ἡμᾶς πλήρη ἀλειπτῶν καὶ ἀρωμάτων πληρωθῆναι τὸν οἶκον· καὶ εἶθ' οὕτως ἤρξατο τὸ ἅγιον σύμβολον· τελειῶ

Παναγία».

Τοῦ πῆγαν ἀκόμη καὶ τὶς δυὸ θυγατέρες τοῦ Ἰωάννη τὶς πρωτότοκες. Ἡ πρώτη λεγόταν Ἑλένη, ἡ δεύτερη Εὐφημία. Λέγουν στὸν γέροντα: «Εὐλόγησέ μας πατέρα». Ἐκεῖνος τοὺς εἶπε: «Νὰ εἶστε εὐλογημένες ἀπὸ τὸν Θεό. Θὰ μείνετε παρθένες ἀμόλυντες καὶ χωρὶς σκάνδαλα, ὁμόφρονες τῆς ἐγίας Θεοτόκου. Καὶ ἐσεῖς, ἀφοῦ ἀγωνιστεῖτε γιὰ λίγο χρόνο, θὰ κληρονομήσετε τὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν». Πρᾶγμα ποὺ ἔγινε, γιατί, ἀφοῦ ἐγκατέλειψαν τὰ ἐγκόσμια, ἀποσύρθηκαν στὸ μοναστήρι τῆς Παναγίας Θεοτόκου ποὺ λέγεται «τῆς πόρτας τοῦ Πέμπτου». Ἀφοῦ ἀγωνίστηκαν ζῶντας σεμνὰ μὲ νηστεῖες, ἀγρυπνίες καὶ στολισμένες μὲ ὅλες τὶς ἀσκήσεις, μετὰ δώδεκα χρόνια κοιμήθηκαν καὶ οἱ δύο τὴν ἴδια χρονιὰ καὶ ἔγιναν καλὴ ἀρχή, δείχνοντας τὸν δρόμο στὶς παρθένες ποὺ ἔμειναν ἐκεῖ, καὶ ἀξιώθηκαν τὸν οὐράνιο νυμφῶνα.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο εὐλόγησε κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἐγγόνια του, λέγοντας ὅ,τι ὁ Θεὸς τοῦ ἔβαλε στὸ στόμα νὰ πεῖ καὶ εὐχήθηκε τὴν γυναῖκα του καὶ τὸν γιό του καὶ τὶς θυγατέρες του. Καί, ἐνῶ τοὺς εὐλογοῦσε, ξαφνικὰ ἔλαμψε τὸ πρόσωπό του σὰν τὸν ἥλιο καὶ ἄρχισε νὰ χαμογελᾷ καὶ νὰ ψέλνει: «Ἐλεος καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι Κύριε...». Καὶ ὅταν τελείωσε τὸν ψαλμό, τὸ σπῖτι εὐωδίασε πολὺ, ὥστε νὰ νομίζουμε ὅτι γέμισε ἀπὸ ἀρώματα καὶ ἔλαια μυρωμένα. Καὶ μετὰ ἄρχισε νὰ λέει τὸ «Πιστεύω» καί, ὅταν τὸ τελείωσε, ἄρχισε τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καί, ὅταν ἔφθασε στὶς λέξεις «γεννηθήτω τὸ θέλημά σου», παρέδωσε τὸ πνεῦμα στὸν Κύριο.

Ἦταν ὁ γέροντας μεγάλος στὴν ἡλικία, ἔχοντας φθάσει στὰ ἐνενήντα χρόνια, χωρὶς νὰ πάθουν καμμιά ζημιὰ οὔτε τὰ δόντια, οὔτε τὰ μάτια, οὔτε τὰ αὐτιά του· εἶχε ζωηρὸ χρῶμα καὶ τὴν ὄψη ἀνθηρὴ, ὥστε νὰ φαίνεται στὰ μάτια μας ὡραῖος σὰν μῆλο ἢ σὰν τριαντάφυλλο.

σας δὲ καὶ τοῦτο, ἤρξατο τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ ὅτε ἤρξατο τὸν λόγον τοῦτο· Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ, πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, ἐτῶν γενόμενος ἐνενήκοντα, μήτε τοὺς ὀδόντας μήτε τὰς ὀράσεις μήτε τὰ οὗτα βλαβεῖς, ἀλλ' εὐχρους καὶ ὠραῖος καὶ ἀνθηρὸς τῇ ὄψει, ὡς μῆλον ἢ ῥόδον τῇ ὀράσει δεικνύμενος.

Ἦκουσε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου μήτηρ βασίλισσα καὶ ἡ αὐτοῦ ἐγγόνη αὐγούστα ὅτι ἀνεπαύσατο ὁ τούτων πάππος καὶ παραγενόμενοι ἅμα τῆς συγκλήτου πάσης, ἐθρήνησαν αὐτὸν θρῆνον μέγαν, καὶ κηδεύσαντες τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψانون μετὰ πολλῆς δορυφορίας, διαδόντες καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ τοῖς δεομένοις.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ ἀπερχομένου ἐν τῷ μνημείῳ, ἐκολούθει αὐτῷ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν πενήτων κλαίοντες μετὰ βρυγμοῦ μεγάλου, ἐγκωμιάζοντες τῷ Θεῷ μετὰ κραυγῆς ἔλεγον· «Οἶμοι, Κύριε, διὰ τί ὑστέρησας τὸν τροφέα ὃν δέδωκας ἡμῖν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ; τίς ἐστὶ τοῦ λοιποῦ ἐμπλήσαι τὰς ἡμῶν γαστέρας καθάπερ οὗτος; τίς ἐνδύσει τὰ γυμνὰ σώματα ἡμῶν; τίς τοῖς χρεωφειλέταις ἡμῶν ἀντὶ ἡμῖν ἀποδώσει τὰ χρέα ἡμῶν; Ὅτι τοῦτο ἐποίησας, κρεῖττον ἦν ἵνα ἡμᾶς πάντας ἐθανάτωσας ἢ τοῦτον τὸν ἄνδρα ὑστέρησας ἡμῖν». Ἔτι αὐτῶν θρηνούντων, εἷς τις τῶν πενήτων ὄνομα Καῦκος, ἔχων πνεῦμα ἀκάθαρτον ἀπὸ γεννήσεως αὐτοῦ - καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλε καὶ εἰς ποταμόν, πολλάκις δὲ καὶ ἀπεδήμει ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἱκανάς, ἐσύχναζε δὲ καὶ τῷ ἐγίῳ γέροντι, ἔτι αὐτοῦ ζῶντος, καὶ πολλὰς ἀρετὰς παρ' αὐτοῦ ἐκομίσατο, ἐγάπα γὰρ αὐτὸν πάνυ, ἀκολουθοῦντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ ἐξοδίῳ δαιμονιζομένου, τῶν συγγενῶν αὐτοῦ παρακρατούντων αὐτὸν διὰ τὸ λαβεῖν αὐτὸν ῥόγαν, κλαίων ἅμα καὶ ὑλάττων, ἀναπηδήσας ἄφνω κατέσχε τὴν κλίνην καὶ ἅμα τοῦ κρατῆσαι αὐτήν, παραχρῆμα ἐξῆλθε τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ καὶ γέγονεν ὑγιῆς τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι·

Ὁ βασιλιᾶς καὶ ἡ μητέρα του ἡ βασίλισσα καὶ ἡ ἐγγονή του ἡ αὐτοκράτειρα ἄκουσαν ὅτι ἀναυπάθηκε ὁ παππούς τους καὶ ἦλθαν μαζὶ μὲ ὅλη τὴν σύγκλητο. Τὸν θρήνησαν με δάκρυα πολλὰ καὶ κήδεψαν τὸ τίμιο σῶμα του μὲ μεγάλες τιμές, μοιράζοντας καὶ πολλὰ χρήματα στοὺς φτωχοὺς.

Ἐνῶ τὸν πήγαιναν στὸ μνημεῖο, τὸν ἀκολουθοῦσε ὅλο τὸ πλῆθος τῶν φτωχῶν κλαίγοντας μὲ ἀναστεναγμούς, φωνάζοντας πρὸς τὸν Θεὸ καὶ λέγοντας: «Ἀλλοίμονο, Κύριε, γιατί μᾶς στέρησες τὸν τροφοδότη πού πρὶν λίγο χρόνο μᾶς ἔδωσες; Ποιὸς ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ γεμίζει τὴν κοιλιὰ μας, ὅπως ἔκανε αὐτός; Ποιὸς θὰ ντύσει τὴν γύμνια μας; Ποιὸς θὰ πληρώσει τὰ χρέη μας; Γιατί τὸ ἔκανες αὐτό; Καλύτερα θὰ ἦταν νὰ μᾶς θανάτωνες ὅλους, παρὰ νὰ μᾶς στερήσεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο».

Ἐνας ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς, πού τὸν ἔλεγαν Καῦκο, εἶχε ἐκ γενετῆς δαιμόνιο, πού πολλές φορές τὸν ἔριξε στὴν φωτιὰ καὶ στὸν ποταμὸ καὶ ἄλλοτε πάλι γιὰ ἀρκετὲς ἡμέρες τὸν ἄφηνε. Ὅταν ἀκόμη ζοῦσε ὁ ἅγιος γέροντας, πήγαινε συχνὰ κοντά του καὶ ἔλαβε ἀπὸ αὐτὸν πολλές δωρεές, γιατί πολὺ τὸν ἀγαποῦσε. Ἐνῶ ἀκολουθοῦσε, λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὴν κηδεῖα δαιμονιζόμενος, κλαίγοντας καὶ οὐρλιάζοντας ταυτόχρονα, καὶ οἱ συγγενεῖς του τὸν κρατοῦσαν γιὰ νὰ εὐεργετηθεῖ, ξαφνικὰ πήδησε ἐπάνω καὶ ἄρπαξε τὸ νεκροκρέββατο. Μόλις τὸ ἄγγιξε, ἀμέσως βγῆκε ἀπ' αὐτὸν τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα καί, μὲ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ, ἔγινε ὑγιῆς καὶ ἔπιασε τὸ πόδι τοῦ κρεββατιοῦ καὶ σήκωσε τὸν γέροντα μέχρι τοῦ μνημείου. Καὶ εἶδαν ὅλοι τὸ θαῦμα καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεό. Ὅταν ἔφθασαν στὸν τάφο καὶ ἀφοῦ τὸν ἐτίμησαν μὲ ὕμνους καὶ ψαλμωδίες, τοποθέτησαν τὸ ἅγιο σῶμα του στὸ πέτρινο μνήμα τὸ ὁποῖο εἶχε ἀγοράσει στὴν μονὴ τῆς Κρίσεως. Ἦταν ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 792.

καὶ κρατήσας τὸν πόδα τῆς κλίνης, ἐβάσταζε τὸν αὐτὸν γέροντα ἕως τοῦ μνημείου. Καὶ θεασάμενοι πάντες τὸ γεγονός, ἐδόξασαν τὸν Θεόν. Φθασάντων δὲ ἐν τῷ τάφῳ ψαλμωδίας τε καὶ ὕμνοις τιμήσαντες, κατέθεντο τὸ ἄγιον αὐτοῦ σῶμα ἐν τῷ λάρνακι [ὃν ὠνήσατο ἐν τῇ μονῇ τῆς Κρίσεως, μηνὶ Δεκεμβρίῳ δευτέρῃ].

Ὁ δὲ τούτων ἔγγων καὶ πνευματικὸς υἱὸς Νικήτας, ὁ λαβὼν τὰς πολλὰς εὐλογίας παρὰ τοῦ πάππου αὐτοῦ, μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ ὑπάρχων, ὡς ἐτῶν ἑπτὰ, εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν καθεύδων ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, ἐγένετο ἐν ἐκστάσει καὶ ἠρπάγει εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον καὶ εἶδε τὰς τε κολάσεις καὶ τὸν ποταμὸν τὸν πύρινον βαθὺν πάνυ κοχλάζοντα, ὥστε μὴ ὑπομένειν τὸν βρυγμὸν αὐτοῦ ἀνθρωπίνη φύσις, καὶ πέραθεν τοῦ ποταμοῦ, παράδεισον τερπνὸν καὶ δένδρα παντοδαπὰ καὶ ὠραῖα παμμεγέθη πολλὰ, οἷά ποτε φύσις ἀνθρώπου οὐκ οἶδεν κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Εἶδεν δὲ ὡς φύσις ἀνθρώπου ἰδεῖν ἐδύνατο, εἶδεν γὰρ ῥοὰς ἐγκάρπους καὶ μεγάλους καὶ ὁ καρπὸς αὐτῶν πολὺς καὶ μέγας, ὅμοια σκυφιδίων χωρούντων οἴνου διακοσίας λίτρας ὁμοίως δὲ καὶ ἀμπέλους ἀναδενδράδας πάνυ εὐκοσμίους ἔχοντας τοὺς βότρυας αὐτῶν παμμεγεθεῖς ὡς ἡλικία ἀνδρὸς μεγάλου. Ὁμοίως δὲ καὶ φοίνικας παμμεγέθεις, καὶ καρύας, καὶ ὁ καρπὸς τῶν καρύων ὅμοιος πίθου, ἀνὰ μετρῶν δώδεκα χωρούντων· καὶ πᾶν εἶδος καρποῦ ὠρίμου ἐκεῖ ἐθεάσατο.

Καὶ ἴσταντο ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά, πάντες λευχημονοῦντες καὶ ἥσθιον ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ εὐφραίνοντο. Ἐθεάσατο δὲ καὶ τὸν πάππον αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν φυτῶν καὶ καθεζόμενον ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ πεποικιλμένου διὰ λίθου τιμίου καὶ σμαράγδου, ἐνδεδυμένον καὶ αὐτὸν στολὴν λευκὴν· καὶ νήπια πολλὰ νεόφωτα

Ὁ ἐγγονός του καὶ πνευματικός του γιὸς Νικήτας, ποὺ ἔλαβε τὶς πολλὰς εὐλογίες ἀπὸ τὸν παπποῦ του, τὴν τρίτη ἡμέρα ἀπὸ τὴν κηδεία, ἐνῶ ἦταν μικρός, ἑπτὰ χρονῶν, τὴν ὥρα ποὺ κοιμόταν στὸ κρεβάτι του, βρέθηκε σὲ ἔκσταση καὶ μεταφέρθηκε στὸν ἄλλο κόσμο. Εἶδε καὶ τὶς τιμωρίες, καὶ τὸν πύρινο ποταμὸ ποὺ ἦταν πολὺ βαθύς καὶ κόχλαζε, ὥστε ἡ ἀνθρώπινη φύση νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἀντέξει τὸν θόρυβό του, καί, πέρα ἀπὸ τὸν ποταμό, ἕναν εὐχάριστο παράδεισο μὲ δένδρα διάφορα, ὠραῖα, τεράστια καὶ πολλὰ τέτοια ποὺ ποτὲ δὲν ἀντίκρουσε ἀνθρώπινη φύση, σύμφωνα μὲ αὐτὸ ποὺ ἔχει γραφεῖ: «Ἐκεῖνα ποὺ μάτι δὲν εἶδε καὶ αὐτὶ δὲν ἄκουσε καὶ νοῦς ἀνθρώπου δὲν συνέλαβε, ἐκεῖνα ποὺ ἐτοίμασε ὁ Θεὸς δι' ἐκείνους ποὺ τὸν ἀγαποῦν». Εἶδε ἀκόμη, ὅσο μπορούσε ἡ ἀνθρώπινη φύση νὰ ἰδεῖ, μεγάλες ροδιές γεμάτες καρποὺς ποὺ τὰ ρόδια ἦταν πολλὰ καὶ τεράστια σὰν βαρέλια ποὺ χωρᾶνε διακόσια κιλὰ κρασί, τὸ ἴδιο καὶ τὰ ἀμπέλια ποὺ εἶχαν πολὺ ὄμορφα κλήματα καὶ σταφύλια μεγάλα, ὅσο ἕνας ἄνδρας. Ἐπίσης πολὺ μεγάλους φοίνικες καὶ καρυδιές, ποὺ τὰ καρύδια τους ἔμοιαζαν μὲ πιθάρια ποὺ χωροῦσαν δώδεκα ὀκάδες, καὶ κάθε εἶδος ὄριμου καρποῦ ἐκεῖ τὸ ἔβλεπες. Καὶ ἦταν ἐκεῖ μέσα ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά, ποὺ ὅλοι τους φοροῦσαν λευκὰ καὶ ἔτρωγαν ἀπὸ τοὺς καρποὺς καὶ χαιρόντουσαν. Εἶδε καὶ τὸν παπποῦ του ἀνάμεσα στὰ δένδρα, νὰ κάθεται ἐπάνω σὲ ἕνα χρυσὸ θρόνο στολισμένο μὲ πολύτιμες πέτρες καὶ σμαράγδια, ντυμένος καὶ αὐτὸς μὲ λευκὴ στολή. Γύρω του στεκόντουσαν πολλὰ νεοφώτιστα νήπια κρατώντας λαμπάδες. Ἐνα νεοφώτιστο νήπιο, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ποὺ εἶδε τὸ ὄνειρο καὶ ποὺ πρὶν λίγο χρόνο κοιμήθηκε, καθόταν στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ γέροντα κρατῶντας καὶ αὐτὴ λαμπάδα. Ἐπίσης τοῦ παραστεκόταν καὶ μιὰ μεγάλη ὀμάδα ἀπὸ φτωχοὺς ποὺ φοροῦσαν λευκὰ. Καθένας τους ἀπολάμβανε πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ἀγωνίζονταν,

ἔστῶτα κύκλω αὐτοῦ κρατοῦντες λαμπάδας· καὶ ἐν νήπιον νεόφωτον, ἀδελφὴ τοῦ τεθεαμένου τὸ ὄναρ, ὃ πρὸ μικροῦ χρόνου ἐκοιμήθη, ἐκαθέζετο ἐν τοῖς κόλποις τοῦ γέροντος, κρατῶν καὶ αὐτὸ λαμπάδα. Παρίστατο δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερον τάγμα μέγα τῶν πενήτων, λευχημονούντων· ἕκαστος ἀγαθὰ πολλὰ ἀπήλαυον καὶ ὠθοῦντες ἀλλήλους ἐγωνιῶντο τίς πρῶτος πλησιάσει τὸν θρόνον τοῦ ἐλεήμονος. Εἶδεν δὲ καὶ ἄνδρα ἐστῶτα λαμπρὸν τῇ ιδέα· ὅλος γὰρ ὡς πῦρ ὑπῆρχεν, κατέχων ράβδον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ἠρώτησε δὲ τὸ παιδίον τὸ τεθεαμένον τὸ ὄναρ· «Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ γέρον ἐκεῖνος ὁ καθεζόμενος ἐν τῷ θρόνῳ τῷ χρυσοῦ; ἤθελον καὶ γὰρ ἀπελθεῖν ἐκεῖ». Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν· «Ὁ Ἀβραάμ ἐστὶν». Εἶπεν δὲ τὸ παιδίον· «Οὐχί, κύριε, ἀλλ' ὁ πάππος μου ἐστὶν». Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ νεανίσκος εἶπεν· «Ὁ πάππος σου ἐστὶν, ἀλλὰ Ἀβραάμ γέγονεν ἀρτίως».

Ἦρξατο δὲ ὁ πρέσβυς κράζειν τὸ παιδίον· «Τέκνον μου, ἐλθε καὶ σὺ ἐνταῦθα καὶ ἀπόλαυε, τῶν ἀγαθῶν τούτων». Ἀποκριθεὶς δὲ τὸ παιδίον εἶπεν· «Πάτερ, οὐ δύναμαι, ὅτι στενὴ ἐστὶν ἡ γέφυρα ὡς τρίχα ὑπάρχουσα καὶ ποταμὸς βαθὺς καὶ πύρινος· ὁρῶ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ πλῆθος γυμνῶν ἀνθρώπων κολαζομένων, βρύχοντας τοὺς ὀδόντας καὶ πτοοῦμαι μὴ ἐμπέσω καὶ γὰρ καὶ κολάζομαι σὺν αὐτοῖς». Ἐφη δὲ πρὸς τὸ παιδίον· «Ἐλθε μόνον, μὴ πτοοῦ, ἡμεῖς γὰρ πάντες αὐτοῦ ἐπεράσαμεν· δοκίμασον μόνον καὶ γὰρ σοὶ βοηθῶ». Καὶ ἐκτείνας ὁ γέρον τὴν χεῖρα, προσεκαλεῖτο τὸ παιδίον· ὁ δὲ ἀποτολμήσας εἰσῆλθεν ἐπάνω τῆς τριχὸς καὶ ἤρξατο τοῦ περνᾶν, σκελιζόμενος καὶ πτοούμενος, τοῦ γέροντος αὐτὸν προσβοηθοῦντος, ἐπέρασεν ἐκεῖθεν.

Καὶ ἅμα τοῦ περᾶσαι αὐτόν, ἐγένετο ἕξυπνος· ἐσάλευσεν γὰρ αὐτόν ἢ μήτηρ αὐτοῦ, ἀκούσασα τὰς φωνὰς αὐτοῦ φανερώς καὶ τοὺς στεναγμοὺς διὰ τὸν φόβον τοῦ πυρός. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν· «Τί σοί ἐστι, τέκνον μου, ἵνα τί κλαίεις καὶ στενάζεις;» Ὁ δὲ ἀφηγήσατο τὴν ὄπτασίαν

σπρώχνοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ποιὸς θὰ πλησιάσει πρῶτος τὸν θρόνο τοῦ ἐλεήμονος. Εἶδε καὶ ἕναν ἄνδρα νὰ στέκεται πρὸς ἡ ὄψη του ἔλαμπε· ἦταν ὅλος σὰν φωτιὰ καὶ στὸ χέρι του κρατοῦσε χρυσὸ ραβδί. Τὸν ἐρώτησε τὸ παιδί πρὸς ἔβλεπε τὸ ὄνειρο: «Κύριε, ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ γέροντας πρὸς κάθεται στὸν χρυσὸ θρόνο; Ἦθελα καὶ ἐγὼ νὰ πάω ἐκεῖ». Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Ὁ Ἀβραάμ εἶναι». Καὶ τὸ παιδί τοῦ εἶπε: «Ὁχι, Κύριε, εἶναι ὁ παππούς μου». Καὶ ἀπαντῶντας ὁ νέος εἶπε: «Ὁ παππούς σου εἶναι, ἀλλὰ πρόσφατα ἔγινε Ἀβραάμ».

Τότε ἄρχισε καὶ ὁ γέροντας νὰ φωνάζει τὸ παιδί: «Παιδί μου, ἔλα καὶ ἐσὺ ἐδῶ νὰ ἀπολαύσεις αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ». Ἀπάντησε τὸ παιδί καὶ εἶπε: «Πατέρα μου, δὲν μπορῶ, γιατί ἡ γέφυρα εἶναι στενὴ σὰν τρίχα καὶ ὁ ποταμὸς βαθὺς καὶ πύρινος. Βλέπω ἀκόμη μέσα σ' αὐτὸν πάρα πολλοὺς ἀνθρώπους γυμνοὺς νὰ τιμωροῦνται, νὰ τρίζουν τὰ δόντια τους καὶ φοβᾶμαι μὴν πέσω καὶ ἐγὼ καὶ τιμωροῦμαι μαζί τους». Εἶπε πρὸς τὸ παιδί: «Μόνον ἔλα, μὴν φοβᾶσαι, γιατί ὅλοι ἐμεῖς ἀπὸ αὐτοῦ ἐπεράσαμε. Δοκίμασε μόνον καὶ ἐγὼ σὲ βοηθάω». Καὶ ἐπλώνοντας ὁ γέροντας τὸ χέρι καλοῦσε τὸ παιδί καὶ ἐκεῖνο τόλμησε: ἀνέβηκε πάνω στὴν τρίχα καὶ ἄρχισε νὰ περνάει ἀνοίγοντας μεγάλα βήματα μὲ φόβο, ἐνῶ ὁ γέροντας τὸν βοηθοῦσε, καὶ πέρασε ἀντίπερα. Καὶ μόλις πέρασε, ξύπνησε, γιατί τὸν κούνησε ἡ μητέρα του πρὸς τὸν ἄκουσε νὰ φωνάζει δυνατὰ καὶ νὰ ἀναστενάζει ἀπὸ τὸν φόβο τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ εἶπε: «Τί σοῦ συμβαίνει παιδί μου; Γιατί κλαῖς καὶ ἀναστενάζεις;» Ἐκεῖνος τῆς ἐξιστόρησε τὴν ὄπτασία καὶ τῆς εἶπε: «Γιατί μὲ ξύπνησες; Ἦθελα νὰ βρεθῶ μὲ τὸν νουνὸ καὶ παπποῦ μου. Ἀνυπομονῶ γιὰ ἐκεῖνο τὸ γλυκὸ φῶς καὶ τὰ λαμπυρίσματα πρὸς εἶδα ἐκεῖ, ὅταν σκέπτομαι ὅτι ἐδῶ ζοῦμε στὸ σκοτάδι».

Ἀφοῦ εἶδα αὐτὰ ἐγὼ ὁ Νικήτας, ὁ ἐγγονὸς καὶ

καὶ λέγων· «Ἴνα τί με ἐξύπνισας; ἤθελον γὰρ συνεῖναι μετὰ τοῦ τατά μου καὶ πάππου μου· οὐ δύναμαι γὰρ ὑπομεῖναι τὸ γλυκὺν φῶς καὶ τὰς μαρμαρυγὰς ἃς ἐώρακα ἐκεῖ, λογιζόμενος ὅτι ὧδε ἐν τῇ σκοτίᾳ διάγομεν».

Ταῦτα ἐγὼ θεασάμενος Νικήτας ὁ ἔγγονος καὶ υἱὸς πνευματικὸς τοῦ ἐγίου μου πάππου, ἔτη δέκα διατρίψας ἐν τῷ οἴκῳ μου, τὰς ἐντολὰς τοῦ πάππου μου κατὰ νοῦν ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ κατὰ δύναμιν ἐργαζόμενος, χρόνων ὧν ὀκτὼ καὶ δέκα γενόμενος, ἀπέδρασα ἐκ τοῦ οἴκου μου, καὶ ἐγενόμην μοναχός. Μετὰ δὲ εἴκοσι χρόνος τῆς ἐμῆς ἀποταγῆς, ἀκριβῶς ἐρευνήσας τὰς ἀρετὰς τοῦ πάππου μου καὶ τὴν καλὴν ἀναστροφὴν αὐτοῦ, ἃ μὲν αὐτόπτης ἐγενόμην, ἃ δὲ ἤκουσα παρὰ τῶν ἐμῶν γονέων μεθ' ὄρκων διηγουμένων, ἃ δὲ παρὰ τῶν πενήτων πληροφορηθεὶς συνεγραψάμην τὸν βίον αὐτοῦ ἔτους ἑξήκοντα ἑνὶ ἐξορίᾳ ὧν ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν Καριουπόλει.

Γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς καταξιωθῆναι τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ συνδοξασθῆναι αὐτῷ.

Ἡ δὲ θεοσεβῆς σύμβιος αὐτοῦ λαβοῦσα χρήματα ἱκανὰ ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, κάκεισε πάντας τοὺς ἐγίους ναοὺς τοὺς πάλαι πεπτωκότας ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀνοικοδομήσασα, καὶ ἱερὰ πολύτιμα χαρισαμένη αὐτοῖς, καταστήσασα μοναστήρια καὶ πτωχεῖα, ὑπέστρεψεν πάλιν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ καλῶς τὸν βίον αὐτῆς τελέσασα, ἐκοιμήθη καὶ αὐτὴ ἐν εἰρήνῃ, ταφείσα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

* «BYZANTION» (Tome IX - Bruxelles 1934)

Revue Internationale des Etudes Byzantines

Texte par Marie - Henriette Fourmy et Maurice Leroy

βαφτισμιὸς τοῦ ἐγίου μου παπποῦ, ἔζησα δέκα χρόνια στὸ σπίτι μου, ἔχοντας στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά μου τὶς ἐντολὲς τοῦ παπποῦ μου, ἐργαζόμενος κατὰ δύναμιν. Ὅταν ἔγινε δέκα ὀκτῶ χρονῶν, ἔφυγα κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου καὶ ἔγινε μοναχός.

Εἴκοσι χρόνια μετὰ τὴν ἀπάρνηση τοῦ κόσμου, ἀφοῦ ἐξέτασα μὲ ἀκρίβεια τὶς ἀρετὲς τοῦ παπποῦ μου καὶ τὴν καλὴ ζωὴ του (ἄλλα τὰ εἶδα ὁ ἴδιος, ἄλλα τὰ ἄκουσα ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου πὺ τὰ διηγήθηκαν μὲ ὄρκο καὶ ἄλλα τὰ πληροφορήθηκα ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς), τὴν ἔγραψα τὸ ἔτος 822, κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἐξορίας μου στὴν Καριούπολη τῆς Πελοποννήσου.

Ἄς ἀξιωθοῦμε ὅλοι μας νὰ ἀποκτήσουμε τὶς ἀρετὲς του καὶ νὰ δοξασθοῦμε μαζί του.

Ἡ θεοσεβὴς γυναῖκα του, παίρνοντας πολλὰ χρήματα μαζί της, γύρισε στὴν πατρίδα της καὶ ἐκεῖ ἔκτισε τοὺς ἐγίους ναοὺς πὺ παλιότερα εἶχαν κατεδαφισθεῖ ἀπὸ τοὺς Πέρσες καὶ χάρισε σ' αὐτοὺς πολύτιμα ἱερὰ σκεύη καὶ ἔκτισε μοναστήρια καὶ πτωχοκομεῖα. Κατόπιν γύρισε πάλι στὴν Κωνσταντινούπολη καί, ἀφοῦ τελείωσε καλὰ τὴν ζωὴ της, κοιμήθηκε καὶ αὐτὴ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐνταφιάσθηκε κοντὰ στὸν ἄνδρα της.

Εἰς τιμὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸ καὶ τὸ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ

Ὁ βίος τοῦ ἐγίου Φιλαρέτου, ὅπως τὸν ἀφηγεῖται ὁ ἐγγονός του Νικήτας, ἐκτυλίσσεται μέσα στὸν ὄγδοο αἰῶνα, στὴν καρδιὰ τῆς βυζαντινῆς ἱστορικῆς περιόδου.

Ὁ ἅγιος γεννήθηκε τὸ 702 στὴν Ἄμνια τῆς Παφλαγονίας,

ή όποία δεχόταν, όπως και οί υπόλοιπες έπαρχίες τής Μικρᾶς Ἀσίας, τακτικές Ἀραβικές έπιδρομές.

Στά χρόνια του αναπτύχθηκε ή αίρεσις τῶν εικονομάχων, πού τήν στήριξε ή δυναστεία τῶν Ἰσαύρων, στήν όποία έδωσε τέλος (άν και υπήρξε αναζωπύρωση αργότερα) ή μητέρα τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ', ή Εἰρήνη, πού συγκάλεσε γι' αὐτόν τόν λόγο τήν Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδο τὸ 787, ένα χρόνο πρὶν ἀπὸ τοὺς γάμους τοῦ γιοῦ της, πού εἶναι και τὸ κεντρικὸ γεγονός τής βιογραφίας.

“Όπως γράφει ὁ βυζαντινὸς χρονογράφος Θεοφάνης, γιὰ νὰ ἰσχυροποιήσει τήν θέση της ή Εἰρήνη, χήρα τοῦ Λέοντος τοῦ Δ', ἀρραβώνιασε τὸν ένδεκάχρονο γιό της Κωνσταντῖνο με τήν πρωτότοκη κόρη τοῦ Καρλομάγνου, τήν Ροτρούδη τὸ 781. “Όταν κατόπιν ἔγινε ἰσχυρὴ στὸ ἐσωτερικὸ και γιὰ νὰ ἐπιβάλλεται στὸν γιό της, ἔστειλε τὸν πρωτοσπαθάριο Θεοφάνη και ἔφερε μιὰν ἀρμενοπούλα, τήν Μαρία ἀπὸ τήν Ἄμνια, και τήν πάντρεψε με τὸν Κωνσταντῖνο τὸν βασιλιᾶ και γιό της.

Ἐο γάμος ἔγινε τὸν Νοέμβριο τοῦ 788 και τὸν τέλεσε ὁ ἅγιος Ταράσιος, πού ἦταν τότε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

Καθοριστικὸ ρόλο στήν ἐκλογή τής Μαρίας μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑποψηφίων ἔπαιξε ὁ Σταυράκιος, «ἔμπιστος τῶν αὐτοκρατόρων και πρῶτος τοῦ παλατιοῦ», ὅπως ἀναφέρει ή βιογραφία. Πράγματι ὁ Θεοφάνης ἀναφέρει γιὰ τὸν Πατρίκιο Σταυράκιο ὅτι ἦταν «λογοθέτης τοῦ δρόμου», πρῶτος ἀνάμεσα στοὺς εὐνούχους και ὅτι διοικοῦσε τὰ πάντα. Ἐο ἴδιος συνόδευε πάντοτε τήν Εἰρήνη σὲ κάθε μετακίνησή της ἀπὸ τὸν θρόνο και πρωτοστατοῦσε ἐπηρεάζοντας κάθε πράξη της.

Ἐο βιογράφος ἀναφέρει ὅτι ή κοίμησις τοῦ ἐγίου ἔγινε τήν πρώτη Δεκεμβρίου ἀφοῦ ἔζησε μετὰ τὸν γάμο τής ἐγγονῆς του, τέσσερα χρόνια κοντὰ στὸ παλάτι. Πρόκειται

λοιπὸν γιὰ τὴν πρώτη Δεκεμβρίου τοῦ 792.

Τὰ γεγονότα ποὺ ἀκολούθησαν τὰ ἀμέσως ἐπόμενα χρόνια στὸ παλάτι ἔρχονται σὲ μεγάλη ἀντίθεση μὲ τὸν εὐλογημένο τρόπο ποὺ ζοῦσε ὁ ἅγιος καὶ τὴν ἀκτινοβολία τῆς ἀγάπης ποὺ σκόρπιζε. Αὐτὸ φανερῶνει πόσο εὐεργετικὰ ἐπιδροῦσε ἡ παρουσία του στὸ περιβάλλον τοῦ παλατιοῦ.

Ὅπως ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς Θεοφάνης, ἐπηρεάστηκε ὁ βασιλιᾶς ἀπὸ τὸ περιβάλλον του καὶ ἐμίσησε τὴν γυναῖκα του Μαρία, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε ἀποκτήσει ἤδη δύο κόρες. Μὲ τὴν βία λοιπὸν τὴν ἔπεισε νὰ γίνει μοναχή, καὶ τὴν ἔκλεισε σὲ μοναστήρι τὸν Ἰανουάριο τοῦ 795. Ἀπὸ πρὶν εἶχε ἐρωμένη τὴν κουβικουλαρία Θεοδότη. Ἡ σχέση αὐτὴ ξεσήκωσε ἐναντίον του τὸν Πατριάρχη Ταράσιο, καθὼς καὶ τοὺς μοναχοὺς, καὶ ἰδιαίτερα τοὺς Στουδίτες, οἱ ὁποῖοι μαζὶ μὲ τὸν Ἅγιο Θεόδωρο, ποὺ τὸν ἀπεκάλεσε «νέον Ἡρώδη», διώχθηκαν καὶ ἐξορίστηκαν γι' αὐτὸ τὸν λόγο. Παρ' ὅλα αὐτά, τὸν Αὐγούστο τῆς ἴδιας χρονιᾶς, δηλ. τὸ 795, τὴν ἔστεψε αὐτοκράτειρα καὶ τὸν Σεπτέμβριο βρῆκε κάποιον Ἰωσήφ, ἠγούμενο τῆς Μονῆς τῶν Καθαρῶν, ὁ ὁποῖος ἔκανε τὸν παράνομο γάμο.

Οἱ ἐνέργειες αὐτές, δὲν ὀδήγησαν σὲ καλὸ τέλος τοὺς πρωταγωνιστές. Ἡ ἀντιζηλία ποὺ εἶχε δημιουργηθεῖ ἀνάμεσα στὸν βασιλιᾶ καὶ τὴν μητέρα του ὀδήγησε τὴν Εἰρήνη νὰ στείλει τοὺς ἐμπίστους της νὰ συλλάβουν, στὶς 15 Αὐγούστου τοῦ 797, καὶ νὰ τυφλώσουν τὸν Κωνσταντῖνο μέσα στὴν πορφύρα, τὸν βασιλικὸ θάλαμο ποὺ γεννήθηκε.

Ἄλλὰ καὶ ἡ Εἰρήνη, ποὺ βασίλευσε ἄλλα πέντε χρόνια μόνη της, ἔχασε τὸν θρόνο ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Πατρικίου Νικηφόρου καὶ ἐξορίστηκε στὴν Λέσβο, ὅπου καὶ τὴν βρῆκε ὁ θάνατος τὸν Αὐγούστο τοῦ 803.

Ὁ Νικήτας, ἐγγονὸς τοῦ ἐγίου, ἀναφέρει ὅτι ἔγραψε

τὸν βίο τοῦ τὸ 822, ἤδη 20 χρόνια μοναχός, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐξορίας του στὴν Καριούπολη τῆς Πελοποννήσου. Τὸ πιὸ πιθανὸν εἶναι ἡ ἐξορία αὐτὴ νὰ ὀφείλεται στοὺς διωγμοὺς τῶν μοναχῶν ἀπὸ τὸν εἰκονομάχο Μιχαήλ Β΄ ποὺ ἦταν στὸν θρόνο ἀπὸ τὸ 820.

Ὁ θαυμαστὸς βίος τοῦ ἐγίου Φιλαρέτου ἀποτελεῖ φωτεινὴ ἀντίθεση σ' αὐτὴν τὴν δύσκολη ἐποχὴ τῆς ματαιοδοξίας, τῆς ταραχῆς, τοῦ φόβου καὶ τοῦ μίσους. Τὸ παράδειγμά του εὐφραίνει καὶ ὀδηγεῖ αὐτοὺς ποὺ θέλουν νὰ τὸν τιμήσουν καὶ νὰ τὸν μιμηθοῦν ζῶντας σὲ μία παράλληλη ἐποχὴ, σήμερα, μετὰ ἀπὸ 1200 χρόνια.